

2025

Pedagogisch beleidsplan

't Poppeke

01-07-2025

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van 't Poppeke. Wij hebben dit beleid op papier gezet om aan ieder die geïnteresseerd is in de pedagogische aspecten van onze kinderopvang de mogelijkheid te geven zich daarin te verdiepen.

Met dit pedagogisch beleidsplan willen wij allereerst geïnteresseerden de mogelijkheid te geven om zelf te bepalen of onze pedagogische benadering bij hen past.

Tevens willen wij met dit plan onze werkwijze zichtbaar en toetsbaar maken, waardoor wij de kwaliteit van de door ons; geboden opvang verder kunnen blijven ontwikkelen en bewaken.

Verder is het ook voor ons belangrijk dat iedereen hetzelfde beleid voert, waar we met zijn allen achter kunnen staan.

In het voorliggende beleidsplan beschrijven wij allereerst onze visie en onze pedagogische uitgangspunten. Daarna beschrijven wij onze pedagogische fundament.

Aansluitend beschrijven wij de wijze waarop wij de genoemde doelen in de dagelijkse praktijk trachten te realiseren.

Omdat we het pedagogisch beleidsplan met zijn allen in de praktijk brengen, is iedereen zich meer bewust geworden van de dingen die we doen, en dan vooral van het "waarom" van bepaalde dingen.

In die zin zal het pedagogisch beleidsplan nooit "af" zijn, omdat het voortdurend ter discussie zal moeten blijven staan en er wellicht ook steeds nieuwe onderwerpen aan toegevoegd zullen worden.

Wij wensen u veel plezier met het lezen!

Team kinderopvang 't Poppeke

INHOUDSOPGAVE

Inleiding.....	1
Hoofdstuk 1: 't Poppeke	3
1.1 't Poppeke.....	3
1.2 Visie	3
Hoofdstuk 2: Ontwikkelen in eigen tempo naar een vrij en zelfstandig mens.....	4
2.1 Emotionele veiligheid	4
2.1.1 Structuur en grenzen stellen	4
2.1.2 Sensitieve responsiviteit	6
2.1.3 Respect voor de autonomie.....	7
2.1.4 Praten en uitleggen.....	7
2.1.6 Mentorschap en vaste gezichten	8
2.1.7 Wennen	10
2.2 Persoonlijke ontwikkeling.....	12
2.2.1 Motorische vaardigheden	12
2.2.2 Creatieve vaardigheden	14
2.2.3 Cognitieve vaardigheden	15
2.2.4 Taalvaardigheden.....	16
2.2.5 VVE programma Uk & Puk	18
2.2 Sociale ontwikkeling	23
2.3.1 Samenspel	23
2.3.2 Conflicten in het samenspel.....	25
2.3.3 Interactie kinderen onderling stimuleren	25
2.4 Waarden en normen.....	26
2.5 Waarnemen van de ontwikkeling	27
2.5.1 Observeren en oudergesprekken.....	27
2.5.2 Overdracht naar school	30
2.5.3 Omgang met bijzonderheden in de ontwikkeling	31
Hoofdstuk 3: 't Poppeke informatie voor ouder en kind	33
3.1 Stamgroepen	33
3.1.1 Stamgroep	33
3.1.2 Verlaten van de basisgroep	34
3.1.3 Samenvoegen	35
3.2 Dagindeling	37
3.2.1 Dagindeling.....	37
3.2.2 Slaapbeleid kinderdagverblijf.....	41
3.2.3 De inrichting van de groepsruimtes	41
3.2.4 Buiten spelen	42
3.3 Diensten , extra dagen, en ruildagen	43
3.3.1 Extra dagen.....	43
3.3.2 Flexibele opvang, betalen per uur en achteraf	43
3.4 Openingstijden en sluitingsdagen	44
3.5 Oudercommissie	45
3.6 Klachten	46
Hoofdstuk 4: Wet kinderopvang.....	47
4.1 Drie uren regeling	47
4.2 Inzet stagiaires	49
Stagiaires	49
4.3 personeel en Ondersteuning andere volwassenen.....	52
pedagogisch medewerkers	52
Pedagogisch coach & beleidsmedewerker.....	52
4.4 Beroepskracht kind ratio	53
4.5 Beleid veiligheid en gezondheid	53
4.5.1 Vier ogen principe.....	53
4.5.2 Meldcode kindermishandeling.....	54

HOOFDSTUK 1: 'T POPPEKE

1.1 'T POPPEKE

Als ieder kind de ruimte, zorg en liefdevolle aandacht krijgt die het nodig heeft, zal het zich in zijn/haar eigen tempo ontwikkelen als individu en als lid van de groep. Vanuit een basis van veiligheid en vertrouwen helpen en stimuleren wij het kind. Wij reiken het die kennis en vaardigheden aan die het nodig heeft om zich als individu en als lid van de groep te ontwikkelen. Daarbij speelt het aanreiken van waarden en normen een belangrijke rol.

Ons pedagogisch doel hierbij is dat kinderen zich ontwikkelen tot zelfstandige, evenwichtige mensen, die vertrouwen hebben in hun eigen kunnen, respect hebben voor zichzelf en voor anderen en sociaal vaardig zijn.

Onze pedagogische uitgangspunten:

- Ieder kind is uniek en dient als zodanig in zijn eigenheid te worden geaccepteerd en gerespecteerd, zodat de mogelijkheden zichzelf te zijn, zo optimaal mogelijk benut worden.
- Ieder kind heeft de behoefte zich te ontwikkelen tot een vrij en zelfstandig mens.
- Het is noodzakelijk voor de vorming van het zelfvertrouwen dat het kind zich veilig, vertrouwd en liefdevol benaderd voelt, in de omgeving en in de relatie met groepsgenootjes en pedagogisch medewerkers.
- Het is belangrijk het kind als individu te benaderen door aan te sluiten bij zijn/haar individuele behoeften en in te gaan op zijn/haar initiatieven, maar ook aandacht te geven aan de groep waarin het kind leert met andere kinderen en volwassenen om te gaan.

Vanuit onze pedagogisch uitgangspunten en gedachtegangen hebben wij een visie opgesteld, deze visie is onze rode draad in het pedagogisch handelen en de opvang van kinderen.

1.2 VISIE

Elk uniek kind krijgt bij 't Poppeke de kans zich in eigen tempo te ontwikkelen naar een vrij en zelfstandig mens. Waarbij het kind wordt begeleid en ondersteund door pedagogisch medewerkers, die aandacht geven aan het individu, het samen leven in een groep en het kind stimuleren, begeleiden en helpen om verder stappen te maken op zijn eigen ontwikkelings-pad.

HOOFDSTUK 2: ONTWIKKELEN IN EIGEN TEMPO NAAR EEN VRIJ EN ZELFSTANDIG MENS

In de wet kinderopvang wordt onder andere aangegeven wat de overheid verstaat onder kwaliteit van de kinderopvang. Verantwoorde kinderopvang wordt omschreven als opvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een voor het kind veilige omgeving. De overheid heeft hiertoe de voorwaarde van verantwoorde kinderopvang geformuleerd in vier pedagogisch doelen waarbij rekening dient gehouden te worden met de ontwikkelingsfase waarin het kind zich bevindt:

- Op een sensitieve en responsieve manier met kinderen wordt omgegaan, respect voor de autonomie van kinderen wordt getoond en grenzen worden gesteld aan en structuur wordt geboden voor het gedrag van kinderen, zodat kinderen zich emotioneel veilig en geborgen kunnen voelen;
- Kinderen spelenderwijs worden uitgedaagd in de ontwikkeling van hun motorische vaardigheden, cognitieve vaardigheden, taalvaardigheden en creatieve vaardigheden, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger te functioneren in een veranderende omgeving;
- Kinderen worden begeleid in hun interacties, waarbij hen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden worden bijgebracht, teneinde kinderen in staat te stellen steeds zelfstandiger relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden;
- Kinderen worden gestimuleerd om op een open manier kennis te maken met de algemeen aanvaarde waarden en normen in de samenleving met het

In dit hoofdstuk kunt u lezen hoe 't Poppeke deze pedagogisch doelen hanteert en bewerkstelt ten einde doel de kinderen een ontwikkelingsstimulerende, emotioneel veilige omgeving te bieden.

2.1 EMOTIONELE VEILIGHEID

Voelt een kind zich emotioneel veilig, dan kan het zich verder ontwikkelen. Om deze reden is de emotionele veiligheid van de kinderen een fundamentele doelstelling binnen de kinderopvang.

Vanuit een gevoel van basisveiligheid ontstaat vertrouwen in jezelf en vertrouwen in de ander.

Wij dragen zorg voor de emotionele veiligheid door:

- Het aanbieden van structuur, voorspelbaarheid en grenzen te bieden aan het gedrag van kinderen
- Door de aanwezigheid van sensitieve responsieve pedagogisch medewerkers
- Door het hebben van respect van de autonomie van de kinderen
- De omgeving, situatie en gebeurtenissen om het kind heen te voorzien van taal en uitleg.
- Door het creëren van een hechtingsrelatie met vaste gezichten en het werken met mentorschap
- De kinderen de kans geven op rustige wijze te wennen aan 't Poppeke en de nieuwe situatie voor het kind.

2.1.1 STRUCTUUR EN GRENZEN STELLEN

Een omgeving met duidelijke rituelen, structuren en grenzen biedt de kinderen rust. Zij voelen zich veilig en door deze rust hebben de kinderen de 'tijd' om zich te richten op de eigen ontwikkeling.

Door het gebruik maken van vaste rituelen, structuren en grenzen weet het kind wat er komen gaat, zij weten waar zij aan toe zijn maar ook wat er van hun wordt verwacht.

Rituelen en structuur:

Binnen 't Poppeke wordt er gewerkt met een vaste dagindeling. Deze dagindeling wordt niet zozeer strak gehanteerd qua tijd, maar wel qua volgorde. Zo kan het zijn dat de kinderen zo lekker aan het spelen zijn dat het eetmoment een kwartiertje later begint, dit is geen enkel probleem, want de kinderen weten na het spel komt er een eetmoment. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van rituelen, denk hierbij aan zingen voor het eten, opruimen van het speelmateriaal voordat we aan tafel gaan etc.

Corrigeren en belonen

Bij de baby's kunnen wij, in zeer lichte mate, corrigeren en belonen. Vooral bij de "oudere" baby's is het van belang om hier al aandacht aan te besteden. Voor ieder kind is het belangrijk om te weten wat de grenzen zijn. We corrigeren bij deze jonge kinderen alleen als andere kinderen van de groep in gevaar komen of als ze zelf in gevaar komen. Het corrigeren gebeurt door vriendelijk, duidelijk en consequent optreden van de pedagogisch medewerkers. Duidelijk en consequent "nee" zeggen gevolgd door het benoemen van de positieve

gedragsregel, afleiden van het kind of in het uiterste geval het kind uit de situatie halen door het bijv. in de box te zetten zodat het daar rustig kan spelen.

Naarmate de kinderen ouder worden realiseren ze zich dat hun eigen gedrag invloed heeft op de ander. Daarnaast zitten zij in een leeftijd waar zij graag alles uitproberen, daarbij kijken zij naar de reactie van de omgeving om te verifiëren of het gedrag gewenst of ongewenst is. Bij de peuters en schoolkinderen wordt, evenals bij de baby's, de eerste keer gecorrigeerd door duidelijk en consequent 'nee' te zeggen gevolgd door het benoemen van de positieve gedragsregel (binnen lopen wij, buiten rennen wij), als het ongewenste gedrag dan nog doorgaat wordt er gewaarschuwd (doorgaans twee keer) en dan halen we het kind uit de situatie.

Daarnaast probeert de pedagogisch medewerker de reden achter het gedrag van het kind te redeneren, rent het kind wellicht doordat het veel energie heeft? Zij zal hierbij kijken wat zij kan aanbieden om het ongewenste gedrag te stoppen, in het geval van veel energie kan zij ervoor kiezen om met de kinderen buiten te gaan spelen, waar zij wel mogen rennen. Het uit de situatie halen van een kind kan op verschillende manieren, dit is afhankelijk van het kind en van het gedrag. Wij zetten kinderen niet op een straf stoeltje of nadenkplek. In plaats daarvan bieden wij een andere activiteit of speelmateriaal aan. Denk hierbij aan even rustig puzzelen aan tafel, of in een ander hoek spelen.

Het consequente optreden van de pedagogisch medewerkers zorgt voor duidelijkheid, hierdoor gaat het kind zich emotioneel veilig voelen, het is voor het kind van belang dat er door de groepsleiding continuïteit en stabiliteit wordt gegeven.

Als een hele groep de regels en grenzen aan het uitproberen is, is er vaak sprake van verveling, de kinderen zitten bijv. te lang aan tafel. In dat geval corrigeert de pedagogisch medewerker de hele groep en kiest er tegelijkertijd voor om een andere activiteit aan te bieden.

De peuters en schoolkinderen zijn vaak goed op de hoogte van de regels binnen de groep, ze worden niet alleen door de pedagogisch medewerkers gestimuleerd om zich aan de regels te houden, maar ook door groepsgenoten. De sociale controle bij de peuters en schoolkinderen is groot, vaak wijzen zij elkaar op iets dat niet mag, dit is soms al voldoende.

Belonen

Het corrigeren van ongewenst gedrag geeft duidelijkheid aan de kinderen, evenals het belonen van gewenst gedrag. Belonen van gewenst gedrag werkt voor het kind stimulerend om dit gedrag te herhalen, het is voor alle kinderen belangrijk, het vergroot hun zelfvertrouwen. De pedagogisch medewerker geven om deze reden veelvuldig complimenten op gewenst gedrag. Belonen gebeurt in de vorm van complimentjes, een knipoog, knuffelen, het kind iets speciaals laten doen bijv. de pedagogisch medewerker helpen. Belonen is een positieve manier om gedrag te stimuleren. Vaak gaat het om heel kleine dingen die kinderen "goed" doen, bijv. het opeten van een korstje, iets oprapen voor een ander, maar juist het geven van bevestiging is voor kinderen belangrijk.

Corrigeren van 'bijtgedrag'

Bijten is iets wat bij kleine kinderen vaak voorkomt. Wij vinden het belangrijk om dit gedrag af te keuren, niet het kind zelf. Er wordt daarom niet aan de ouders verteld welk kind gebeten heeft, omdat het kind anders genegeerd kan worden. Het kind wordt dan alsnog afgekeurd en dit is niet de bedoeling. Afhankelijk van de leeftijd wordt er verschillend mee omgegaan.

De babyleeftijd

Het kind dat gebeten is troosten we en we verzorgen eventueel de plaats van de beet. Het kind dat gebeten heeft halen we uit de situatie en leiden hem af. We zeggen dat het niet mag. Apart zetten van heel jonge kinderen heeft weinig effect. Ze snappen vaak niet dat het niet mag en waarom het fout is. Hun bedoeling is vaak om te knuffelen, een zgn. 'lovebite'. De wat oudere baby's hebben meer besef van wat wel en niet mag, aan hen uitleg geven heeft vaak wel effect.

De dreumesleeftijd

Het slachtoffer krijgt allereerst aandacht, hij/zij wordt getroost en we verzorgen eventueel de plaats van de beet. Het kind dat gebeten heeft vertellen we dat het niet mag, we halen hem even weg uit de situatie en vervolgens negeren we het kind even. Bijten is vaak een vorm van aandacht vragen. Het kind moet leren dat dit geen goede manier van aandacht vragen is en dat ze het op een andere manier duidelijk moeten maken hoe ze zich voelen en wat ze willen. We proberen het bijtgedrag te voorkomen door ruimte te maken en samen met de kinderen te gaan spelen. We bieden ze steeds ander speelgoed aan om de verveling tegen te gaan.

De peuterleeftijd

Het slachtoffer wordt allereerst getroost en we verzorgen eventueel de plaats van de beet. De 'bijter' wordt apart genomen. We benoemen wat er is gebeurd en het effect daarvan op het andere kind. We leggen uit dat bijten niet mag en dat het erg veel pijn doet. Als het kind gebeten heeft, omdat het iets wilde hebben of juist niet wilde, leggen we uit dat je het dan moet vragen of vertellen, maar niet mag bijten. Ook laten we het kind dat gebeten heeft zien wat hij gedaan heeft. Het kind dat gebeten heeft, zetten we even apart aan tafel. De pedagogisch medewerker, wel altijd in het zicht. Na 2 à 3 minuten leggen we uit dat bijten niet goed is. We laten het kindje sorry zeggen, een kusje of handje geven aan het slachtoffer. Het kind gaat daarna gewoon weer lekker spelen.

2.1.2 SENSITIEVE RESPONSIVITEIT

De vrije vertaling van sensitieve responsiviteit is gevoelig reageren. In de houding en communicatie van de pedagogisch medewerker staat het passend reageren op signalen van kinderen dus centraal. De pedagogisch medewerker is hierdoor ondersteunend en begripvol aanwezig voor de kinderen als een veilige baken. Daarnaast voelen de kinderen zich begrepen, gehoord en geaccepteerd door de reactie van de pedagogisch medewerker op hun signalen hetgeen de emotionele veiligheid verhoogt.

Basishouding pedagogisch medewerkers

De basis van sensitieve responsiviteit is de houding van de pedagogisch medewerker en de wijze waarop zij contact maakt met de kinderen. De pedagogisch medewerkers hebben gedurende de hele dag een observerende houding, zij zien elk individueel kind en houden overzicht over de groep en zijn toegankelijk voor de kinderen. Hierbij laat de pedagogisch medewerker een sensitieve lichaamstaal zien door; zoveel mogelijk op kind hoogte te zitten, vriendelijke de groep rond te kijken, te lachen naar kinderen en een open houding aan te nemen. Als laatste geeft de pedagogisch medewerker regelmatig een concreet compliment aan individuele kinderen, daarbij noemt zij de kinderen bij eigen naam.

Reageren op signalen

Als een kind een signaal afgeeft, in mimiek, woorden of lichaamshouding reageert zij hierop door met het kind te praten en eventueel emoties te benoemen maar ook door een knuffel of ander lichamelijk contact te bieden als het kind hier behoefte aan heeft. Hierbij maakt zij oogcontact met het kind en geeft het kind de tijd om een reactie te geven voordat zij verder gaat met praten en reageren.

Zij spreken hierbij op een rustige toon met de kinderen en maken hierbij altijd oogcontact. In gesprek met het kind stelt zij zoveel mogelijk open vragen bij oudere kinderen, en gesloten vragen bij jongere kinderen. Ook stelt zij vragen. Bij baby's echter zal zij deze zelf beantwoorden. Daarnaast laat de pedagogisch medewerker de kinderen merken dat er naar ze geluisterd wordt door zowel verbaal als non-verbaal te reageren op wat het kind zegt. Concreet wordt dit gedaan door in gesprek met het kind door te vragen, het verhaal samen te vatten, iets te herhalen, te knikken met het hoofd of soms te reageren met een toestemmend geluid. Het uitgangspunt is actief te luisteren om op deze manier het kind te stimuleren vrij te vertellen over zijn belevenissen.

Emoties benoemen

Als laatste is het van belang om emoties te herkennen, erkennen en benoemen. Door emoties te benoemen leert het kind welke emoties het ervaart, dat deze emoties gevoeld mogen worden maar ook hoe je hier mee om kan gaan. Als laatste voelt het kind zich gehoord en gezien.

Bij baby's zal de pedagogisch medewerkers de emoties voor het kind benoemen; 'ik zie dat je verdrietig bent' eventueel kan zij tevens de reden benoemen 'ik zie dat je verdrietig bent, dit komt omdat je zo een honger hebt!'.

Bij dreumesen zal de pedagogisch medewerker door het stellen van gesloten vragen het kind woorden laten geven aan de emotie, 'ben jij boos?' ook hier kan zij eventueel de reden benoemen, 'ben jij boos omdat het niet lukt met het bouwen van de toren?'

Bij peuters en schoolgaande kinderen zal er al veel meer sprake zijn van een gesprek over de emoties, vragen zoals, 'wat is er aan de hand?', 'hoe voel je je nu?' geeft het kind de mogelijkheid om woorden te geven aan de emoties. Soms zijn kinderen zo emotioneel dat dit niet lukt, in dit geval zal de pedagogisch medewerker een gesloten vraag stellen.

Bij oudere kinderen kan er echt een gesprekje plaatsvinden over de emoties, zoals; 'waarom ben je zo boos?' of 'hoe kunnen we ervoor zorgen dat je weer blij wordt?'.

2.1.3 RESPECT VOOR DE AUTONOMIE

Zoals wij al in de visie benoemde is elk kind uniek, zij ontwikkelen zich in eigen tempo naar een vrij en zelfstandig mens met eigen karakter, meningen en overtuigingen. Bij 't poppeke krijgen de kinderen de kans zichzelf te zijn en naarmate zij ouder worden steeds meer eigen meningen en overtuigingen te creëren, ten einde doel een vrij en zelfstandig mens te zijn.

Door kinderen de kans te geven uniek te zijn, zelfstandig dingen uit te proberen, initiatief te nemen en zelf keuze te laten maken leert het kind niet alleen de eigen identiteit te vinden, zij voelen zich ook gezien en gehoord als een eigen persoon. Daarnaast ontwikkelen zij een verantwoordelijkheidsgevoel en zelfstandigheid.

Eigen keuzes maken

Door kinderen de kans te geven eigen keuze te maken, zoals wat wil ik op mijn brood of welk fruit eet ik graag maar ook keuzes als in welke hoek wil ik spelen. De kinderen mogen eigen initiatieven nemen en de pedagogisch medewerker gaan hier zoveel mogelijk in mee indien dit veilig is en het past binnen het groepsbelang. Hiermee leert het kind zijn eigen voorkeuren kennen maar leert het ook de beginselen van een mening geven, 'ik vindt pindakaas niet zo lekker dus ik wil kaas op mijn brood'.

Zelf doen!

De pedagogisch medewerkers geven de kinderen de kans zoveel mogelijk zelf uit te proberen en doen. Ook als dit niet direct lukt, zal de pedagogisch medewerker het niet direct overnemen, maar juist begeleiden door een voorbeeld te laten zien, uit te leggen hoe het kind het zou kunnen zodat het wel lukt, of het samen te doen. Hierdoor krijgen de kinderen echt de kans iets zelf te doen, en ervaren zij het succesgevoel, wat ontzettend goed is voor het zelfvertrouwen van het kind.

Houding pedagogisch medewerkers

De pedagogisch medewerkers tonen veel geduld. Zij hebben het geduld om kinderen te begeleiden als zij iets zelf doen, in plaats van het over te nemen. Daarnaast is zij geduldig als kinderen met oplossingen en ideeën komen en gaat hierin zoveel mogelijk mee als de situatie het toelaat. Met name oudere kinderen kunnen al goed met oplossingen voor kleine problemen komen, wellicht is deze oplossing niet het meest effectief, maar het is goed voor de kinderen om mee te gaan in de oplossingen die zij hebben bedacht, zodat het zelfvertrouwen van het kind kan groeien. Als laatste spreekt de pedagogisch medewerker haar waardering en erkenning uit aan kinderen, over eigen initiatieven, oplossing en gedachtes.

2.1.4 PRATEN EN UITLEGGEN

Het benoemen, verklaren en uitleggen van de situatie om het kind heen is niet alleen heel goed voor de taalontwikkeling maar ook voor de emotionele veiligheid. Door te praten en uit te leggen worden er woorden gegeven aan hetgeen het kind ziet, voelt en meemaakt. Hierdoor begrijpen zij steeds beter wat er gebeurt maar ook wat zij kunnen verwachten binnen een bepaalde situatie.

Basishouding pedagogisch medewerker

Een belangrijk uitgangspunt hierbij is dat de interactie tussen de pedagogisch medewerkers en kinderen gelijkwaardig is en dat de pedagogisch medewerker mét de kinderen praat en niet tegen de kinderen.

De pedagogisch medewerker benoemt zoveel mogelijk haar handelingen aan de kinderen. Zij vertelt de kinderen wat zij doet maar geeft ook vooraf aan wanneer zij iets van plan is om te gaan doen. Indien de situatie het toelaat wacht zij eerst de reactie van het kind af. Dit kunnen kleine verklaringen zijn zoals; 'ik ga even fruit snijden' tot verklaringen die iets zeggen waarom kinderen iets moeten doen zoals; 'wij gaan met zijn allen opruimen zodat we daarna aan tafel fruit kunnen eten'.

Zij zet haar communicatieve vaardigheden in en houdt in haar communicatie rekening met het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Zo zal zij bij oudere kinderen voornamelijk open vragen stellen in gesprek

terwijl bij jongere kinderen wordt gekozen voor gesloten vragen. Ook als zij een verklaring geeft, zal zij rekening houden met het ontwikkelingsniveau van de kinderen.

Samen in gesprek

De pedagogisch medewerker reageert op de contactinitiatieven van kinderen en gaat hierop in door een gesprek met het kind aan te gaan. Hierbij luisteren zij oprecht naar de kinderen, zij laten zien dat ze de kinderen hebben gehoord door non-verbale en verbale communicatie en komen altijd met een reactie, door bijvoorbeeld door te vragen, antwoord te geven op een vraag of het verhaal samen te vatten. Kortom de pedagogisch medewerkers voeren echte gesprekken met kinderen. Bij baby's kan er al sprake van een gesprekje zijn door het imiteren van de geluiden van de baby, bij de dreumes door vooral te benoemen en de woorden die het kind zegt te vertalen naar een zin of te herhalen, terwijl bij oudere kinderen zoals peuters en schoolkinderen er al een heuse conversatie ontstaat. De pedagogisch medewerker moedigt in het gesprek de kinderen aan om gedachtes, ideeën en gevoelens te verwoorden. Daarnaast helpt de pedagogisch medewerker de kinderen om hun verhaal te vertellen. Hierbij heeft zij oog voor de taalontwikkeling.

2.1.6 MENTORSCHAP EN VASTE GEZICHTEN

Hechting

De gehechtheidrelatie wordt gedefinieerd als een relatief langdurige affectieve band tussen een kind en één of meer volwassenen met wie het kind regelmatig interacteert. Om een kind een veilige gehechtheidrelatie op te laten bouwen, is het van belang dat de volwassene sensitief responsief op het kind reageert. Dit houdt in dat de volwassene snel en adequaat reageert op de signalen van het kind en daarbij het kind de ruimte geeft voor eigen activiteiten. Een vaste vertrouwenspersoon blijkt gunstig te zijn voor de emotionele en sociale ontwikkeling van kinderen. De hechttingspersoon hoeft niet noodzakelijk de moeder te zijn. Ook anderen kunnen deze rol op zich nemen. Een goede hechting betekent voor een kind een basisveiligheid en deze basisveiligheid is het fundament van zijn ontwikkeling. Wisseling van hechttingspersonen blijkt niet nadelig te zijn voor het kind. Het gaat om de kwaliteit van de relatie met het kind. Het hechttingsgedrag ontwikkelt zich in de tweede helft van het eerste levensjaar. Belangrijk voor het vertrouwen van het kind is de toegankelijkheid en de reacties van de hechttingspersoon (meestal ouders/verzorgers). De emotionele band tussen kind en ouder in zijn latere ontwikkeling is het product van de vroege hechting.

Vaste gezichten

Als een kind jonger is dan één jaar, zijn er maximaal twee vaste beroepskrachten die voor het kind zorgen. Eén van deze beroepskrachten is altijd aanwezig in de stamgroep van het kind. Als er meer dan drie beroepskrachten tegelijkertijd werken in de stamgroep, zijn er maximaal drie vaste beroepskrachten toegewezen aan een kind jonger dan één jaar. Als een kind één jaar of ouder is, zijn er maximaal drie vaste beroepskrachten die voor het kind zorgen. Eén van deze beroepskrachten is altijd aanwezig in de stamgroep van het kind. Als er meer dan drie beroepskrachten tegelijkertijd werken in de stamgroep, zijn er maximaal vier vaste beroepskrachten toegewezen aan een kind van één jaar of ouder.

Er zijn twee uitzonderingen op het bovenstaande:

- Kinderen waarvan uit de overeenkomst blijkt dat er gebruik wordt gemaakt van dagopvang op wisselende dagen per week. In dat geval kan het zijn dat het kind niet gekoppeld wordt aan een vaste stamgroep, stamgroepruimte en vast aantal beroepskrachten.
- Als de ouder schriftelijke toestemming geeft dat hun kind voor een overeengekomen periode in een andere stamgroep dan de eigen stamgroep mag worden opgevangen. Dan kan er afgeweken worden van het aantal stamgroepen, stamgroepruimte en vaste aantal gekoppelde beroepskrachten.

Afwijken van het vaste gezichten criterium:

Als kinderdagverblijf 't Poppeke het organisatorisch, na inspanning, toch niet voor elkaar krijgt om de vaste

gezichten in te plannen, bijvoorbeeld wegens ziekte, vakantie of verlof van één of meerdere vaste beroepskrachten, kan er afgeweken worden van het aantal vaste beroepskrachten mits er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Zo is er altijd inspanning gedaan om te zorgen dat ziekte of vakantie wordt opgelost door het inzetten van vaste beroepskrachten op de groep. Dat houdt bijvoorbeeld in dat we de vakanties altijd zo goed mogelijk met elkaar proberen af te stemmen zodat het vaste gezichten criterium wordt gewaarborgd. Het gaat daarnaast altijd om een kortdurende periode van maximaal vier aaneengesloten weken. Daarnaast zijn er ten hoogste twee of drie vaste beroepskrachten beschikbaar als vast gezicht.

In een dergelijke situatie streeft kinderdagverblijf 't Poppeke er altijd naar om de emotionele veiligheid van de kinderen en stabiliteit op de groep zoveel mogelijk te waarborgen. Om dit te realiseren, wordt er eerst gezorgd voor vervanging door een andere vaste medewerker van dezelfde groep. Indien dit niet mogelijk is, wordt er gezocht naar een vertrouwde beroepskracht van een aangrenzende groep of een bekende invalkracht. Wanneer er geen vaste beroepskracht of bekende invalkracht in kan vallen, neemt kinderdagverblijf 't Poppeke de volgende maatregelen om de emotionele veiligheid en stabiliteit te waarborgen:

- Het dagritme is uitgewerkt en hangt op een zichtbare plek op de groep. Invalkrachten zijn op deze manier snel op de hoogte van het dagritme.
- Informatie over de behoeften en eventuele bijzonderheden van de kinderen kan worden teruggevonden in de kindmap op de groep of worden opgezocht in ons digitale kindsysteem KOVnet. Relevante informatie kan gemakkelijk opgezocht worden, zodat de kinderen de juiste zorg en voldoende aandacht krijgen. Deze informatie is altijd up-to-date
- Wanneer een (onbekende) invalkracht samenwerkt met een vaste beroepskracht, wordt er een duidelijke taakverdeling vastgesteld. De invalkracht zal zich gedurende de dag meer bezighouden met randzaken en ondersteunende taken, terwijl de vaste beroepskracht zich richt op de meer intieme verzorgingsmomenten en momenten van individuele aandacht voor de kinderen.
- Daarnaast komt het voor dat wij een BOL- stagiaire bij ziekte op vakantie laten invallen op haar eigen stagegroep. Zij kent de groep en de kinderen goed. Uiteraard houden we ons hierbij aan de geldende inzetbaarheidsregels zoals het studiejaar en de opleiding van de stagiaire. Meer hierover staat beschreven onder het kopje 'stagiaires' in paragraaf 4.2. De BOL- stagiaire telt echter niet mee als vast gezicht.
- Dergelijke afwijkingen worden zo vroeg mogelijk met ouders gecommuniceerd zodat zij hun kind hierop kunnen voorbereiden thuis en het geen grote verrassing is.

Mentor

Elk kind heeft een eigen mentor. Ouders worden bij inschrijving op de hoogte gesteld, wie de mentor van hun kind is. Dit is een van de vaste pedagogisch medewerkers van de groep van het kind en kan de ouder ook terug vinden in de KOVnet app. Zij volgt het kind heel specifiek, is het aanspreekpunt voor ouders en draagt mede zorg voor het welbevinden van het kind. De mentor kan altijd worden aangesproken als zij aanwezig is. Ook is het mogelijk om een extra afspraak in te plannen voor overleg. De mentor zorgt ervoor dat de andere pedagogisch medewerkers op de hoogte zijn van afspraken die zijn gemaakt met de ouders zoals bijvoorbeeld slaapgewoontes en wat het kind wel of juist niet mag eten. Dit wordt geregistreerd in het kind dossier.

Na de eerste drie maanden zal de mentor een evaluatiegesprek met de ouder hebben over hoe het gaat, dit kan tijdens haal- en brengmoment worden uitgevoerd. Wanneer het kind mocht wisselen van groep dan wordt er extra aandacht besteed aan deze nieuwe situatie voor het kind en ouder. Bij overgang van de groep zal mondeling aan de ouders kenbaar worden gemaakt wie de nieuwe mentor zal zijn. Omdat we het belangrijk vinden dat er een goede band ontstaat tussen de mentor, de ouder en het kind zullen we wisseling van een mentor tot een minimum proberen te beperken.

Kindvolgsysteem

De vaste medewerkers van de groep van uw kind maken 2x per jaar een KIJK! Observatieverslag. Deze wordt daarna digitaal per mail verstuurd naar de ouders. Naast het observatieverslag wordt ook de uitleg van de KIJK! Meegestuurd. Als er eventuele bijzonderheden in de ontwikkeling worden gesignaleerd zal een gesprek plaatsvinden tussen de ouder en mentor. Wij zullen dan samen overleggen wat de eventuele vervolgstappen zullen zijn, zoals bijvoorbeeld logopedie of GGD.

Overdracht van informatie

Overdracht naar een andere groep

Bij overgang van groep zullen de mentoren tevens gezamenlijk in gesprek gaan en zorgen voor een goed overdracht naar nieuwe mentor.

Overdracht naar school

Wanneer het kind naar basisschool 't Getij of de Oostvogel gaat, zal de mentor de warme overdracht naar school verzorgen. Gaat het kind naar een andere basisschool dan zullen wij een lauwe overdracht geven. Meer informatie over de wijze van overdracht staat beschreven in paragraaf 2.5.2

Overdracht naar BSO 't Poppeke

Omdat ons kinderdagverblijf over een in pandige BSO beschikt is het eenvoudig om de kindjes over te dragen naar de medewerkers van de BSO. De meeste medewerkers die werkzaam zijn op het kinderdagverblijf zijn ook werkzaam bij de buitenschoolse opvang. Zij kennen het kind dus al goed.

Overdracht naar een andere BSO

Als het kind naar een andere BSO gaat doen we een 'lauwe' overdracht. Dat wil zeggen dat we een telefonische afspraak inplannen om de basale ontwikkelingsaspecten over te dragen. Dit doen wij uiteraard pas nadat er toestemming is gegeven door ouders.

2.1.7 WENNEN

Rondleiding

Als ouders geïnteresseerd zijn in het plaatsen van hun kind bij 't Poppeke zal er een rondleiding plaatsvinden waar de ouder het kinderdagverblijf kunnen bezichtigen en de eerste informatie over de organisatie krijgen.

Intakegesprek en wennen op het kinderdagverblijf

Indien ouders besluiten over te gaan tot inschrijven dan zal er voordat het nieuwe kind geplaatst wordt een intakegesprek met de ouders plaatsvinden. Het intakegesprek is meestal gekoppeld aan de wenochtend. Ouders worden uitgenodigd mee te gaan naar de groep om daar het intakegesprek te houden. De pedagogisch medewerkers stellen zich voor, vertellen wie ze zijn en hoe zij werken. De ouders krijgen de gelegenheid om over hun kind te vertellen en hoe zij met zaken zoals slapen, eten en omgaan met eventuele bijzonderheden. Ook wordt er gecontroleerd of alle toestemmingsformulieren zijn ingevuld zoals het formulier 'veilig slapen' en het gebruik van de draagdoek. Deze staan allemaal opgeslagen in de KOV-net app die ouders vooraf installeren. Ook krijgt de ouder tijdens de intake de naam van de mentor te horen. Alle wederzijdse vragen zullen worden beantwoord. Als alles is besproken blijft het kind voor de wenochtend.

Intakegesprek en wennen op de BSO

Wanneer het kind naar de BSO gaat mag het kind eerst wennen op de BSO. Ouders horen tijdens het intakegesprek op de BSO wie de mentor van het kind is. Bij de BSO wordt met de ouders ook gesproken over de goedkeuring die ouders moeten geven als het kind bijv. zelfstandig naar een activiteit mag etc. Toestemmingen kunnen ouders ten alle tijden aanpassen in de ouderapp.

Voor het wennen onderscheiden wij drie 'soorten', afgestemd op de leeftijd van het kind.

Baby's (kinderen tot 1 jaar)

- ✚ Het intakegesprek over het kind duurt ongeveer een half uurtje, op een rustig moment. De baby kan de groepsruimte vanuit de veilige haven van de ouder rustig bekijken of zelfs al even spelen terwijl de pedagogisch medewerker met de ouder een gesprek voert. Het gesprek wordt gevoerd door een van de vaste gezichten van de babygroep.
- ✚ Gedurende dit gesprek zal de pedagogisch medewerker het belang van een veilige hechting vertellen maar ook vragen stellen over de bevalling. Hierbij zal de ouders verteld worden dat een bevalling een belangrijk rol heeft op het verder gedrag en ontwikkeling van de baby.
- ✚ Daarnaast worden ouders in dit gesprek geïnformeerd over de draagdoek waarvan 't Poppeke gebruik kan maken. De draagdoek is een veilige haven en kan tevens bijdragen aan een goede hechting, ouders wordt gevraagd of zij toestemming geven voor het gebruik van een draagdoek.
- ✚ Daarna wordt er gesproken over het ritme, schema en behoefte van de baby maar vragen wij ook naar bepaalde voedingsrituelen, slaaprituelen of speelrituelen zodat 't Poppeke daar zoveel mogelijk op kan inspelen.
- ✚ Aan de hand van het eerste wenmoment en het intakegesprek wordt de verdere wenprocedure in samenspraak met ouders vastgelegd.
- ✚ Hierbij houden in principe wij één wenochtend aan
  - De eerste wenochtend komt ouder met het kind op locatie, waarbij zij ons laat zien hoe zij het kindje voedt, in bed legt en wat de gewoontes zijn. Daarnaast zullen eventuele tips worden gegeven of voorbeelden hoe zij het thuis doen. De ouder blijft ongeveer een half uurtje met de baby op de groep en gaat daarna weg. Het kind blijft drie uurtjes wennen op de groep, van 8.30-11.30 uur.

Dreumes en peuters

- ✚ Er vindt een intakegesprek plaats waarbij wordt gesproken over het ritme, gewoontes en karakter van het kind. Het kind kan al even rustig in de ruimte rondkijken en zelf al even spelen als het zich hierbij prettig voelt.
- ✚ Tijdens de oefendag komt de ouder samen met het kind op de opvang, er wordt tijd genomen voor het afscheid waarbij ouder en kind worden begeleid door de pedagogisch medewerkers. De ouder verlaat vervolgens het kinderdagverblijf waarbij de dreumes / peuter bij 't Poppeke blijft spelen. De oefendag duurt van 8.30-11.30 uur waarna de ouder het kind weer komt ophalen. Gedurende de oefendag geeft de pedagogisch medewerker het kind veel persoonlijke aandacht, en proberen zij het kind op zijn gemak te stellen en zich welkom te laten voelen. Zij stellen het kindje voor, laten de ruimte zien en maken tijd voor individuele aandacht en begeleiding.
- ✚ Indien nodig kan de wenperiode worden uitgebreid.

Schoolkinderen

- ✚ Voor de opvang start wordt er een intakegesprek gepland. De ouder en het kind bezoeken samen de BSO, waarbij er vragen worden gesteld over het kind, gewoontes en karakter. Het kind krijg hierbij reeds de kans de ruimte te ontdekken, kennis te maken met de kinderen en de eerste indrukken op te doen van de BSO.
- ✚ Als het kind start zal de BSO het kind ophalen bij school, bij voorkeur is dit de pedagogisch medewerker die het kind reeds heeft gezien tijdens het intakegesprek. Samen gaan zij met de overige kinderen naar de BSO waar het kind extra individuele aandacht en begeleiding krijgt van de pedagogisch medewerker
- ✚ Indien nodig kan de wenperiode worden uitgebreid.

Samenvattend kunnen we zeggen dat de wenperiode als doel heeft dat een kind zich emotioneel veilig voelt in de nieuwe groep. Wij bieden een warme, liefdevolle en geborgen omgeving, zodat zowel kinderen als ouders zich thuis voelen bij ons. Pas als kinderen zich veilig voelen, zullen zij persoonlijke en sociale competenties kunnen ontwikkelen en zullen zij zich normen en waarden eigen kunnen maken.

Intern wenbeleid

Gezien 't Poppeke uit diverse stamgroepen bestaat zullen kinderen ook binnen 't Poppeke naar een nieuwe groep gaan. Dit gebeurt op de volgende wijze:

Van babygroep naar peutergroep:

- De mentor stemt met de ouders de wendagen af voor het kind.
- De vaste pedagogisch medewerker brengt om 8.30 het kind naar de nieuwe stamgroep, ze laat de ruimte zien, helpt met de eerste contacten met de pedagogisch medewerkers van de peutergroep en neemt afscheid. Het kind blijft tot 12:00uur op de peutergroep spelen en komt vervolgens terug naar de babygroep om daar te slapen en de middag door te brengen. Als het kind nog erg veel moeite heeft kunnen we de wenperiode op de nieuwe groep uitbreiden. In principe houden we het op 1 wenmoment en dat is meestal voldoende.

Van peutergroep naar de buitenschoolse opvang:

- De mentor stemt met de ouders de wendagen af voor het kind, afhankelijk van de startdatum op de basisschool worden de wendagen ingepland.
- De vaste pedagogisch medewerker brengt om 15.00 het kind naar de nieuwe stamgroep, ze laat de ruimte zien, helpt met de eerste contacten met de pedagogisch medewerkers van de BSO en neemt afscheid. Het kind blijft totdat de ouder het kind komt ophalen op de BSO. Als het kind nog erg veel moeite heeft kunnen we de wenperiode op de nieuwe BSO-groep uitbreiden. In principe houden we het op 1 wenmoment en dat is meestal voldoende.

2.2 PERSOONLIJKE ONTWIKKELING

De persoonlijke ontwikkeling gaat er om kinderen binnen hun eigen ontplooiingsmogelijkheden te stimuleren. Spel (zowel vrij als begeleid), activiteiten en exploratiemogelijkheden vormen een ideaal middel hierbij. Veel positieve feedback is cruciaal, evenals respect voor het eigen ontwikkelingstempo en de ontwikkelingsfase van het kind. De ontwikkeling die een kind doormaakt in de eerste vier jaar van zijn leven is enorm. In deze periode wordt de basis gelegd voor de rest van de ontwikkeling van het kind. Deze ontwikkeling voltrekt zich voor een groot gedeelte door rijping, maar een stimulerende omgeving is ook van belang om een kind de mogelijkheid te bieden tot een optimale ontwikkeling.

Ontwikkelingsgericht werken

Ontwikkelingsgericht werken is een manier waarop wij met kinderen omgaan. Het stelt de interesses, behoeften en ontwikkeling van kinderen centraal. Wij creëren volop kansen voor kinderen en bieden hen uitdaging. Kinderen kunnen zich optimaal ontwikkelen als ze zich emotioneel vrij en vertrouwd voelen, nieuwsgierig zijn en zelfvertrouwen hebben. Onze pedagogisch medewerkers spelen hierbij een belangrijke rol. Zij zorgen ervoor dat kinderen zich thuis voelen op de locaties. Door met persoonlijke aandacht en respect naar kinderen te kijken en in te spelen op hun interesses en behoeften, dit doen zij onder andere door mee te spelen, begeleid te spelen, gebruik te maken van ongeplande leermomenten en het aanbieden van passende activiteiten.

Spelen • ontdekken • groeien

Een kind ontwikkelt zich van nature op zijn of haar eigen manier. Ieder kind heeft heel veel mogelijkheden in zich om van alles te kunnen leren. Door te spelen kunnen kinderen zelf ervaren en zelf ontdekken. Voor kinderen is het dé manier om te groeien. Wij spelen met hen mee en bieden hen uitdagende opvang op onze locaties. We willen dat zowel binnen als buiten alle ontwikkelingsgebieden aan bod komen.

Ons uitgangspunt!

Het allerbelangrijkste is dat het kind de kans krijgt het zelf te proberen. Het proces van leren door zelf te doen is vele male belangrijker dan het resultaat. Uiteraard zullen wij de kinderen begeleiden met onze woorden of helpen daar waar nodig is maar zullen hierbij altijd de zelfredzaamheid aanmoedigen.

2.2.1 MOTORISCHE VAARDIGHEDEN

Een kind leert kruipen, staan, zitten, lopen, fietsen, enzovoort. Hierbij gaat het om grote bewegingen met de romp, armen en benen. Dit noemen we ook wel de grove motoriek. Bij fijne bewegingen, zoals een kraaltje vastpakken, knippen en een potlood gebruiken, hebben we het over de fijne motoriek. De fijne motoriek komt later tot ontwikkeling dan de grote bewegingen. Kinderen volgen hun eigen tempo. Het ene kind loopt bijvoorbeeld snel, het andere kind doet het rustig aan. De motorische ontwikkeling gaat tussen in de eerste levensjaren met sprongen vooruit. Kinderen krijgen hun lijf steeds meer onder controle.

Zo is te zien dat ontwikkeling van de motorische vaardigheden enorm bijdragen aan het opgroeien tot een zelfstandig individu. Hierbij is te zien dat de grove en fijne motoriek nauw met elkaar zijn verbonden. Kinderen moeten vaak bepaalde vaardigheden binnen de grove motoriek beheersen alvorens zij toe zijn aan activiteiten binnen de fijne motoriek. Daarnaast is de motorische ontwikkeling nauw in verbinding met andere ontwikkelingsgebieden, zo vraagt de ontwikkeling van spraak en het uiten van emoties om motorische vaardigheden.

Baby's

Voor iedere groep hebben wij een spel- en speelgoedaanbod dat aansluit op de belevingswereld van de kinderen. Zo worden kinderen op het juiste niveau gestimuleerd in de ontwikkeling en ontwikkeld een kind zich van nature op zijn of haar eigen manier. Door te spelen kunnen kinderen zelf ervaren en ontdekken. Het is dé manier om te groeien.

Het speelgoed voor de baby's is erop gericht de zintuigen te prikkelen en dan voornamelijk de tastzin, het gehoor, het zien en de grove motoriek. Er zijn in de groep grote en kleine spelmaterialen, harde en zachte, met en zonder geluiden. Voor elk zintuig en elke ontwikkelingsfase zijn er diverse materialen. Het 'tasten' gebeurt hoofdzakelijk met de handen en met de mond. Alle speeltjes zijn dan ook zodanig dat ze geen gevaar op kunnen leveren (bijv. verslikking).

Het 'zien' wordt geprikkeld door materialen die felgekleurd zijn, spiegelende materialen en oogcontact. Het 'gehoor' wordt geprikkeld door onverwachte geluiden, piepjes of belletjes, of door speeltjes waar muziek uit komt. Ook zetten we wel eens een cd op met babyliedjes. De 'motoriek' wordt onder meer gestimuleerd door loopwagentjes.

Een baby die zelf nog niet kan kruipen of omrollen leggen wij regelmatig neer in een box waarboven een mobiel hangt. Of we leggen de baby op een speelkleed voor de spiegel (wat het 'zien' prikkelt) en daarbij een babygym om zo het 'zien' en de 'tast' te prikkelen. Wij leggen de kinderen niet alleen neer op de rug, maar ook op de buik. Hierbij trainen de kinderen de nekspieren wanneer ze op de buik liggen, omdat ze vaak hun hoofdje omhoog willen houden, hetgeen goed is voor verder ontwikkeling zoals zelfstandig leren zitten.

Daarnaast bieden we baby's speelmateriaal aan dat het beginsel van de fijne motoriek stimuleren, denk hierbij aan blokken, simpele puzzels of een kralenboog.

Dreumes en peuters

Het speelgoed voor de iets oudere kinderen, de dreumesen en peuters, is gericht op de ontwikkeling van het kind. Voor de 'fijne motoriek' hebben we wat gericht spelmateriaal als puzzels, duplo (groot en klein), noppers, klei, kralen rijgen, ministek etc. Als activiteit bieden we hen o.a. zand en water, klei en lijm, dit zijn voor hen heerlijke materialen om mee te knoeien en te ontdekken wat ze er allemaal mee kunnen. In de Peuterplus groep is voldoende ruimte voor de kinderen om te experimenteren met allerlei materialen. Hier worden de kinderen uitgedaagd om zelf aan de slag te gaan waardoor de fijne motoriek wordt gestimuleerd.

Constructie – en bouw materiaal zoals Duplo/ Noppers is ook ideaal voor deze leeftijdsgroep. Het stimuleert de fantasie maar ook de fijne motoriek. Over het algemeen gaan de peuters graag mee naar buiten; in de zandbak worden hele constructies bedacht, ze fietsen en steppen en rijden in de auto's buiten hetgeen de grove motoriek stimuleert. Ook speelt de zindelijkheid een grote rol in de motorische ontwikkeling in de peuterleeftijd.

Zindelijkheid

Op de leeftijd van 2 jaar gaan de kinderen op vaste tijden mee naar het toilet. De kinderen geven zelf aan of ze wel of niet op het potje of op het toilet willen. Met de echte zindelijkheidstraining beginnen we als het kind eraan toe is. Dit gaat in overleg met de ouders, uitwisselen van ideeën hieromtrent, afstemmen op thuis zodat het kind weet waar het aan toe is. Kinderen die met zindelijk worden bezig zijn nemen we vaker mee naar het toilet, zeker als ze het zelf aangeven. We belonen de kinderen door ze te prijzen en een sticker te laten plakken op een speciale plaskaart, voor elk plasje in de pot of WC, ook mogen ze hun eigen plas wegspoelen. Gaat het goed, dan laten we de luier uit en vragen de ouders wat extra reservekleding mee te nemen voor eventuele ongelukjes. De ouders moeten zelf zorgen voor voldoende reservekleding i.v.m. ongelukjes, dit geldt ook voor de jongste kinderen van de BSO. Als de kinderen zonder luier gaan lopen, wordt dit eerst overlegd met de ouders. Omgekeerd laten wij niet 'zomaar' de luier af bij kinderen op verzoek van ouders. De kinderen moeten toch al een beetje zindelijk zijn voordat de luier afgelaten kan worden. Het kan gebeuren dat het thuis best goed gaat zonder luier en bij ons niet. Dit kan komen doordat het kind hier te veel afleiding heeft en zichzelf

geen tijd gunt om naar de wc te gaan. Als dit regelmatig gebeurt, krijgt het kind bij ons weer een luier aan: het is voor het zelfvertrouwen van het kind niet goed als het steeds weer mis gaat. We beginnen dan gewoon opnieuw. Bij bijzondere gebeurtenissen, b.v. geboorte van broertje of zusje of een spannende ervaring, is overleg met de ouders heel belangrijk. Dan is het soms beter om even te wachten met zindelijkheidstraining. Bij terugval geven wij hier geen negatieve aandacht aan, maar gaan wij op zoek naar de oorzaak.

Schoolkinderen

Schoolkinderen hebben de basis van de grove en fijne motoriek eigen gemaakt en gaan deze vaardigheden steeds meer verfijnen. Dit doen zij op school door het leren schrijven, tekenen binnen de lijntje maar ook de BSO besteden wij aandacht aan de motoriek. De motoriek wordt uitgedaagd door het verschillende speelmateriaal en activiteiten binnen de BSO. Zo gaan de BSO kinderen bij voorkeur elke dag naar buiten waar divers materiaal aanwezig is, van sportartikelen zoals een bal, tot fietsen en een klimrek. De kinderen kunnen klimmen, kleuteren, sport spellen spelen of heerlijk voetballen. Daarnaast is er binnen ruim voldoende materiaal aanwezig om de fijne motoriek te stimuleren. Elke maandag is er knutselmiddag, waarbij de kinderen naar hartenlust kunnen knutselen, kleine kralen rijgen, knippen, tekenen binnen de lijntjes en nog veel meer. Ook is er verschillende constructiemateriaal aanwezig op de groep en zijn er puzzels. Door de verscheidenheid aan speelmateriaal worden kinderen op diverse niveau gestimuleerd in de motorisch ontwikkeling.

2.2.2 CREATIEVE VAARDIGHEDEN

Creatieve bezig zijn met materialen

In de Peuterplus groep kiezen de kinderen zelf waarmee ze willen werken. Soms zit er een opdracht aan verbonden, in dat geval laten we wederom het kind hier zelf een eigen draai aan geven. Het proces staat te allen tijde centraal en niet het uiteindelijke product. We bieden de kinderen zoveel mogelijk variatie in materialen aan. Vaak mogen kinderen zelf een keuze maken uit diverse materialen. Dingen die we doen zijn bijv. verven, plakken met bijv. stofjes op papier, stempelen, kleuren, vingerverven, spatten, knippen enz. Knutselwerkjes worden zoveel mogelijk tentoongesteld en na een tijdje mee naar huis gegeven. Wij werken op de peutergroep met VVE (Voor- en Vroegschoolse Educatie) op het gehele KDV werken wij altijd met thema's van Uk & Puk, maar ook de thema's als Sinterklaas, kerst en de vier seizoenen komen aanbod.

Muziek

Als we aan tafel zitten om te gaan eten zingen we altijd hetzelfde liedje: Smakelijk eten, dagen van de week, maanden, het weer en de bijbehorende babygebaren. Na het eten zingen we met de kinderen vaak een heel liedjesrepertoire. Ze mogen, voor zover als dat kan, zelf liedjes uitkiezen. Tijdens het spelen wordt ook vaak gezongen of gedanst. Regelmatig zetten we een cd op met kinderliedjes.

Zingen en muziek komt ook al aan bod bij de baby's. Op schoot zingen we het liedje "Klap eens in je handjes" of "Er komt een muisje aangelopen". Naast zingen hebben we diverse opwindmuziekdoosjes, zowel in de groep als op de slaapkamer. Ook dansen we met een baby op onze arm, op de muziek. De baby's reageren onmiddellijk op de muziek. Of ze gaan mee wiegen of ze maken armbewegingen mee, die wij voordoen.

De BSO kinderen maken zelf muziek, studeren een dansje in of verzinnen zelf liedjes. Voor elke leeftijd is muziek een leuke en ontspannende bezigheid.

Het zingen met kinderen gebeurt zowel individueel als met de gehele groep. Wanneer we een cd draaien in de groep, is dit ook iets voor alle kinderen, al merken wij wel dat sommige kinderen sterker op muziek reageren dan anderen. Afhankelijk van wat de kinderen aangeven, wordt er gedanst of meegezongen op de muziek. Soms neemt de pedagogisch medewerker hierin het initiatief, waarna de kinderen snel volgen. Naast deze groepsactiviteiten is er ruimte om met één of twee kinderen te zingen. Vaak volgen dan al snel meerdere kinderen, die uit zichzelf mee gaan zingen. We hebben op elke groep een cd-speler waar we dagelijks muziek op afspelen. We hebben veel verschillende cd's voor verschillende leeftijden. Voor de verschillende seizoenen en feestdagen hebben we bijpassende muziek. Vooral bij de peuters zijn er bepaalde voorkeur-cd's die regelmatig terugkomen.

De verschillende vormen van muziek die wij aanbieden op het KDV zorgen ervoor dat de kinderen op meerdere momenten van de dag, op verschillende manieren met muziek in aanraking komen, muziek is iets dat elke dag

terugkomt. De kinderen gaan het op deze manier herkennen en waarderen. Uiteindelijk zullen ze zelf een bepaalde voorkeur kunnen gaan ontwikkelen voor een bepaalde muziekvorm en creëren ze daarbij tevens een ritmegevoel. Kortom; muziek helpt kinderen bij de zintuiglijke ontwikkeling, maar natuurlijk ook bij de motorische ontwikkeling, omdat de kinderen regelmatig zelf muziek maken. We hebben verschillende muziekinstrumenten; trommels, rammelaars, etc.

fantasiespel

Fantasiespel, vaak ook rollenspel genoemd wordt het creatieve brein van het kind aangesproken en gestimuleerd. Dit fantasiespel vindt met name plaats in de peuter en kleuterleeftijd. Voor de 'fantasieontwikkeling' hebben we een poppenhoek met stoeltjes, tafel en een fornuis met pannen en een serviesje. Er is ook een bedje en kinderwagen/buggy voor de poppen. Verder is er een heleboel klein speelgoed waar de kinderen zelf spelletjes mee kunnen verzinnen.

2.2.3 COGNITIEVE VAARDIGHEDEN

De cognitieve ontwikkeling betreft het proces van het 'leren' bij kinderen. Hierin gaat het om het eigen maken van cognitieve vaardigheden als het denken, bewustzijn, concentreren, onthouden, het waarnemen en het verwerken van informatie, en het terughalen en toepassen van deze informatie. De ontwikkeling van cognitieve vaardigheden is een ontwikkelingsaspect dat niet op zichzelf staat. De sociale, emotionele en motorische ontwikkeling vormen de basis waarop deze ontwikkeling voort kan bouwen. Van baby tot schoolgaand kind maken kinderen zich eigen met deze vaardigheden en doorlopen hierin verschillende ontwikkelingsniveaus.

Baby's

In de eerste maanden reageren baby's met name vanuit hun behoeftes en reflexen. Zo gaan acties en reacties vaak automatisch zonder dat de baby het doorheeft. De baby ervaart iets, reageert hierop in een reflex en voelt vervolgens wat het effect hiervan is. Door middel van het herhalen van deze reflexen ontwikkelen baby's zich en leren de wereld om hen heen kennen. De baby ervaart iets, reageert hierop in een reflex, ervaart de handeling, slaat de handeling op en herhaalt de handeling op een ander moment. Sensomotorische materialen, rammelaar en andere materialen dat geluid produceren zijn materialen die deze ontwikkeling stimuleren en de pedagogisch medewerkers aanbieden aan de baby's. Naarmate baby's ouder worden (vanaf zo'n 4 maanden), begint het oorzaak-gevolg denken zich te ontwikkelen, waarin te zien is dat baby's leren dat een bepaalde handeling tot een bepaald gevolg leidt: het rammelen van de rammelaar brengt geluid en door te duwen tegen de toren vallen de blokken om, de pedagogisch medewerker spelen in op deze ontwikkeling door het aanbieden van speelmateriaal waar oorzaak-gevolg zichtbaar wordt, zoals bijvoorbeeld blokken, rammelaars, speelgoed dat geluid maakt als je ergens opdrukt etc. Vanaf een maand of 7 gaan kinderen doelgerichter spelen en bedenkt de baby van tevoren dat hij iets wilt gaan doen, waarna hij deze gedachte tot uitvoering probeert te brengen. Ook begint het abstract denken zich te ontwikkelen en leert een kind dat iets wat niet in zicht is, toch aanwezig blijft. Het spelen van verdwijnspeletjes en kiekeboe spelletjes zijn perfect om deze ontwikkeling te stimuleren. Zo rond de 10 maanden leren kinderen dat de pedagogisch medewerkers andere personen zijn dan de ouders en dat de ouders ook weer terugkomen wanneer zij weglopen.

Dreumes

Dreumesen leren de wereld om zich heen steeds beter kennen en begrijpen. Op deze leeftijd leert een kind logisch na te denken en problemen op te lossen. Wanneer een puzzelstukje niet past, zal een kind het puzzelstukje op allerlei manieren draaien om ervoor te zorgen dat het toch zal passen. Speelmateriaal dat inzicht en het oplossende vermogen van het kind aanspreekt wordt dan ook veelvuldig aangeboden, denk aan puzzels, blokken of een vormenstoof. Daarnaast begrijpen dreumesen de gesproken taal om hen heen steeds beter, waardoor zij simpele opdrachten kunnen begrijpen en uitvoeren. De pedagogisch medewerker spelen hierop in door de dreumes kleine opdrachtjes te geven, zoals wil je je schoenen pakken? Maar ook door kleine opdrachtjes in het spel aan te bieden zoals, wil jij dit blokje op de toren plaatsen. Ook op deze leeftijd is te zien dat kinderen zich verder ontwikkelen in het oorzaak-gevolg denken, speelmateriaal dat dit stimuleert wordt aangeboden door de pedagogisch medewerker, denk hierbij aan blokken, ballen, materiaal dat beweegt, geluid maakt rolt of omvalt maar ook materialen dat zowel in elkaar past als op elkaar zoals stapelbakjes. De dreumesen leren zo dat een bepaalde actie een gevolg heeft, zoals het duwen tegen een toren, waarna deze omvalt. Tot slot leren dreumesen door te imiteren wat zij om zich heen zien gebeuren en horen, om dit te

stimuleren is er materiaal zoals potjes, pannetjes, een telefoon, knuffels aanwezig zodat zij de kans krijgen situatie na te bootsen.

Peuters

Peuters snappen al beter waarvoor bepaalde materialen dienen en hebben al een beter inzicht in welke acties tot bepaalde gevolgen kunnen leiden. Zo maken zij kennis met moeilijke puzzels, cognitieve spelletjes zoals memorie of hamertje tik peuters. De peuters leren vooraf na te denken voor zij iets doen en schatten in wat handelingen voor gevolg kunnen hebben, terwijl een dreumes leert welke gevolgen er zullen komen door het te doen en te ervaren. Daarnaast ontwikkelen peuters een geweten en begrijpen dat sommige dingen niet mogen. Echter wint het enthousiasme om het toch te doen het vaak nog van de regel. Peuters zijn enorm leergierig en willen dan ook graag het "waarom" van alles weten, waar de vele en welbekende "waarom-vragen" dan ook vandaan komen. De pedagogisch medewerkers gaan in gesprek met de kinderen, stellen open vragen en leggen kleine vraagstukken voor, waarover de peuter zelf moet nadenken. Ze gaan op ontdekkingstocht en breidden de kennis die zij reeds hebben opgedaan uit met nieuwe informatie en handelingen. Dit leidt vaak tot ongeplande leermomenten waar de pedagogisch medewerker op inspeelt. Momenten waarop een kind vol enthousiasme de kleur van zijn beker opnoemt, zal de pedagogisch medewerker samen met de kinderen kijken naar de overige kleuren en deze benoemen. Tot slot leren peuters net als dreumesen door te imiteren en gebruiken hierin hun fantasie. Zo kan een blokje bijvoorbeeld gezien en gebruikt worden als een telefoon maar is ook speelmateriaal zoals poppen, een poppenbedje en keukenmaterialen een goed voorbeeld van materialen dat de pedagogisch medewerker aanbieden om deze ontwikkeling te stimuleren.

Daarnaast bieden de pedagogisch medewerkers op de peutergroep het VVE programma Uk & Puk aan, waar de cognitieve ontwikkeling samen met de taalontwikkeling een centrale plek innemen binnen de ontwikkelingsgerichte activiteiten.

Schoolkinderen

Naarmate kinderen ouder worden raken zij geïnteresseerd in wat er allemaal om hen heen gebeurt en waarom. Door middel van het stellen van deze "Waarom" vragen, verkennen kinderen de wereld dan ook steeds meer. De pedagogisch medewerker praat veel met de kinderen over onderwerpen die hun interesseren hierbij stelt zij open vragen maar zal ook de kinderen informeren. Mocht er een vraag komen waarvan de pedagogisch medewerker het antwoord niet weet dan gaat zij samen met de kinderen (afhankelijk van de leeftijd) op zoek naar de antwoorden op bijvoorbeeld internet, in boeken of door te vragen aan andere pedagogisch medewerkers. Daarnaast komen kinderen van 4 en 5 jaar voor het eerst in aanraking met lezen en rekenen op school, door te oefenen met het lezen van letters en ordenen. In groep 3 begint het echte leren lezen, schrijven en rekenen. Door middel van het eigen maken van deze vaardigheden kunnen kinderen zich naarmate zij ouder worden vanaf 9 jaar ook bezig gaan houden met vakken als aardrijkskunde, geschiedenis en natuur. Daarnaast leren kinderen steeds concreter te denken en gebruiken daarbij minder hun fantasie. Zij gaan zich steeds meer bezighouden met maatschappelijke onderwerpen als oorlog en armoede, ook over deze onderwerpen gaan de pedagogisch medewerker het gesprek aan. Diverse spelletjes zoals bijvoorbeeld monopoly spelen tevens in op deze nieuwe verworven kennis.

2.2.4 TAALVAARDIGHEDEN

De taalontwikkeling bestaat uit het begrijpen (passief taalgebruik) en spreken van taal (actief taalgebruik). Kinderen begrijpen meer woorden dan ze spreken. Kinderen zijn echte talenwonders. De eerste jaren ontwikkelt hun taal zich razendsnel. Een baby praat nog niet, met een vierjarige heb je al hele gesprekjes. Rond 1 jaar zeggen de meeste kinderen hun eerste woordje, vaak mama of papa. Vanaf dat moment leert het kind elke dag nieuwe woorden. Als het kind 2 is, gaat het ook begrippen gebruiken. Jonge kinderen leren taal vooral thuis. Maar ook op het kinderdagverblijf is daarop veel invloed. Wij vinden het heel belangrijk dat we samen praten, samen spelen en liedjes zingen, en dat er regelmatig wordt voor gelezen.

We vinden de juiste taal erg belangrijk, om deze reden zullen we ook correct taalgebruik tegen en met de kinderen gebruiken. Bijvoorbeeld een kind is gevallen op het plein, dan zeggen wij; Je hebt je pijn gedaan. Wij zeggen niet; Je hebt je au gedaan.

Wij ondersteunen de taalontwikkeling op de volgende wijze:

- Babygebaren
- Voorlezen
- Praten en uitleggen

- Taalspelletje
- VVE Uk & Puk voor de peuters

Babygebaren

Om baby's en jonge kinderen een mogelijkheid te geven om zich te kunnen uiten maken we op 't Poppeke gebruik van de methode 'baby-gebaren'. Babygebaren is het ondersteunen van de gesproken taal door middel van gebaren. Babygebaren Nederland onderscheidt zich door alleen gebaren te gebruiken uit de Nederlandse Gebarentaal (NGT).

Het Babygebaren-concept bestaat al ruim 20 jaar in de Verenigde Staten en wordt sinds een aantal jaren ook in ons omringende landen als Duitsland, Engeland en België gebruikt. Ouders, kinderdagverblijven en jeugdgezondheidszorginstellingen werken met Babygebaren omdat de voordelen ervan keer op keer in verschillende situaties en bij veel doelgroepen bevestigd worden.

Voordelen van babygebaren:

- Baby's die gebaren geleerd hebben zijn minder gefrustreerd en huilen ze minder
- Zij beginnen eerder met praten en spreken op jonge leeftijd gemiddeld 50 woorden meer dan leeftijdsgenootjes die geen baby-gebaren geleerd hebben.
- Met 3 jaar oud spreken velen zelfs als een 4-jarige.
- Ze zijn meer geïnteresseerd in het lezen van boeken
- Hebben meer zelfvertrouwen en hebben een hechtere band met ouders, familie en vrienden.
- De kinderen kunnen eerder interactief met elkaar omgaan doordat zij beter kunnen communiceren met elkaar. Doordat ze zich kunnen uiten als peuter ervaren zij niet zo'n heftige peuterpubertijd.
- Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat gebaren niet alleen de taal- en spraakontwikkeling op jonge leeftijd bevordert, maar ook dat gebarende kinderen, als ze ouder zijn, een voorsprong hebben op niet gebarende kinderen in het lezen, schrijven en spreken.

Hoewel een kind pas rond een jaar of anderhalf begint met praten is het cognitief al veel eerder in staat om te communiceren. Door je kind gebaren aan te leren, kun je deze periode overbruggen. Je kunt al met je kind communiceren voordat het fysiek in staat is om te praten! Tussen zes en negen maanden zijn de hersenfuncties zodanig ontwikkeld dat het kind zich meer bewust wordt van zijn directe omgeving en het de aandacht beter kan sturen en steeds langer kan vasthouden. Het kind kan associëren: het verbindt de woorden die het hoort aan de voorwerpen die het ziet en de handelingen die het meemaakt. Het kind ziet en herkent een vliegtuig in de lucht en een eendje dat in de vijver zwemt. Het weet wat er gaat gebeuren als je vraagt of het wil eten of gaat slapen. Een kind wil graag met je delen wat het beleeft en nodig heeft. Met Babygebaren geef je het een manier om dit uit zichzelf te doen, zonder dat jij hoeft in te vullen waar het kind naar zou kunnen wijzen of wat het zou kunnen willen. En omdat je kind met gebaren zelf een gesprek met jou kan starten, krijg je meer inzicht in de belevingswereld en de belangstelling. Door babygebaren te implementeren in onze dagelijkse routine geven wij de kinderen een voorsprong op het gebied van taal en spreken.

Babygebaren wordt vooral aangeboden aan baby's tijdens de 1 op 1 momenten (fruihap, fles, verschonen).

Hierdoor leren ze al gelijk veel oogcontact te maken.

Bij de dreumesen al wat vaker in groepsverband, maar ook nog steeds tijdens de 1 op 1 momenten.

De peuters vinden het heel leuk om tijdens het fruitmoment de verschillende soorten fruit te gebaren. Tijdens het lezen van een boek gebaren we 'boek' en het thema. Ook tijdens de spelmomenten wordt babygebaren ingezet.

Op 't Poppeke hebben we verschillende woordkaarten hangen met daarop de gebaren die bij de dagelijkse routine en het VVE-thema aansluiten. De BSO-kinderen kunnen hierop ook kijken en de gebaren leren, vervolgens kunnen ook zij communiceren met de jongsten. Uiteindelijk bereiken we daarmee dat we als hechte groep kunnen functioneren. Alle pedagogisch medewerkers van 't Poppeke zijn geschoold in babygebaren en daarom is 't Poppeke een gecertificeerd kinderdagverblijf in Babygebaren.

(Voor)lezen

De kinderen kunnen zelf, of samen met een vriendje een boekje lezen/bekijken. Voor de baby's en dreumesen zijn hiervoor stoffen, plastic en kartonnen boekjes in de groep aanwezig. Dit bevordert niet alleen de cognitieve ontwikkeling, maar ook de motorische en de zintuiglijke ontwikkeling, omdat de kinderen de boekjes kunnen voelen, pakken, bladzijdes omslaan en "lezen". Daarnaast lezen de pedagogisch medewerkers de boekjes samen met de kinderen, soms individueel, soms met een groep. De pedagogische medewerkers wijzen op plaatjes, kleuren, vormen en maken bijvoorbeeld diergeluiden bij afbeeldingen van dieren. De baby's geven zelf aan hoe lang ze met ons willen lezen, al is dit vooral door 'indirecte gebaren'. Ze mogen zelf de boeken van ons pakken en verder 'lezen', de pagina's omslaan of het boek wegdoen of erop gaan sabbelen. In iedere groep hebben we naast deze boekjes ook voorleesboeken en prentenboeken. Wanneer er wordt voorgelezen, zitten de kinderen en de pedagogisch medewerkers vaak met zijn allen op/rondom de bank of in een grote kring. Voor het eten/drinken aan tafel wordt er ook soms voorgelezen. Op die manier kan ieder kind vanaf zijn plekje op de bank de plaatjes goed zien en zit er niemand in de weg, alle kinderen hebben dan de 'aandacht voor het verhaal'.

De kinderen, hebben vaak zelf 'verzoekjes' van de favoriete boeken/verhalen. Tijdens het lezen worden er door de kinderen regelmatig 'aanvullingen' gedaan op het verhaal. Het (voor)lezen heeft voor ons verschillende 'doelen' zoals hierboven genoemd wordt: de cognitieve, motorische en zintuiglijke ontwikkeling bevordert. Daarnaast biedt het lezen en dan vooral het samen lezen een veilige, knusse, gezellige omgeving voor de kinderen. Met zijn allen op de bank zitten, evt. bij iemand op schoot, terwijl er een, bij de leeftijd aansluitend, verhaaltje wordt voorgelezen.

Met behulp van het lezen kunnen we dieper ingaan op bepaalde thema's (seizoenen, dieren etc.). Daarnaast zorgt het lezen ervoor dat de kinderen samen ervaringen delen en herkenning vinden bij elkaar. Zowel bij de peuters als bij de BSO kunnen we na afloop van het lezen samen praten over het verhaal. Kinderen krijgen hierbij de mogelijkheid zelf over iets te vertellen. Dit stimuleert de taalontwikkeling van de kinderen.

Daarnaast wordt benoemd dat praten en uitleggen alsmede het VVE programma de taalontwikkeling stimuleert. In hoofdstuk 2.1.4 kunt u meer lezen over hoe de pedagogisch medewerkers communiceren met de kinderen. Daarnaast kunt u in hoofdstuk 2.2.5 lezen hoe het VVE Uk & Puk bijdraagt aan de taalontwikkeling.

2.2.5 VVE PROGRAMMA UK & PUK

Uk en Puk is een voorschools educatief programma ontwikkeld voor kinderdagverblijven. VVE programma Uk & Puk is een vroeg voorschools educatieprogramma gericht op kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. Spelen staat hierbij centraal. Het programma bestaat uit tien thema's die aansluiten op de beleavingswereld van de kinderen. Bij elk thema zijn 12 activiteiten uitgewerkt voor drie leeftijdsgroepen, baby's, dreumes en peuter, bij 't Poppeke bieden wij momenteel alleen op de peutergroep VVE aan. Op de babygroep laten zij zich inspireren door Uk & Puk. In de activiteiten is er veel aandacht voor de cognitieve & taalontwikkeling, sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische en zintuiglijk ontwikkeling en beginnende rekenprikkel. De activiteiten zijn niet als een lerende schoolse activiteit ingedeeld, maar juist leren door actief bezig te zijn en lekker te spelen. Met behulp van de activiteiten van Uk & Puk grijpen en creëren pedagogisch medewerkers kansen om kinderen leerervaringen op te laten doen.

Bij het programma hoort een pop die Puk heet. In het kinderdagverblijf zult u Puk ook zien. Het accent bij Uk en Puk ligt op de taalontwikkeling, maar ook de overige ontwikkelingsgebieden komen aan bod. Puk wordt bij ons zoveel mogelijk bij het groepsgebeuren betrokken. Zo zit Puk geregeld aan tafel, in de kring en gaat hij mee in de bolderkar. 't Poppeke biedt iedere dag activiteiten van een Uk en Puk-thema aan.

Visie

't Poppeke is van mening dat jongen kinderen leren door te doen, te spelen en te ontdekken. Door aan te sluiten op de ontwikkeling van het kind en de kinderen steeds een stapje verder te helpen krijgen zij de kans om zich steeds verder te ontwikkelen. Het VVE programma Uk & Puk zien wij als middel om het spelenderwijs leren systematisch vorm te geven. Het VVE programma zie je dagelijks terug binnen aangeboden activiteiten en

ons dagprogramma. Naast de aangeboden activiteiten hebben de kinderen ruim de kans op tijdens het spelend leren, spelenderwijs met de VVE-thema's bezig te zijn in de themahoeken op de groep.

Als laatste zien wij een goede samenwerking met het basisonderwijs van groot belang. Niet alleen door kinderen bij ons op de opvang zo goed mogelijk te stimuleren maar ook door het creëren van een doorgaande leerlijn krijgen de kinderen alle kansen om zich goed te ontwikkelen op jonge leeftijd. Om deze reden observeren wij met het observatiesysteem KIIK! Welke vervolgens wordt overgedragen aan het basisonderwijs, waarbij zij systematisch de ontwikkelingsdoelen van 't Poppeke kunnen doorzetten.

Werkwijze

Ter bevordering van de positieve effecten op de brede ontwikkeling van het jonge kind wordt aan alle kinderen die gebruik maken van het kinderdagverblijf en de peutergroep het programma geboden. Peuters met een taalontwikkelingsachterstand wordt extra ondersteuning geboden om achterstanden voor de start in groep 1 van het basisonderwijs te verminderen of zelfs op te heffen.

't Poppeke biedt per week zestien uur voor- en vroegschoolse educatie (VVE) aan, aan peuters met een risico op een onderwijsachterstand. Het aanbod van 16 uur per week is bedoeld voor peuters met een VVE indicatie tussen de 2,5 en 4 jaar oud. Sinds 1 augustus 2020 bieden wij elk kind tussen de 2,5 en 4 jaar oud met een VVE indicatie, 16 uur VVE voor 40 weken per jaar aan. Alle VVE-kinderen komen 4 ochtenden per week van 8.30 tot 12.30 uur. In totaal komen de VVE kinderen minimaal 960 uur in 1,5 jaar.

Als er VVE activiteiten individueel of in een kleine groep worden gedaan, zorgt de leiding ervoor, dat in ieder geval de kinderen met een VVE indicatie aan de activiteit deelnemen. Alle kinderen met een VVE indicatie hebben een eigen mapje, waarin de volgende gegevens zijn opgenomen; Gegevens peuter, plan van aanpak en observaties.

VE coaching

Op de VE groep draagt de VE coach zorg voor coaching aan de pedagogisch medewerkers op het gebied van VE. Het aantal uren wordt berekend op basis van het aantal aanwezige doelgroepkinderen op de groep tussen de 2,5 en 4 jaar, per 1 januari van het kalenderjaar. De berekening is als volgt; aantal doelgroepkinderen = 4 x 10 40 uur (per jaar). Voor het jaar 2025 dient voor locatie 't Poppeke, 40 uur VE coaching te worden ingezet. De VE coach, coacht onder andere op het bewaken van de kwaliteit van het ontwikkelingsgericht werken, het vertalen van observaties naar concreet haalbare doelen, het vergroten van didactische vaardigheden en educatief-pedagogisch handelen van de pedagogisch medewerkers en de uitvoering van het VE-programma, verder zorgt zij voor een versterking van de ouderbetrokkenheid en is zij een schakel tussen het gemeentelijk beleid, het beleid van de kinderopvangorganisatie en de uitvoering van het VE-beleid op de werkvloer. De coachplanning van de VE-coach wordt jaarlijks vastgelegd en is in te zien op de locatie. Door haar coaching draagt zij zorg voor het verbeteren en continueren van de kwaliteit van de VE groepen.

Uk en Puk in de praktijk

Uk & Puk bestaat uit 10 thema's deze worden in de jaarplanning ingepland, waarbij een thema gedurende zes weken wordt uitgevoerd. Elk jaar worden er zes thema's ingepland waardoor een peuter die vanaf 2 jaar er is alle thema's doorlopen heeft. Binnen elk thema zijn er twaalf uitgeschreven activiteiten en voor elk thema zijn er woordenlijsten daarnaast vult 't Poppeke de activiteiten eventueel aan met andere activiteiten zoals knutselen. Vooraf aan het thema, wordt een schema gemaakt, met waarin de 12 activiteiten over 6 weken worden verdeeld. In het overzicht staan de activiteiten uitgewerkt en staat vermeld wat er per activiteit nodig is, wanneer op de dag of ochtend de activiteit het beste kan plaatsvinden en of het voor een individu, kleine groep of grote groep bedoeld is. Verdiepingen staan onderaan het schema beschreven.

Het aanbieden van VVE is verweven in het dagritme. De activiteiten worden aangeboden binnen het gezamenlijk eten en kringmoment in de ochtend, begeleid spelen, spelend leren in de themahoeken, voorlezen en activiteiten in kleine of grote groepen. Door de gehele dag worden er buiten de aangeboden activiteiten kansen gegrepen door gebruik te maken van ongeplande leermomenten waarbij Puk kan worden ingezet om het ongeplande leermoment uit te breiden. Het dagritme wordt aangeduid met dagritmekaarten die zichtbaar in de groep hangen. Hierdoor krijgen kinderen een duidelijke structuur en voorspelbaarheid geboden. De pop Puk speelt een belangrijke rol binnen het dagprogramma, zo wordt hij betrokken bij eet, speel en activiteitmomenten.

De methode Uk en Puk bestaat uit de volgende thema's

- Welkom Puk
- Knuffels
- Hatsjoe
- Wat heb je aan vandaag
- Regen
- Dit ben ik
- Eet smakelijk
- Oef, wat warm
- Reuzen en kabouters
- Ik en mijn familie

Ontwikkelingsstimulering doormiddel van Uk & Puk

Zoals al eerder benoemd is, stimuleert het VVE programma Uk & Puk de kinderen op diverse ontwikkelingsgebieden, het is een totaalprogramma dat naast de spraak en taalontwikkeling de sociaal-emotionele ontwikkeling, zintuigelijk, motorische ontwikkeling en de eerste rekenprikkel geeft. De activiteiten zijn zo vorm gegeven dat binnen elke activiteiten de mondelinge taalvaardigheden (spreken en luisteren) en de woordenschat wordt gestimuleerd. Daarnaast zijn de activiteiten zeer gevarieerd en stimuleren zij de rest van de ontwikkelingsgebieden. Activiteiten variëren van spel, spel in themahoeken, ontdekken en experimenteren, knutselen, voorlezen, expressie en beweging.

Ontwikkeling van de taalontwikkeling binnen Uk & Puk

Binnen Uk & Puk wordt de taalontwikkeling doormiddel van interactie, voorlezen, kijken en het uitbreiden van de woordenschat gestimuleerd. Samen praten heeft een centrale plek binnen het programma, waarmee de taalontwikkeling een grote stimulans verkrijgt. Alle activiteiten van Uk & Puk lokken bewust interactie uit, tussen kinderen onderling en met de pedagogisch medewerkers. De pedagogisch medewerker lokken de kinderen uit om taal te gebruiken en te reageren op elkaar.

Elke dag wordt er aandacht besteed aan voorlezen. Voorlezen stimuleert de woordenschat, daarnaast oefent het kind in begrijpend lezen. Per thema zijn er twee centrale voorleesmomenten, één in de kleine groep en één met kinderen individueel. Daarnaast leest de pedagogisch medewerker dagelijks voor aan de kinderen. Tijdens activiteiten staan de voorleesverhalen centraal.

De woordenschat wordt doormiddel van de thema's uitgebreid. Per activiteit staan er tien woorden centraal, deze staan in de woordenlijst van de activiteitenkatern. Uk & Puk leer niet zomaar losse woorden aan de kinderen maar verweeft nieuwe woorden aan elkaar in de activiteit die wordt gedaan waardoor woorden een betekenis krijgen.

Als laatste wordt de taalontwikkeling gestimuleerd door kijken. Speciaal voor de jonge peuter zet Uk & Puk in elke activiteit twee woorden centraal. Deze woorden staan geïllustreerd op platen in het kijkboek. Het kijkboek is het hulpmiddel waarmee de woordenschat van de jonge kinderen worden gestimuleerd

Ontwikkeling van de beginnende rekenkunde binnen Uk & Puk

Binnen verschillende activiteiten van Uk & Puk is er aandacht voor beginnende rekenkunde. Dit wordt aangeboden doormiddel rekenprikkel ten aanzien van meten, ruimtelijke oriëntatie en ontluikende gecijferdheid. Hierbij gaat het met name over het opdoen van de eerste ervaringen en het leggen van een basis voor latere rekenontwikkeling. De rekenprikkel zijn nauw verbonden met de taalontwikkeling en de motorische ontwikkeling binnen de activiteiten van Uk & Puk.

Voorbeelden van de beginnende rekenkunde ontwikkelingsgerichte activiteiten zijn:

- bouwen (meten, begrippen als groot en klein)
- tellen van bekers, borden en kinderen
- noemen van leeftijden
- elkaar meten, naast elkaar staan, vergelijken
- benoemen van kleuren en vormen
- wedstrijdje op het plein met rennen en fietsen
- klimmen en klauteren (begrippen als hoog, laag, erdoorheen)

Ontwikkeling van de motorische vaardigheden binnen Uk & Puk

De activiteiten scheppen zoveel mogelijk de gelegenheid om de verschillende motorische vaardigheden te ontwikkelen en te oefenen en zintuiglijke ervaringen op te doen. Hierbij is het uitgangspunt dat kinderen hun motoriek ontwikkelen tijdens dagelijkse activiteiten en spel onder invloed van en in samenspel met zintuiglijke ervaringen. In de activiteiten van Uk & Puk wordt de nadruk gelegd op het bieden van voldoende bewegingsvrijheid aan kinderen waardoor ze de gelegenheid krijgen de motorische vaardigheden te ontwikkelen.

Ontwikkeling van de sociaal emotionele ontwikkeling binnen Uk & Puk

Een van de uitgangspunten van Uk & Puk is dat een veilige gehechtheid van belang is voor het emotionele welbevinden van kinderen. Dit betekent dat de interactie tussen kind en pedagogisch medewerker van groot belang is. Uk & Puk bestaat uit activiteiten die individueel of in een klein groep uitgevoerd worden waardoor de pedagogisch medewerker goed kan inspelen op het kind de relatie tussen haar en het kind, waarbij de kan worden versterkt. Uk & Puk leert kinderen binnen de activiteiten omgaan met eigen gevoelens, daarnaast stimuleren de activiteiten de omgang met de pedagogisch medewerkers en de andere kinderen. De activiteiten geven de kans om positief voorbeeldgedrag te laten zien met betrekking tot de sociale competentie. Daarbij speelt Puk ook een belangrijk rol. Bijvoorbeeld doordat de pedagogisch medewerker vragen of de kinderen Puk willen troosten of helpen, ervaringen met hem delen of hem helpen om een probleem of een conflict op te lossen. Veel activiteiten zijn gerichte op samen een spelen doen, samen zingen of samen bewegen. Hierdoor wordt het saamhorigheidsgevoel in de groep gestimuleerd en vergroot. Daarnaast stimuleren de verschillende activiteiten de normen en waarden ten aanzien van omgang met elkaar, door onderling samen te werken, beurten te verdelen, naar elkaar luisteren, wachten je beurt en ervaringen te delen.

Opbrengstgericht werken doormiddel van observeren

Bij 't Poppeke worden kinderen geobserveerd doormiddel van het KIJK! Observatiesysteem. Daarnaast observeren de pedagogisch medewerkers de kinderen dagelijks bij activiteiten. Hierbij krijgen zij een goed overzicht van het ontwikkelingsniveau van de kinderen. Bij het samenstellen van kleine groepjes voor de activiteiten wordt er gekeken naar het ontwikkelingsniveau van kinderen, waarbij groepjes gecreëerd worden van gelijk ontwikkelingsniveau en er ontwikkelingsdoelen worden gesteld. Door deze werkwijze kan de pedagogisch medewerker de kinderen de juiste stimulans geven. Daarnaast geeft het observeren de pedagogisch medewerkers de kans om de juiste stimulans ten aanzien van de zone van naaste ontwikkeling aan te bieden. De pedagogisch medewerker registreren hoe de activiteiten zijn verlopen en noteren de ontwikkelingsgroei van de kinderen.

Inrichting en materialen

Aan het begin van elk thema worden themahoeken gecreëerd, eventueel speelmateriaal passend bij het thema toegevoegd en het materiaal aangeboden vanuit het VVE-programma Uk & Puk toegevoegd. Hierdoor wordt het thema niet alleen met activiteiten gestimuleerd, maar ook spelenderwijs tijdens de vrije spelmomenten in de themahoek. De inrichting en beschikbare materialen stimuleren de kinderen op alle fronten. De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat het voor het kind duidelijk is en de omgeving geordend is. Dit is terug te zien op de groep in pictogrammen bij de afgebakende speelhoeken, pictogrammen op de bakken met hierop het spelmateriaal dat erin hoort, de dagritmekaarten en de VVE-woordkaarten aan de muur.

Het materiaal dat vanuit het VVE programma Uk & Puk beschikbaar is:

- Handpop Puk
- Tien thema's met activiteiten
- Knieboeken
- Kijkboeken

Daarnaast kan 't Poppeke zelf passend speelmateriaal toevoegen aan de themahoeken, en thema gerichte boeken op de groep plaatsen.

Ouderbetrokkenheid

De ouderbetrokkenheid heeft een positieve invloed op het leerproces van het kind. Het is dan ook van belang om de ouders bij de thema's te betrekken, zodat de doorgaande lijn thuis ook wordt gestimuleerd. Ouders worden geïnformeerd over het thema waaraan we werken via het thema op de deur. Daar hangen ook de baby gebaren die we bij het thema gebruiken.

1 keer per 6 weken gaan we naar de bibliotheek zodat we boeken kiezen die aansluiten bij het thema. De woordenschat breidt hierdoor uit. Samen bekijken en lezen wij de boeken. Tijdens ouderavonden wordt het belang van voorlezen verteld.

Om peuters optimale ontwikkelingskansen te kunnen bieden, heeft 't Poppeke wel een taak ten opzichte van ouders. De sluitende aanpak (het vormgeven van de doorgaande ontwikkelingslijn) zal in de eerste plaats door de ouders in de thuissituatie vormgegeven moeten worden.

Informatie uitwisseling, overleg en afstemming m.b.t. de aanpak van de individuele peuter zijn taken die 't Poppeke ten opzichte van ouders heeft. Voor veel ouders werkt de informatie-uitwisseling als extra ondersteuning. Door het laagdrempelig karakter leggen ouders vragen, zorgen en andere opvoedkwesties neer bij de pedagogisch medewerkers. Wanneer het betrekking heeft op opvoedondersteuning heeft de pedagogisch medewerker een verwijzende taak. Het uitvoeren van dit aanbod moet door gespecialiseerde deskundigen gebeuren. Ten aanzien van signalering van een taalontwikkelingsachterstand bij een peuter worden de ouders intensief betrokken en hun wordt verzocht ondersteuning te bieden bij de extra begeleiding door de pedagogisch medewerkers.

Uitgangspunten van het ouderbeleid

In een goed contact tussen pedagogisch medewerker en ouder is er wederzijds vertrouwen in elkaar, een vertrouwensband.

't Poppeke hanteert daarbij de volgende uitgangspunten:

- ☞ Doel dat alle ouders zich thuis voelen op de locatie
- ☞ Aan de hand van het plan van aanpak en het observatie formulier, krijgen ouders 2x per jaar een KIJK registratie digitaal per mail hoe de ontwikkeling van hun peuter verloopt. Indien nodig/ gewenst door ouders een gesprek aangeboden. oudergesprek hoe de ontwikkeling van hun peuter verloopt.
- ☞ Ouders krijgen voldoende gelegenheid om hun wensen en hun kritiek over te brengen.
- ☞ Ouders met verschillende visies en gewoonten in de opvoeding voelen zich geaccepteerd en gerespecteerd.
- ☞ Ouders kunnen advies krijgen ten aanzien van de ontwikkeling, verzorging en opvoeding.

Wat kan de ouder van de pedagogisch medewerker verwachten en wat verwacht de pedagogisch medewerkers van de ouders:

- ☞ Een open contact, omdat dit de basis legt voor de ontwikkeling van de peuter.
- ☞ Betrokkenheid, zij delen de zorg en de opvoeding.
- ☞ Respect voor de werkwijze, medewerking en erkenning van regels en grenzen die er zijn.
- ☞ Het contact tussen de ouder en de pedagogisch medewerker betreft altijd zaken die te maken hebben met de eigen peuter. Dit betekent dat er geen informatie gegeven wordt over andere peuters.
- ☞ Respect voor eigen taal.
- ☞ Bij kinderen met een ontwikkelingsachterstand wordt verwacht dat de ouder in de thuissituatie de peuter extra begeleid. De ouder sluit aan op het thema.
- ☞ De ouder neemt de tijd om thuis het kind voor te lezen.

De contacten tussen ouder en de pedagogisch medewerker krijgen vorm door;

- Intake gesprek
- Korte gesprekken tijdens het brengen en halen
- 2x per jaar een KIJK registratie
- Ouderavond
- Op afspraak

Oudergesprekken

Om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind krijgen ze twee keer per jaar de digitale KIJK observatie opgestuurd per mail. Hierin wordt aangegeven hoe het kind zich ontwikkelt. Naast de KIJK registratie mailen we ook de uitleg van de KIJK registratie. Mocht het kind achterlopen op een bepaald ontwikkelingsgebied zullen wij ouders uitnodigen voor een gesprekje (10-minutengesprek). Tijdens deze gesprekjes worden er indien nodig ook afspraken gemaakt over wat de pedagogisch medewerkers gaan doen in het stimuleren van het ontwikkelingsgebied en hoe de ouders hier de komende tijd thuis op aan kunnen sluiten.

Personeel

De pedagogisch medewerkers van 't Poppeke hebben minimaal een diploma SPW3. De pedagogisch medewerkers hebben reeds een certificaat om te werken met Uk en Puk. Wanneer er een nieuwe medewerker start bij 't Poppeke zullen wij de nieuwe medewerker opgeven om de scholing te volgen. Deze medewerker zal wanneer zij deze aan het volgen is niet alleen, maar altijd naast iemand op de groep staan. Daarnaast hebben alle pedagogisch medewerkers een cursus KIJK! Gevolgd. Alle medewerkers zijn in bezit van hun taal op 3F niveau, een VOG en de pedagogisch medewerkers die met baby's werken hebben een extra babyscholing gevolgd.

De directie van 't Poppeke zal zorgdragen voor de borging van Uk en Puk. Dit doet zij door observatie en feedback gesprekken met de pedagogisch medewerkers. Ook tijdens personeelsvergaderingen zal VVE begeleiding een vast agenda punt op de vergadering zijn.

De pedagogisch medewerker is eindverantwoordelijke voor het inhoudelijke aanbod, de werkwijze op de groep en het volgen van de ontwikkelingen van de peuters. De pedagogisch medewerker is ook degene die de oudergesprekken, behorend bij het volgsysteem, voert. Bij eventuele zorgen omtrent de ontwikkeling is zij verantwoordelijk voor de contacten met ouders en zorgcoördinator van het CJG, mevr. M. de Nijs.

Naast de medewerkers in vast of tijdelijk dienstverband hebben we ook regelmatig stagiaires die ons team versterken. Wij verwachten van ons personeel dat zij enthousiast en gemotiveerd zijn om de kinderen te begeleiden. Ouders mogen verwachten dat hun kinderen op een deskundige en vriendelijke wijze worden begeleid.

2.2 SOCIALE ONTWIKKELING

De centrale vraag wat betreft sociale competentie is: weet een kind zich een volwaardige plaats binnen de groep te verwerven en deze te onderhouden, zowel ten opzichte van leeftijdsgenootjes als ten opzichte van volwassenen? Het gaat om communicatie, samenwerken, anderen helpen, zich in een ander verplaatsen, conflicten voorkomen en conflicten oplossen. Het samen plezier hebben is overigens een niet te verwaarlozen aspect bij het verwerven van sociale competenties!

- Pedagogisch medewerkers dienen bewust spelletjes aan te reiken die samen spelen en samen werken bevorderen, zodat kinderen kunnen oefenen met onderlinge taakverdeling, op elkaar wachten, op elkaar letten, rekening houden met elkaar.
- De aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten bevordert de kwaliteit van het sociale spel en van gezamenlijke activiteiten, en het samen plezier hebben.

2.3.1 SAMENSPEL

Baby's beseffen nog niet dat er een onderscheid is tussen henzelf en de omgeving, maar peuters beginnen dat verschil te ontdekken. Ze merken dat ze zelf een persoon zijn, met eigen gedachten en gevoelens. Dit hele proces gaat over de ontwikkeling van hun eigen identiteit. Ze gaan zich afvragen: wie ben ik?

Pas rond 2 jaar weten kinderen als ze in de spiegel kijken: dat ben ik! Het kind begint steeds beter te beseffen

dat het zelf iemand is. Peuters gaan merken dat ze zelf dingen kunnen doen en zijn daar trots op, maar ze zien zichzelf vaak nog wel als het middelpunt van de wereld; alles draait om het kind. De peuter gaat merken dat

andere mensen ook gedachten en gevoelens hebben. Vanaf een jaar of 3 begint een kind zich een beetje in te leven in andere mensen. Peuters worden zich meer bewust van de gevoelens van anderen. Wanneer anderen verdriet hebben, zie je dan bijvoorbeeld dat je kind probeert hen te helpen en te troosten. Toch is rekening houden met andere en zich inleven in anderen voor de peuter wel nog heel moeilijk. Deze ontwikkeling gaat heel geleidelijk, met kleine stapjes tegelijk. Het kind heeft hierbij jouw steun, voorbeeld en hulp nodig. Daarbij heeft het kind behoefte aan liefde en veiligheid. Liefde en veiligheid zijn voorwaarden voor een goede (sociaal-) emotionele ontwikkeling. Het is belangrijk dat we het kind het gevoel geven dat het de moeite waard is. Dat gevoel wordt een positief zelfbeeld genoemd. Verder is het nodig dat het kind op jou kan vertrouwen, zodat het zich veilig kan voelen en weet dat het bij jou terecht kan als er iets is. Dankzij dat vertrouwen durft het kind ook meer te gaan ontdekken en krijgt het steeds meer zelfvertrouwen. Daardoor wordt je kind geleidelijk aan zelfstandiger.

Naarmate een kindje ouder wordt zie je ook het spel veranderen. Er wordt er nog niet echt van samenspel gesproken. De kinderen spelen naast elkaar (parallel) en zitten in een eigen 'spel', ook al spelen ze met hetzelfde speelgoed. We proberen de kinderen wel te stimuleren om het speelgoed samen te delen, zodat ze rekening leren houden met elkaar. Soms bouwen ze samen een spoorlijn of zijn ze samen aan het koken, maar meestal zit elk kind in zijn eigen fantasiewereldje. Wel merk je een grote nieuwsgierigheid naar elkaars bezigheden dat vaak leidt tot 'afpakken', ook dit hoort bij het spel.

We zingen en doen met hen beweegspelletjes (Jan Huigen in de ton, we maken een kringetje van jongens en meisjes), maken samen muziek met muziekinstrumentjes en dansen.

Doordat er in de peuterleeftijd ook vriendschappen ontstaan hebben ze behoefte om met andere kinderen te spelen zoals samen buiten spelen/met blokken bouwen. Ze hebben ruimte nodig voor fantasiespelletjes (poppenhoek, de verkleedhoek). We spelen met hen ook tafelspelletjes (o.a. memorie, domino) en leren hen omgaan met winnen en verliezen. Op deze manier bevorderen we de sociale competenties van het kind en brengen we ze waarden en normen bij.

Vanaf een jaar of 6 raken kinderen zich steeds bewuster van hunzelf en gaan zich daarnaast ook steeds meer vergelijken met anderen. De ouders, pedagogisch medewerkers en oudere kinderen waren met name de voorbeeldrollen waaraan kinderen zich op jonge leeftijd aan optrokken. In de schoolgaande leeftijd zullen kinderen zich steeds meer optrekken aan hun leeftijdsgenoten en vriendschappen sluiten. Vanaf een jaar of 8 ontwikkelen kinderen het inzicht dat achter handelingen bepaalde intenties zitten en dat iemand dus iets goed bedoeld kan hebben. Wanneer kinderen de 9 jaar naderen groeit de behoefte aan privacy en ontwikkelen kinderen een eigen mening. Zo zullen zij regels niet meer zomaar aannemen, maar hier kritisch over nadenken en er eventueel hun mening over geven. Leeftijdsgenoten worden steeds belangrijker en kinderen raken steeds gevoeliger voor de meningen en gedragingen van deze leeftijdsgenootjes. Zo zullen kinderen hun eigen gedrag en uiterlijk gaan vergelijken met die van anderen en deze spiegelen op die van anderen.

Stimuleren van de sociale competenties:

- Baby's worden naast elkaar gelegd en tegenover elkaar zodat zij elkaar kunnen bekijken, voelen of in latere leeftijd zelf imiteren. Ook worden allerjongste baby's betrokken bij activiteiten voor grotere kinderen door ze bijvoorbeeld bij het tafelmoment te betrekken ondanks dat zij nog vaste voeding krijgen.
- Dreumesen krijgen de kans om naast elkaar te spelen (parallelspeel) de pedagogisch medewerker wijst de kinderen op elkaars spel, waardoor onderlinge connectie ontstaat. Ook zal zij meespelen om de eerste stappen van het samenspel positief te begeleiden, waardoor er een positieve ervaring ontstaat. Als laatste biedt zij groepsactiviteiten aan waar kinderen leren samen spelen, speelgoed te delen of samen te werken, denk bijvoorbeeld aan het overrollen van een bal.
- Peuters worden gestimuleerd om samen te spelen, fantasiespel maar ook gezamenlijk opdrachtjes zijn hiervoor goed activiteiten. Daarnaast speelt de pedagogisch medewerker regelmatig mee om het samenspelen een positief impuls te geven. Ze organiseert groepsactiviteiten waarbij sociale vaardigheden centraal staat zoals bijvoorbeeld spelletjes als memorie
- Schoolgaande kinderen hebben al steeds meer sociale vaardigheden. De pedagogisch medewerker speelt mee en betreft alle kinderen bij het spel, daarnaast stimuleert zij de kinderen om samen te spelen en geen kinderen buiten te sluiten, door over onderwerpen als pesten te praten. Ze organiseert groepsactiviteiten waarin samenwerken, wachten op je beurt en delen onderdeel zijn, denk hierbij aan spelletjes, samen een toneelopvoering voorbereiden of samen een nieuw spel te bedenken.

2.3.2 CONFLICTEN IN HET SAMENSPEL

Een (jonge) baby is nog niet in staat om echt respect te tonen voor een andere baby. Toch wordt nu al de basis gelegd om dit later wel te kunnen doen. Daarom zijn er wel degelijk regels en grenzen binnen de groep. Als een oudere baby speelgoed afpakt van een andere baby reageren we daarop d.m.v. een lichte stemverheffing en het speeltje samen weer terug te geven. Ook mag een kind een ander geen pijn doen. Als het kind dit blijft doen, halen we het kindje even uit de situatie door het in de box te zetten of in een stoeltje of door een speeltje aan te bieden (afleiding).

In het belang van hun eigen veiligheid vinden we het belangrijk om de kinderen te leren dat ze tijdens het eten aan tafel moeten blijven zitten. Daarnaast leren we de kinderen om geen eten van een ander kind af te pakken. Op deze manier maken wij een belangrijke start met het tonen van respect voor andere kinderen.

Twee dreumesen zitten op de grond met de pannetjes te spelen, al enkele keren heeft één van de dreumesen met een pannetje op de handjes van het andere kind geslagen, de pedagogisch medewerkster heeft het kindje hierin al gecorrigeerd door het pannetje weg te leggen en te vertellen dat het niet mag. Het kindje slaat nu met het (plastic) pannetje op het hoofd van het andere kind, de pedagogisch medewerkster benoemt nogmaals dat het niet mag en pakt het kindje op en zet het aan tafel om met iets anders te gaan spelen.

Naarmate de kinderen ouder worden realiseren ze zich dat hun eigen gedrag invloed heeft op de ander. In deze leeftijdsfase gaat het eigenbelang bijna altijd voor het belang van een ander kind. Dit zorgt regelmatig voor kleine conflicten. Wanneer een kind nog niet kan praten dan worden deze conflicten doorgaans opgelost met gillen of met "fysiek geweld". We proberen de kinderen te stimuleren om het samen op te lossen, maar dat is in deze leeftijd nog erg lastig. In de meeste situaties zal de pedagogisch medewerker dus ingrijpen. De kinderen worden getroost bij verdriet en er wordt door de pedagogisch medewerker bemiddeld om tot een oplossing te komen.

Bij de dreumesen wordt, evenals bij de baby's, de eerste keer gecorrigeerd met een lichte stemverheffing, als het ongewenste gedrag dan nog doorgaat wordt er gewaarschuwd (doorgaans twee keer) en dan halen we het kind uit de situatie. Dit kan op verschillende manieren, dit is afhankelijk van het kind en van het gedrag.

Af en toe kan de pedagogisch medewerker ervoor kiezen om iets door de vingers te zien, maar hierbij wordt duidelijk aangegeven dat het alleen voor deze ene keer is.

Het consequente optreden van de pedagogisch medewerkers zorgt voor duidelijkheid, hierdoor gaat het kind zich emotioneel veilig voelen, het is voor het kind van belang dat er door de groepsleiding continuïteit en stabiliteit wordt gegeven.

Bij de peuters is het voor hun persoonlijke competentie en zelfontplooiing van belang om ze te stimuleren om zelf hun onenigheid op te lossen en om voor zichzelf op te komen.

2.3.3 INTERACTIE KINDEREN ONDERLING STIMULEREN

De pedagogisch medewerkers van 't Poppeke stimuleren de kinderen in de sociale ontwikkeling, door hen met elkaar in contact te brengen en de onderlinge interacties te stimuleren. Hierin houden zij rekening met en sluiten aan op de verschillende leeftijden en leeftijdscategorieën.

Het stimuleren van de onderlinge interactie doet zij op de volgende wijze:

- Geeft de kinderen de ruimte om met elkaar te spelen maar ook naast elkaar te spelen
- De pedagogisch medewerker observeert het samenspel en geeft daar waar nodig begeleiding door mee te spelen of een kleine interventie te plegen
- De pedagogisch medewerker complimenteert kinderen die samen spelen, elkaar helpen of op andere wijze interactie met elkaar hebben
- De pedagogisch medewerkers creëert momenten waarin positieve interactie onderling worden gestimuleerd, door betrekken bij activiteiten en vrij spel momenten (samen in box leggen)
- De pedagogisch medewerker helpt de kinderen in communicatie naar elkaar de emoties te benoemen en ondersteund positief bij een conflict
- De pedagogisch medewerker geeft extra aandacht aan de begeleiding van nieuwe kinderen en verlegen kinderen
- Stimuleren om andere kinderen te troosten
- Stimuleren om anderen te helpen/ pedagogisch medewerker te helpen
- Stimuleren hulp te vragen en te ontvangen
- De pedagogisch medewerkers stimuleren een positief groepsgevoel door samen activiteiten te ondernemen, de gezamenlijk start van de dag is hiervan een mooi voorbeeld. Het is een

terugkerend ritueel, waarin alle kinderen worden verwelkomt, elk kind wordt erkent als onderdeel van de groep hoewel de activiteit als groep ondernomen wordt.

 De pedagogisch medewerkers zijn altijd een voorbeeld voor de kinderen, waarbij zij positief en correct sociaal gedrag laat zien

 De pedagogisch medewerker verdeelt de aandacht tussen de kinderen

 De pedagogisch medewerker stimuleert de kinderen om naar elkaar te luisteren

2.4 WAARDEN EN NORMEN

Het overbrengen van normen en waarden speelt voortdurend een rol in de opvang van kinderen. Onder waarden worden opvattingen verstaan die voor een grote groep mensen belangrijk zijn en richting geven aan de omgang met elkaar. Deze waarden worden weer ondersteunt door bepaalde normen (regels).

De opvang kan gezien worden als een kleine “mini-samenleving”, waarin kinderen de geldende normen en waarden kunnen eigen maken en hiernaar kunnen leren handelen.

Vanaf een jaar of twee beginnen kinderen ‘pro-sociaal gedrag’ te vertonen, een voorloper van de morele ontwikkeling. De groepssituatie biedt een mooie aanvulling op de socialisatie binnen het gezin. Het is belangrijk dat pedagogisch medewerkers verschillen tussen culturele achtergronden op een respectvolle manier benoemen, bespreekbaar maken en er eventueel uitleg over geeft. Ook dienen de pedagogisch medewerkers zich bewust te zijn van het eigen waarden- en normenstelsel. Pas als je vertrouwen hebt in je eigen cultuur kun je open kijken naar een andere cultuur.

Je kunt hier als pedagogisch medewerker een actieve rol in spelen, door situaties te creëren die pro-sociaal gedrag uitlokken. Helpen opruimen en samen schoonmaken vallen in die zin ook onder het aanreiken van waarden en normen. Evenals het uitvoeren van bepaalde rituelen zoals samen een verjaardag vieren, elkaar begroeten aan tafel, of een knuffel geven voor het slapen gaan. Het hanteren, bespreken en bewaken van regels is eveneens een rol die bij de groepsleiding ligt.

De aanwezigheid in de groep van kinderen met hun eigen (sociaal-culturele) achtergrond zorgt voor een diversiteit aan achtergronden, en daarmee aan verschillende ervaringen op het gebied van waarden, normen en regels.

Door de ruimte te versieren bij verjaardagen en op andere feestdagen, door multicultureel spelmateriaal en ander materiaal (bijvoorbeeld foto’s) krijgen kinderen waarden en normen aangereikt. Voor oudere kinderen kan een muur waarop de groepsregels hangen behulpzaam zijn.

Feesten en speciale gelegenheden

Verjaardag

Verjaardagen worden in het KDV uitgebreid gevierd, vooraf wordt met de ouders afgesproken op welke dag het zal plaatsvinden. Voor de verjaardag gaan we gezellig aan tafel zitten en de jarige krijgt een kroon, het kind mag op de bank staan terwijl het toegezongen wordt, er wordt gezongen en muziek gemaakt en het kind mag trakteren. De ouders mogen een foto- of videocamera meegeven.

Op de BSO wordt aandacht besteed aan een verjaardag als een kind dat wil, de jarige wordt door iedereen gefeliciteerd en er wordt voor hem/haar gezongen, als de jarige wil kan hij/zij trakteren. Ieder kind wat zijn of haar verjaardag viert krijgt een klein cadeautje wat aansluit op de leeftijd van het kind.

Afscheid van ‘t Poppeke

Wanneer een kind afscheid neemt van één van de groepen van ‘t Poppeke wordt er een vergelijkbaar feestje gevierd als met de verjaardagen. Soms valt een verjaardag en een afscheid samen, zoals bij een vierjarige die naar de basisschool gaat, soms verlaat een kindje om een andere reden het KDV of de BSO. Er wordt gezongen en het kind mag trakteren. Als de ouders willen mogen ze aanwezig zijn bij de viering of een foto- of videocamera meegeven. Voor de kinderen die het KDV of de BSO verlaten geven wij een leuke attentie.

Sinterklaas

Als de Sint in het land is, beginnen de pedagogisch medewerkers ‘langzaam’ met diverse activiteiten; pieten-mutsen maken en allerlei andere knutselwerkjes, Sinterklaasliedjes zingen etc. De groep wordt toepasselijk versierd. Rond de datum van 5 december komt er een Sint met pieten op bezoek in het KDV. Zij brengen cadeautjes mee voor de groep.

Kerst en Pasen

Het kerstfeest is een gezellig en knus feest, alle kinderen zijn al weken van tevoren bezig met kerst knutselwerkjes, er wordt veel gezongen en het KDV en de BSO zijn mooi versierd. De kerstbomen ontbreken natuurlijk niet.

Rondom Pasen wordt er ook veel geknutseld. Er wordt aan beide feesten veel aandacht besteedt, de ene keer vieren we het met een ontbijt of lunch, maar ook extra voorlezen of paaseieren zoeken behoort tot de mogelijkheden.

Vader en Moederdag

Voor vader- en Moederdag wordt er door de kinderen op het KDV een creatief cadeautje gemaakt en een kort versje aangeleerd.

Carnaval

Het carnavalsfeest wordt natuurlijk gevierd, de kinderen mogen verkleed komen, of ze mogen zich verkleden op het dagverblijf, ze kunnen zich ook laten schminken. Er wordt feestmuziek gedraaid en de kinderen die dat willen kunnen dansen en zingen.

Seizoenen en bijzondere dagen

Ook aan bijzondere dagen en de seizoenen besteden we aandacht. We werken dan een aantal weken met een thema, zoals bv herfst. We verzamelen spullen die bij het thema horen. We knutselen met de kinderen die dit willen en kleden hiermee de ruimte aan. De kinderen helpen mee de ruimte in te richten.

We respecteren de verschillende culturen.

We praten met kinderen over eventuele verschillen van de kinderen. Ook houden we rekening met de feestdagen van een andere cultuur.

2.5 WAARNEMEN VAN DE ONTWIKKELING

2.5.1 OBSERVEREN EN OUDERGESPREKKEN

Contact met ouders

Het team vindt een goed contact met de ouders heel belangrijk. De ouders vertrouwen immers een deel van de opvoeding en verzorging van hun kind toe aan de pedagogisch medewerkers. Wanneer het onderlinge contact tussen ouders en pedagogisch medewerkers goed is en de omgang met het kind op elkaar is afgestemd, voelt het kind zich het prettigst.

De volgende gesprekken met ouders vinden plaats:

- Intakegesprek, voordat het kind zal starten op de opvang vindt er een intakegesprek plaats, voor meer informatie over het intakegesprek verwijzen wij u graag door naar hoofdstuk 2.1.7 wennen
- Overdrachtsgesprekken bij de breng en haalmomenten. Bij het ontvangst van de kinderen hebben we aandacht voor ouder en kind. We heten ze welkom door hen aan te kijken en te begroeten en we maken een praatje, zo vragen wij hoe het met het kind gaat, hoe het weekend is geweest en of er bijzonderheden zijn, bij het afscheid zwaaien we de ouder uit. We passen dit moment aan, aan het kind. *Het kind is verdrietig omdat moeder weggaat, we nemen het kind op schoot en benoemen het: 'je vindt het niet leuk dat mama weggaat, ze komt je straks weer halen, zullen we samen naar haar zwaaien?'*
Bij het halen krijgen ouders een uitgebreide informatieoverdracht over de dag op het kinderdagverblijf, er wordt verteld hoe het kind heeft gegeten, geslapen maar ook wat het voor leuks heeft gedaan die dag, wat het geleerd heeft of nieuwe ontdekking die het kind heeft gedaan. Bij alle kinderen van het kinderdagverblijf wordt er een digitaal schriftje bijgehouden in de KOVnet app.
- Om ouders te betrekken bij de ontwikkeling van hun kind krijgen ze twee keer per jaar de digitale KIJK observatie opgestuurd per mail. Hierin wordt aangegeven hoe het kind zich ontwikkelt. Naast de KIJK registratie mailen we ook de uitleg van de KIJK registratie. Mocht het kind achterlopen op een bepaald ontwikkelingsgebied zullen wij ouders uitnodigen voor een gesprekje (10-minutengesprek). Tijdens deze gesprekjes worden er indien nodig ook afspraken gemaakt over wat de pedagogisch medewerkers gaan doen in het stimuleren van het ontwikkelingsgebied en hoe de ouders hier de komende tijd thuis op aan kunnen sluiten.

- 👤 Jaarlijks wordt er een ouderavond georganiseerd voor ouders. Hierbij worden onderwerpen gekozen die voor ouders interessant zijn, u kunt hierbij denken aan pedagogiek onderwerpen maar ook het belang van voorlezen wordt veelvuldig aangehaald. Dit wordt kindcentrum breed gedaan.
- 👤 Gesprekken op afspraak, mochten ouders of pedagogisch medewerkers buiten deze momenten met elkaar praten over de ontwikkeling en het welbevinden van het kind op 't Poppeke dan kan er een afspraak gemaakt worden voor een extra gesprek met de mentor.

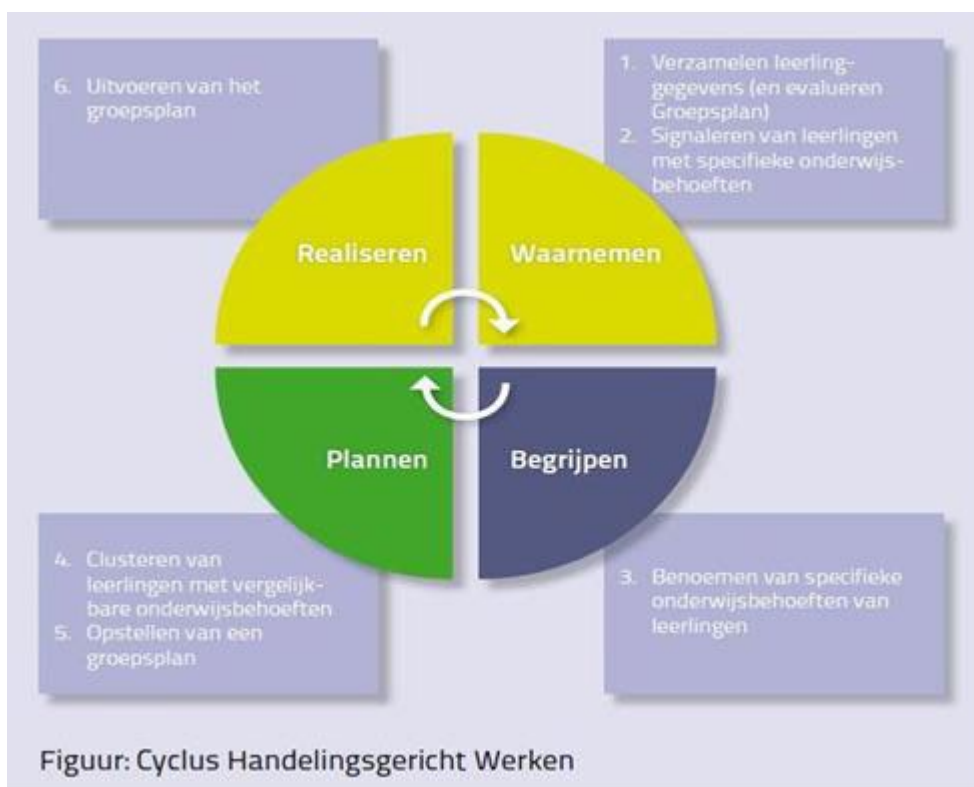
Observeren

Elk half jaar observeren wij de kinderen en vullen hiervan een observatielijst in, die de ontwikkeling van het kind in kaart brengt. Binnen kindercentrum 't Poppeke maken wij tot 4 jaar gebruik van het KIJK! volgsysteem. De methode brengt de algehele ontwikkeling van het kind in kaart. De pedagogisch medewerkers observeren de kinderen dagelijks tijdens spel en werkmomenten en maakt daarvan eventueel aantekeningen van in het KIJK!; het observatiesysteem.

Met name tijdens VVE activiteiten worden kinderen geobserveerd, hierdoor krijgt de pedagogisch medewerker de kans kleine groepjes te creëren waarbij het ontwikkelingsniveau overeenkomt. Zij zal vervolgens doelen stellen om vervolgens te observeren of haar uitgevoerde acties de ontwikkeling van de kinderen hebben gestimuleerd. Twee keer per jaar wordt de gehele ontwikkeling van het kind geregistreerd, dit gebeurt op iedere verjaardag en halve verjaardag van het kind. Samen met de aantekeningen in het KIJK! observatiesysteem en de waarnemingen van de pedagogisch medewerker wordt het observatieregistratie ingevuld. Hierbij worden alle ontwikkelingsfases beschreven.

Binnen KIJK! Kunnen alle individuele rapporten en de vooruitgang van het kind bekeken worden door de pedagogisch medewerkers, waarbij tevens de uitgangspunten worden aangegeven van wat een kind hoort te kunnen. Naast de individuele 'rapporten' is er een groepsrapport waarbij de ontwikkeling van alle kinderen in kaart is gebracht. Hiermee kan de pedagogisch medewerker direct zien welk ontwikkelingsgebied in de groep wellicht aandacht nodig heeft.

Door deze stappen te ondernemen wordt handelingsgericht gewerkt, volgens onderstaande afbeelding en bestaat de mogelijkheid systematisch opbrengstgericht te werken.

Observeren op de BSO

Daarnaast zal er voor de BSO (4 t/m 12 jaar) gebruik worden gemaakt van een eigen vragenlijst over het welbevinden, hierbij gaat de pedagogisch medewerker samen met het kind in gesprek. Samen vullen zij de vragenlijst in met vragen over de sociale vaardigheden, vriendjes en vriendinnetjes, activiteiten die kinderen leuk vinden en hoe ze het vinden op de BSO. Indien de situatie dit vereist kan er worden besloten om een open observatie te doen om de algehele ontwikkeling van het kind te observeren.

Samenvattend:

- 👤 De ontwikkeling van kinderen wordt systematisch gevolgd doormiddel van het KIIK! observatiesysteem.
- 👤 We leggen eerst van elk kind de beginsituatie vast. We maken hierbij gebruik van een observatiesysteem dat regelmatig en systematisch de ontwikkeling van een kind volgt.
- 👤 Wij observeren totdat de kinderen naar de basisschool gaan. Deze gegevens leggen we vast in het volgsysteem en geven zicht op de ontwikkeling. Op de BSO wordt gebruik gemaakt van een vragenlijst
- 👤 Naast de individuele observatie kan er gebruik worden gemaakt van groepsplannen om de activiteiten op aan te sluiten.
- 👤 Aan de hand van de informatie uit de observaties bepalen de pedagogisch medewerkers welke kinderen extra stimulans nodig hebben en wat die stimulans inhoudt. Extra zorg is planmatig: doelen, begeleidingsactiviteiten en evaluatie hiervan worden vastgelegd. Ouders worden actief betrokken bij het bestrijden van de achterstand.

2.5.2 OVERDRACHT NAAR SCHOOL

Voor de doorlopende ontwikkelingslijn van kinderen dragen wij graag ontwikkelingsinformatie over aan de basisschool waar het kind heen gaat. In het Kijk! Rapport dat wordt overgedragen aan de basisschool staat de ontwikkeling van het kind omschreven. De leerkracht is op deze manier op de hoogte van de vaardigheden en kan eventueel vanaf de start op de basisschool al extra stimulans aanbieden of juist meer uitdaging aanbieden voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. De leerkracht kan ook verder in dezelfde Kijk! Rapportage. Ook weet hij wie de mentor van het kind was op het kinderdagverblijf en kan er eventueel een terugkoppeling plaatsvinden

't Poppeke werkt met een warme overdracht naar de basisscholen in Kloosterzande en Lamswaarde. Vooraf aan het gesprek met de basisschool, wordt met de ouders/verzorgers de overdracht besproken. Na dit gesprek met de ouders sturen wij, na schriftelijke toestemming van de ouders, de KIJK! Registratie digitaal door naar de scholen.

Voor de warme overdracht naar de Basisscholen in Kloosterzande, Lamswaarde en Hengstdijk, neemt de pedagogisch medewerker contact op met de leraar of lerares van groep 1 van de desbetreffende basisschool om een afspraak te maken. Tijdens de overdracht wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van de kinderen en aangegeven of het kind meegedaan heeft in het VVE traject en of er nog andere bijzonderheden zijn. De kinderen worden objectief overgedragen zonder enig vooroordeel. Na de overdracht kan de basisschool aansluiten op de ontwikkeling van het kind.

Voor de overige basisscholen maken wij gebruik van een lauwe overdracht. Vooraf aan de lauwe overdracht aan de basisschool, wordt met de ouders/verzorgers de overdracht besproken. Na dit gesprek met de ouders sturen wij, na schriftelijke toestemming van de ouders, de KIJK! Registratie digitaal door naar de scholen. Voor de lauwe overdracht, neemt de pedagogisch medewerker telefonisch contact op met de leraar of lerares van groep 1 van de desbetreffende basisschool om een afspraak te maken voor een telefonische overdracht. Tijdens de telefonische overdracht wordt aandacht besteed aan de ontwikkeling van de kinderen en aangegeven of het kind meegedaan heeft in het VVE traject en of er nog andere bijzonderheden zijn. De kinderen worden objectief overgedragen zonder enig vooroordeel.

Samenwerking met het basisonderwijs in Kloosterzande.

De Samenwerking met het basisonderwijs betreft verschillende terreinen, de samenwerking draagt bij aan een doorlopende ontwikkelingslijn van kinderen;

- De overdracht van peutergroep/ kinderopvang naar de basisschool.
- Gezamenlijk activiteitenaanbod voor kinderen van de peuterspeelzaal, kinderopvang en groep 1 en 2 van de basisscholen.
- Thema afstemming tussen het kinderdagverblijf en basisschool 't Getij.
- Thema afsluiting met peutergroep en basisschool 't Getij.
- Gezamenlijk activiteitenaanbod in het kader van stimuleren ouderbetrokkenheid.
- Gezamenlijke scholing leerkrachten groep 1 en 2 en pedagogische medewerkers.
- Clusterbijeenkomsten leerkrachten groep 1 en 2 en pedagogische medewerkers.
- Kompasgroep overleg management basisonderwijs en kinderopvang/peuterspeelzaal.
- Ontwikkeling in het kader van het kindcentrum.

Overdracht en samenwerking met school buitenschoolse opvang:

Elke dag bij het brengen en ophalen van de kinderen naar en van school vindt er voor kinderen tot groep 3 een korte overdracht plaats met de leerkrachten. Hierin worden bijzonderheden gedeeld. Voor oudere kinderen benaderen de leerkrachten en / of de pedagogisch medewerkers elkaar als een korte overdracht nodig is. Indien op de BSO een kindje opvalt door stagnering van de ontwikkeling of opvallend gedrag wordt er contact gelegd met de leerkracht voor een gesprek over het kind. Dit vindt alleen plaats nadat ouders hiervoor schriftelijke toestemming hebben gegeven. Door samen met school het gedrag en / of ontwikkeling van het kind te bespreken wordt er een eenduidige werkwijze gecreëerd waardoor kinderen optimaal begeleid kunnen worden.

2.5.3 OMGANG MET BIJZONDERHEDEN IN DE ONTWIKKELING

Ieder kind ontwikkelt zich op zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. In de meeste gevallen doorlopen kinderen de ontwikkeling zonder problemen of achterstanden. Echter kan het voorkomen dat een kind opvallend gedrag vertoont of achterblijft in zijn ontwikkeling. Doordat de pedagogisch medewerkers de kinderen nauwlettend volgen door middel van observaties en de kinderen daarnaast gedurende de dag observeren in de signalen die zij afgeven, kunnen eventuele bijzonderheden in de ontwikkeling tijdig worden gesignaleerd en opgepakt. Tijdige signalering maakt het mogelijk om advies en hulp in te schakelen, waardoor de nadelige gevolgen zo beperkt mogelijk blijven. Door training en ervaring kan de pedagogisch medewerker problemen en afwijkend gedrag van kinderen signaleren. Bij het signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling, doorlopen de pedagogisch medewerkers de volgende stappen:

1. Signaleren van opvallend gedrag: de pedagogisch medewerkers van 't Poppeke houden de kinderen gedurende de dag nauwlettend in de gaten, pikken signalen op en reageren hier op een passende wijze op. Wanneer signalen ons zorgen laten maken, worden deze in kaart gebracht en met de vaste collega's besproken. Indien de zorgen blijven dan worden de zorgen laagdrempelig gedeeld met de ouders gedurende een overdrachtsmoment of een kort oudergesprek. Hierbij informeert de pedagogisch medewerker de ouders voorzichtig en zorgvuldig over haar zorgen betreffende hun kind. Ouders krijgen zo de kans om mee te denken en eventueel een verklaring te geven voor bepaalde opvallende signalen die het kind af geeft. Wanneer er geen verklaring is voor het opvallende gedrag van het kind, blijft de pedagogisch medewerker het kind volgen in zijn of haar ontwikkeling.
2. Observaties doornemen en nogmaals observeren: wanneer niet duidelijk is wat de aanleiding is van het gedrag van het kind, worden allereerst de eerder samengestelde observaties aan de hand van de observatielijsten doorgenomen. Wanneer blijkt dat hier onvoldoende in naar voren komt wat de aanleiding is van het gedrag van het kind, kan de pedagogisch medewerker besluiten om nogmaals te observeren. Er kan dan gebruik gemaakt worden van ongestructureerd observeren, waarin het gedrag van het kind en de signalen die het afgeeft objectief worden beschreven. Deze observatie zal vervolgens besproken worden in een oudergesprek, waarin de kind ontwikkeling met daarin opvallende gedragingen en signalen besproken worden met de ouders.
3. Eventueel inwinnen anoniem advies: na de signalen en gedragingen duidelijk in beeld te hebben gekregen door middel van een observatie kan een pedagogisch medewerker ervoor kiezen om naast advies te vragen van de leidinggevende ook anoniem advies te vragen van een externe organisatie zoals jeugdwerkers GGD, logopedist, of fysiotherapeut. Zij kunnen eventueel handvaten bieden en adviseren in het bespreekbaar maken van het opvallende gedrag. Daarnaast kan indien nodig ondersteuning/ advies van de internbegeleider van basisschool 't Getij, de directrice bij het opstellen/uitvoeren van een plan van aanpak.
4. Oudergesprek en plan van aanpak: door middel van een gesprek met de ouders worden de zorgen omtrent de ontwikkeling van het kind besproken en wordt gezamenlijk gewerkt naar een plan van aanpak. Het is van belang om dit ook echt gezamenlijk met de ouders te doen en de hen hier een inbreng in te laten hebben, op deze manier werken zowel de ouders als 't Poppeke op één lijn en voelen zich betrokken bij het plan van aanpak. Het kind ontvangt extra ondersteuning op dat gebied waarin hij of zij het nodig heeft. Dit kan door de pedagogisch medewerkers op de groep én door ouders zelf thuis uitgevoerd worden. Het effect van extra begeleiding en zorg wordt geëvalueerd, gebruikmakend van het observatie instrument. Hierbij wordt duidelijk of de doelen zijn bereikt, waarom wel en waarom niet. Uit deze conclusies wordt de aanpak voor de komende periode op gebaseerd.
5. Eventueel inschakelen externe hulp: mocht het plan van aanpak niet het gewenste effect hebben, dan kan ervoor gekozen worden om (in overleg met de ouders en de leidinggevende) externe hulp in te schakelen zoals een logopedist of jeugdwerkers GGD. Deze externe deskundige kan het betreffende kind eventueel observeren op de groep en de pedagogisch medewerkers en ouders voorzien van handvatten in de omgang met en aanpak van de bijzondere ontwikkeling. Hiervoor dienen ouders echter wel eerst schriftelijke toestemming te geven. Bij een vermoeden van kindermishandeling, hanteren wij de stappen van de meldcode. Daarnaast kunnen ouders doorverwezen worden naar professionele hulp, waarna de hulpvraag in het thuisfront zal worden behandeld. In het geval van

externe zorg begeleiding sluiten medewerkers zoveel mogelijk aan bij de zorg die extern geboden wordt. Indien mogelijk zijn er contacten met de externe zorg verlener

Wanneer pedagogisch medewerkers dit stappenplan doorlopen, stellen zij de leidinggevende en de pedagogisch coach hiervan op de hoogte. Zo kunnen zij het verloop van het doorlopen van het stappenplan volgen en monitoren en waar nodig ondersteuning bieden in bijvoorbeeld het observeren van het betreffende kind, het laagdrempelig bespreken van de signalen met de ouders, het voeren van het oudergesprek, het opstellen van een plan van aanpak en het inschakelen van of doorverwijzen naar professionele hulp.

Toerusting en ondersteuning pedagogisch medewerkers:

Uiteraard is bijscholing omtrent het onderwerp opvallende ontwikkeling ook van belang. Om deze reden komt dit onderwerp minstens één keer per jaar aan bod. Dit kan in de vorm van een studiedag, een cursus, een vergadering of een workshop op locatie. De bijscholing kan zowel door een externe organisatie worden geboden als intern medewerkers. Met de bijscholing krijgen de medewerkers de kans om de kennis te vergroten en op te frissen. Tevens blijven pedagogisch medewerkers actief bezig met de ontwikkelingspedagogiek van het kind waardoor zij beter en adequater kunnen reageren op signalen van kinderen. Er wordt voor elk jaar een jaarplanning opgesteld waarbij er wordt gekozen welke opleidingen, cursussen en of workshops de pedagogisch medewerkers het betreffende jaar zullen volgen. Op locatie is meer informatie aanwezig over de scholingsjaarplanning.

Ook maken wij afspraken met het consultatiebureau en of jeugdzorg om de zorg kinderen door te spreken. Dit gebeurt 4 keer per schooljaar. Samen met de leerkracht van de onderbouw, internbegeleider basisschool, internbegeleider jonge kind, jeugdwerker GGD, logopediste en fysiotherapeut kunnen wij verschillende casussen bespreken. Waarna gekeken kan worden of het bovenstaande stappenplan doorlopen dient te worden voor het betreffende kind. Binnen deze intervisie wordt de ontwikkeling van het kind anoniem besproken en draait het echt om samen actief kijken naar de ontwikkeling van de kinderen, elkaar ondersteunen en versterken.

HOOFDSTUK 3: 'T POPPEKE INFORMATIE VOOR OUDER EN KIND

3.1 STAMGROEPEN

3.1.1 STAMGROEPEN EN BASISGROEPEN

Kinderopvang 't Poppeke heeft in totaal 40 kindplaatsen op het kinderdagverblijf en 42 kindplaatsen op de buitenschoolse opvang. Ons kinderdagverblijf bestaat uit 3 stamgroepen, onze BSO uit twee basisgroepen.

Op de baby/dreumesgroep voor kinderen van nul tot drie jaar, worden dagelijks maximaal 16 kinderen opgevangen door maximaal vier pedagogisch medewerkers. In principe stromen de kinderen door naar de peutergroep als zij rond de 2 jaar oud zijn. Soms is een kind er nog niet aan toe om de overstap te maken, vandaar dat we de leeftijd van onze baby- dreumesgroep hebben ingesteld tot 3 jaar. We belijken het per kind. Het aantal aanwezige pedagogisch medewerkers dat wordt ingezet wordt berekend conform de wettelijk gestelde BKR eisen.

Op de peutergroep voor kinderen van één tot vier jaar, worden dagelijks maximaal 16 kinderen opgevangen door maximaal drie pedagogisch medewerkers. In principe stromen de kinderen door naar deze groep vanaf 2 jaar. Soms is een kind al eerder toe aan meer uitdaging. In dat geval wordt in overleg met ouders de mogelijkheid overwogen om een kind eerder de overstap te laten maken. De minimale leeftijd van deze groep is daarom dus vanaf één jaar. We bekijken het per kind en er moet natuurlijk ook plek zijn. Het aantal aanwezige pedagogisch medewerkers dat wordt ingezet wordt berekend conform de wettelijk gestelde BKR eisen.

Onze Peuterplus groep is een groep voor 8 kinderen. De groep is bedoeld voor de oudste peuters van 2 tot 4 jaar. Momenteel is deze groep alleen open in de ochtend van 8.30-12.30 tijdens schoolweken.

De BSO is voor kinderen van vier tot dertien jaar, dagelijks worden hier maximaal 42 kinderen opgevangen door maximaal 4 pedagogisch medewerkers. Het aantal aanwezig pedagogisch medewerkers dat wordt ingezet wordt berekend conform de wettelijk gestelde BKR eisen. Naast de pedagogisch medewerkers kunnen er op de groep stagiaires aanwezig zijn.

KDV	Leeftijd kinderen	Maximum aantal kinderen	Max. aantal beroepskrachten	Tijden en bijzonderheden
Baby/ Dreumes-groep	0-3	16	4*	Ma- Vr: 7:00-18:00
Peutergroep	1-4	16	3	
Peuterplus-groep	2-4	8	1	Geopend tijdens schoolweken tussen 8.30-12.30
BSO	Leeftijd kinderen	Maximum aantal kinderen	Aantal beroepskrachten	Tijden en bijzonderheden
Basisgroep 1	4-13	30	3	Schoolweken 7.00-8.30 uur 14.30 –18.00 uur 12.30-18.00 woensdag middag Schoolvakanties 7.00-18.00
Basisgroep 2	7-13	12	1	

*Er zijn nooit meer dan 8 nul jarigen aanwezig.

3.1.2 VERLATEN VAN DE STAMGROEP

Het is mogelijk voor de kinderen om de eigen stamgroep te verlaten voor een activiteiten. Bij 't Poppeke erkennen wij een aantal situaties waarin de kinderen de eigen stamgroep kunnen verlaten:

- Tijdens buitenspelen. Buitenspelen is een heerlijke activiteit voor de kinderen, ze kunnen rennen, ontdekken en hun energie kwijt. 't Poppeke beschikt over een eigen buitenspeelruimte, voor de BSO en KDV die is ingericht voor de kinderen. De pedagogisch medewerker spelen samen met de kinderen buiten. Voor het buitenspelen houden de pedagogisch medewerkers zich aan de werkafspraken zoals beschreven in het beleid veiligheid en gezondheid.
- Tijdens een activiteit in de peuterplus-groep. We beschikken over een ruimte waar de pedagogisch medewerker met een klein groepje kinderen een activiteit kan uitvoeren. De pedagogisch medewerker gaat altijd mee met de kinderen en zij houden zich aan de afspraken zoals beschreven in het beleid veiligheid en gezondheid.
- Tijdens het open deuren beleid. Het open deuren beleid houdt letterlijk in dat de deuren tussen de groepen 'open' zijn, waardoor kinderen zelf kunnen kiezen in welke ruimte zij willen spelen. Zo kan een peuter even op bezoek bij zijn baby zusje/broertje en kan een dreumes op veilige wijze kennis maken met de peutergroep en de peuters. Ook kunnen de BSO-kinderen een kijkje komen nemen beneden. Hoe leuk is het om na een lange dag een kijkje te nemen bij hun jongere broertje of zusje.
- Uitstapjes. Om de wereld in het echt te ontdekken is het goed om ook uitstapjes te ondernemen. Dit kunnen wandelingen zijn in de buurt en met zijn alle naar de supermarkt voor een boodschap tot een uitstapje naar een kinderboerderij of het bos. Een vooropstaand feit is dat uitstapjes ten alle tijden veilig moet plaatsvinden. Zo wordt er ten alle tijden voldaan aan het BKR en worden de werkafspraken die zijn gemaakt omtrent uitstapjes strikt gevolgd om ongevallen zoveel mogelijk te voorkomen.
- De oudere kinderen mogen gedurende een uitstapje zelf lopen, de jongere kinderen gaan mee in de bolderkar, buggy of wandelwagen. De kinderen die zelf lopen, lopen hand in hand in de rij, worden bij de hand genomen of lopen naast de bolderkar, buggy of wandelwagen. Daarnaast vinden wij het van belang dat de pedagogisch medewerkers altijd hulp kan inschakelen indien nodig, om deze reden gaat er altijd minimaal één mobiele telefoon mee gedurende het uitstapje.

Aan het open deuren beleid zijn wel enkele regels verbonden, namelijk:

Tijdens open deuren beleid:

Bij 't Poppeke wordt per dag gekeken of er open deuren beleid wordt aangeboden. Afhankelijk van het activiteitenprogramma maar ook de groepssamenstelling zullen de pedagogisch medewerkers in overleg het open deuren beleid aanbieden. Het open deuren beleid kan worden aangeboden tijdens vrij spel momenten. Een belangrijk uitgangspunt is dat kinderen ten alle tijden op de eigen groep eten en slapen, om deze reden zijn er slechts gezette tijden waarom het open deuren beleid wordt aangeboden

BKR tijdens open deuren beleid:

Wanneer de kinderen tijdens het open deuren beleid de eigen stamgroep verlaten, wordt de maximale omvang van de stamgroep tijdelijk losgelaten. Wel blijft het aantal kinderen per pedagogisch medewerker van kracht, toegepast op het aantal aanwezige kinderen per originele stamgroep.

Ruimte waar kinderen van het kinderdagverblijf zouden kunnen spelen bij het open deuren beleid:

De kinderen kunnen tijdens het open deuren beleid, afhankelijk van de dag (drukke) en de mogelijkheden, spelen op de babygroep, de peutergroep, de Peuterplus groep of buiten in de buitenspeelruimte. Dit wil niet zeggen dat de kinderen tijdens het open deuren beleid altijd overal mogen spelen. Dit hangt af van de grootte van de groepssamenstelling en het aantal beschikbare medewerkers. Op basis daarvan wordt er met de kinderen gecommuniceerd waar ze mogen spelen tijdens het open deuren beleid.

Emotionele veiligheid waarborgen tijdens het open deuren beleid:

Tijdens het open deuren beleid is het van belang om het welzijn van alle kinderen in de gaten te houden. Alle kinderen, ook de kinderen die op de eigen groep blijven spelen, dienen zich prettig te voelen bij het open deuren beleid. Zoals hierboven al beschreven staat kiest de pedagogisch medewerker heel bewust om het open deuren beleid wel of niet aan te bieden. Een overweging om het open deuren beleid niet aan te bieden is bijvoorbeeld als er wenkinderen zijn, die de overgang van thuis naar de opvang erg lastig vinden. Indien het open deuren beleid wordt aangeboden maar de pedagogisch medewerker opmerkt dat de emotionele

veiligheid van kinderen hierdoor minder gewaarborgd kan worden zal zij het open deuren beleid in overleg met de pedagogisch medewerkers en de kinderen vroegtijdig afbreken. Daarnaast wordt tijdens het open deuren beleid speelmateriaal aangeboden dat voor alle aanwezige kinderen op de groep veilig is.

3.1.3 SAMENVOEGEN

Bij 't Poppeke kan het voorkomen dat groepen samen worden gevoegd. Uitgangspunt is dat de stamgroep een vaste groep is, waarbij van tevoren bekend is welke dit is (en welke beroepskrachten hierbij horen). Ouders kunnen te allen tijde de KOVnet app raadplegen. In deze app staat bij elk kind beschreven in welke stamgroep het kind is geplaatst. Dit betekent dat het niet is toegestaan om dagelijks te bepalen hoe de groepen worden ingedeeld, aan de hand van het aantal aanwezige kinderen. Samenvoegen betekent tevens dat de gehele groep samenvoegen, en niet delen van de stamgroep.

Er zijn wettelijk toegestaan twee manieren om samen te voegen;

Structureel samenvoegen

Bij structureel samenvoegen wordt een ander samengestelde stamgroep gecreëerd, waardoor dit wel binnen de regelgeving kan plaatsvinden. Dit is wel toegestaan. Dit is bijvoorbeeld het geval als er op bepaalde dagen structureel minder kinderen worden geplaatst, en er sprake is van een minder aantal op de groepen dan op de overige dagen. Zo kan het voorkomen een kind als stamgroep de peuterplusgroep heeft, maar dat op woensdagen, vanwege een lager aantal geplaatste kinderen, dat de stamgroep peuterplus groep en de stamgroep peutergroep worden samengevoegd tot één groep. Dit betekent dat een kind op die dag voor langere periode op een ander stamgroep wordt opgevangen. Ouders dienen een schriftelijke toestemming te geven indien er sprake is van structureel samenvoegen dit zal gevraagd worden bij het intakegesprek.

Structureel samenvoegen bij 't Poppeke:

Bij 't Poppeke wordt op dit moment aan de zogenaamde 'dag-randen' alleen structureel samengevoegd bij de peuterplusgroep. Kinderen die voor 8.30 naar de peuterplusgroep gaan zijn vooraf of achteraf bij de peutergroep. De pedagogisch medewerker haalt de kinderen op bij de peutergroep en brengt de kinderen ook weer terug naar de peutergroep, nadat zij bij de peuterplus groep zijn geweest. De babygroep voegt niet structureel samen met een andere groep. Dit doen we om de rust voor de kinderen en de pedagogisch medewerkers te bewaken. De pedagogisch medewerkers ontvangt de kinderen op de eigen stamgroep. 't Poppeke maakt het personeelsrooster naar aanleiding van de vooraf aangegeven tijdstippen waarop kinderen worden gebracht en gehaald. Dit betekent dat de tijden van de personeelsdiensten kunnen verschillen in begin en eind tijden.

Incidenteel samenvoegen bij 't Poppeke:

In vakanties kan het aantal kinderen dagelijks wisselen. Er mag niet dagelijks worden bepaald dat de stamgroep wordt opgeheven. Het is zowel op organisatorisch als pedagogisch vlak niet wenselijk om bij een zeer laag aantal kinderen toch verplicht in de eigen groep met de daarbij behorende beroepskracht te verblijven. Om deze redenen inventariseert 't Poppeke ruim voor de vakantieperiode wanneer kinderen afwezig zijn. Hierdoor heeft 't Poppeke de mogelijkheid om in kaart te brengen op welke dagen er sprake is van zeer laag aantal kinderen. Aan de hand van deze inventarisatie zal 't Poppeke in kaart brengen wanneer en op welke wijze de stamgroepen zullen samenvoegen.

Uiteraard wordt met het samenvoegen in vakantieperiode rekening gehouden met de emotionele veiligheid van de kinderen, zo wordt bij het samenvoegen gestreefd naar het inzetten van één vertrouwde pedagogisch medewerker van de groep. De ouders worden doormiddel van een toestemmingsformulier vooraf geïnformeerd over welke stamgroep wordt samengevoegd, in welke stamgroepsruimte de kinderen worden opgevangen en wanneer. Dit betekent dat tijdens vakantieperiodes kinderen in een andere stamgroep dan de eigen stamgroep opgevangen kunnen worden. Ouders dienen voor de specifieke data dat er incidenteel wordt samengevoegd schriftelijke toestemming te geven. Doordat ouders vooraf op de hoogte worden gesteld op welke wijze er wordt samengevoegd kunnen de ouders en pedagogisch medewerkers de kinderen voorbereiden op het samenvoegen.

3.1.4 Indeling in basisgroepen op de BSO

Vanaf 1 juli 2024 wordt de beroepskind-ratio op de BSO op het niveau van de locatie te berekend en niet meer op groepsniveau. Hierdoor is meer ruimte ontstaan om kinderen bijvoorbeeld in te delen op basis van de behoefte/ interesse/ leeftijd/ mentor/ ontwikkeling. De wetswijziging geeft ons de ruimte om een nog beter kind- en locatiegericht aanbod te creëren waardoor beter kan worden ingespeeld op de behoeftes en interesses van de kinderen. Uiteraard staat hierbij de (sociale) veiligheid van de kinderen te allen tijde voorop.

Om de nieuwe wetgeving te benutten zijn we ons opnieuw gaan verdiepen in onze doelgroep. Wat houdt onze kinderen nu écht bezig? Waar hebben ze behoefte aan? Ook hebben we gekeken naar de mogelijkheden die onze locatie en ruimtes te bieden heeft. Tot slot hebben we gekeken over welke expertises onze medewerkers beschikken waarmee we ons aanbod kunnen verrijken. Door een vernieuwd -en nog beter afgestemd aanbod zullen we de ontwikkeling extra stimuleren en creëren we betekenisvolle leer- en spelmomenten voor onze kinderen.

Een basisgroep mag vanaf 1 juli uit maximaal 30 kinderen bestaan. Op onze locatie hebben wij plaats voor 42 kinderen. Voor het berekenen van de beroepskracht kind ratio (BKR) maken we gebruik gemaakt van de rekentool op www.1ratio.nl.

Bij BSO 't Poppeke hebben we de kinderen als volgt ingedeeld.

Basisgroep 1	4-13	30	3
Basisgroep 2	7-13	12	1

Basisgroep 1 is voor kinderen van 4 tot en met 13 jaar. Tijdens de eetmomenten worden de kinderen verdeeld op leeftijd. Zij zitten dan aan tafel met hun leeftijdsgenootjes. Hierbij maken we onderscheid tussen de tafels voor kinderen van 4 t/m 7 jaar en tafels voor kinderen van 8 t/m 13 jaar. Op die manier zorgen we ervoor dat de gezamenlijke eetmomenten een moment van rust zijn voor alle kinderen, waarbij zij in hun eigen tempo hun boterham kunnen nuttigen. Voor de jongere kinderen geldt dat zij vaak iets langer de tijd nodig hebben, de iets oudere kinderen zijn vaak snel klaar en willen snel weer van tafel.

Na het gezamenlijke eetmoment gaan de kinderen van basisgroep 1 aan de slag in verschillende projectgroepen. De kinderen kiezen zelf waaraan ze willen deelnemen, de mentor van het kind kan hierbij wel een suggestie doen. Elke groep houdt zich bezig met een ontwikkeling-gerelateerd onderwerp. Hierbij hanteren we doorgaans 3 a 4 groepen. Voorbeelden van de projectgroepen zijn: de puzzelgroep, creagroep, carnaval-groep en de sportgroep. Bij het bedenken van een nieuwe projectgroep laten we ons leiden door wat de kinderen inbrengen, we kijken goed naar wat de groep bezighoudt. Uiteraard moet het wel passen binnen de pedagogische visie van onze kinderopvang.

Voor kinderen is het ook mogelijk om deel te nemen aan de huiswerkgroep. Hier hebben we namelijk een aparte rustige ruimte voor ingericht. De ruimte bevindt zich los van de andere ruimtes en is daardoor uitermate geschikt voor kinderen om hun huiswerk te maken of bijvoorbeeld een spreekbeurt voor te bereiden.

Basisgroep 2 is voor kinderen van 7 tot en met 13 jaar. Deze basisgroep is voor kinderen die al iets verder ontwikkeld zijn op het gebied van taal en sociale ontwikkeling. De focus bij deze groep ligt met name op teamsport en het uitbreiden van kennis, over de wereld en de natuur. Deze groep houdt zich daarnaast bezig met techniek en het uitvoeren van stoere proefjes en uitvindingen. We onderzoeken apparatuur van binnen en buiten en creëren nieuwe dingen met diverse (kosteloze) materialen om de cognitieve ontwikkeling optimaal te stimuleren.

3.1.5 SAMENVOEGEN OP DE BSO

Momenteel worden basisgroep 1 en 2 structureel samengevoegd. Zodra er meer oudere kinderen op de BSO aanwezig zijn zullen we basisgroep 2 openen. Tot die tijd worden de kinderen samengevoegd op basisgroep 1. Tijdens de vakanties en bij lage bezetting worden basisgroep 1 en basisgroep 2 samengevoegd, ouders worden hierover dan vooraf geïnformeerd.

3.2 DAGINDELING

3.2.1 DAGINDELING

Het kinderdagverblijf

07.00 – 09.00 uur:	De meeste kinderen worden gebracht. Als ze nog niet ontbeten hebben dan kunnen de kinderen een boterham eten aan tafel. De andere kinderen gaan vrij spelen.
9.00 – 9.45 uur:	VVE programma peutergroep: kringgesprekken, benoemen van dagen van de week, maanden, het weer ect. Dit alles is in vorm van kringgesprekken en liedjes
09.45 – 10.15 uur:	Fruit(hap) eten en (fruit) water drinken. Daarna worden er liedjes gezongen of een verhaal voorgelezen of combinatie van beide.
10.00 - 11.30 uur:	Er wordt een verschoonronde gedaan. Babygroep: De jongste kinderen gaan, indien nodig naar bed. Als de kinderen wakker zijn worden ze uit bed gehaald. De oudere kinderen gaan vrij spelen of doen mee met een aangeboden activiteit, zoals knutselen, rollenspellen ect. Peutergroep: Er wordt een activiteiten aangeboden, buiten gespeeld of vrij gespeeld.
11.30 – 12.15 uur:	Brood eten, mond en handen wassen.
12.30 – 13.00 uur:	De oudere kinderen worden uitgekleeft en verschoond en de kinderen die moeten gaan slapen worden naar bed gebracht.

	Met de kinderen die wakker blijven wordt een leeftijdsgerichte activiteit gedaan of er wordt vrij gespeeld.
14.30 – 15.00 uur:	De kinderen komen uit bed en worden verschoond en aangekleed.
15.15 – 15.45 uur:	De kinderen krijgen drinken en een fruit(hap)/koekje. Daarna worden er liedjes gezongen, voorgelezen of combinatie van beide.
15.45 – 17.00uur:	Vrij (buiten) spelen.
17.00 - 18.00uur:	De groep wordt gezamenlijk een beetje opgeruimd en er wordt aan tafel nog een activiteit gedaan. De kinderen die een warme maaltijd eten die gaan om 17.00uur aan tafel.
18.00 uur:	Het kinderverblijf sluit.

De dagindeling, zoals hierboven omschreven is niet bedoeld om elke dag heel strikt te volgen. Het biedt voor de kinderen een houvast, zodat zij weten welke activiteiten dagelijks terugkomen. Bij elke activiteit horen bepaalde rituelen; bijvoorbeeld het zingen van een bepaald liedje, het voorlezen van een verhaaltje of een volgorde die wordt aangehouden bij de uitvoering van de activiteit. Het maakt natuurlijk niet uit of we nu om 11.30 uur gaan eten of een kwartiertje later of eerder. We kijken per dag, per groep waar de kinderen behoefte aan hebben.

Voor de peuters zijn er een aantal vaste momenten in de dag ingebouwd waarop de kinderen om de beurt naar de wc kunnen gaan. Uiteraard kunnen de kinderen die zindelijk zijn ten allen tijden zelfstandig naar de wc gaan. Voor de baby's wordt vooral het ritme van de kinderen zelf aangehouden; de kinderen gaan meerdere keren naar bed en slapen net zolang als ze willen, tenzij daar met ouders iets anders over is afgesproken. Het eetritme is ook per kind anders.

Sommige dreumesen gaan ook meerdere keren per dag naar bed, ook zij slapen net zolang als ze zelf willen of wat de ouders aangeven. De peuters slapen meestal één keer per dag. Alle kinderen hebben een eigen bedje, een eigen vaste plaats in de slaapkamer. Uiteraard kan het altijd een keer voorkomen dat een kind langer, vaker of juist niet wil slapen. Belangrijk hierbij te vermelden is dat we altijd met de ouders overleggen. Wij zien het kinderdagverblijf als een 'verlengde van de thuissituatie'.

Samenvattend voor het KDV

De pedagogisch medewerkers dragen er zorg voor dat elk individueel kind zich thuis voelt in de groep, zonder dat de groep 'lijdt' onder het individuele kind. Gedurende de dag worden er verschillende groepsactiviteiten aangeboden, waarbij er gekeken wordt waar de groep 'als geheel' behoefte aan heeft, bijvoorbeeld; knutselactiviteiten, eten/drinken en kringgesprekken. Binnen deze groepsactiviteiten wordt er ook ruimte gemaakt voor persoonlijke aandacht.

Daarnaast is er elke dag tijd voor individuele activiteiten, waarbij de individuele behoefte van elke kind naar boven komt. Het doel van de dagindeling is dat kinderen zich emotioneel veilig voelen. We sluiten zoveel mogelijk aan op de opvoedingssituatie thuis en we gaan voor zover mogelijk uit van het ritme van de kinderen zelf. Vooral bij baby's merken we duidelijke verschillen in ritme tussen de kinderen. Hoe ouder de kinderen worden, hoe meer ze 'vanzelf' overgaan in een het ritme van het KDV.

Het volgen van een bepaald dagritme met terugkerende rituelen en gewoonte zorgt ervoor dat kinderen persoonlijke competenties ontwikkelen. Zij weten hoe een dag er ongeveer uit zal zien, waardoor zij de rust en de 'tijd' hebben om zich op hun eigen ontwikkeling te richten. Kinderen doen dit niet bewust; maar als zij weten wat er gaat komen, geeft dit een veilig en vertrouwd gevoel, waardoor zij lekker kunnen spelen. Gedurende een dag komen wisselende activiteiten aan bod, gericht op sociale, emotionele, cognitieve, motorische en zintuiglijke ontwikkeling. De ene dag zal er meer aandacht zijn voor bijvoorbeeld de cognitieve ontwikkeling, terwijl de andere dag misschien de motorische ontwikkeling meer aan bod komt. Juist door de verschillende activiteiten, waarvan de uitvoering elke dag natuurlijk weer anders is, komt alles aan bod.

Eten en drinken

Tijdens het eten en drinken komen verschillende opvoedkundige aspecten naar voren. Samen zingen, gesprekje voeren en luisteren naar elkaar zijn hierin heel belangrijk. De kinderen leren zelf een keuze maken wat ze op hun boterham willen en welk fruit ze willen eten. We vinden het belangrijk dat het eten en drinken in

een gezellige sfeer plaatsvindt en als rustig en plezierig moment ervaren wordt. De kinderen leren ook delen met elkaar, elkaar dingen aan te geven zoals fruit en koekjes. De taalstimulering vindt hierin ook plaats. We stimuleren de kinderen hun boterham op te eten en de beker leeg te drinken. Bij de overgang van fles naar tuitbeker, naar gewone beker stimuleren we waar nodig, maar er wordt niet gedwongen.

Wanneer het kind geen trek heeft, komt dit vaak door vermoeidheid of ziekte. We proberen het kind in ieder geval te laten drinken. Als er sprake is van echt ziek zijn, dan wordt contact gezocht met de ouders. Als een kind te moe is om te eten, leggen we het in bed en bieden we iets te eten aan na het slapen. Baby's hebben een eigen voedingspatroon dat wordt ingepast in het dagschema. Wij verschaffen een standaardpakket voeding. Baby's krijgen melkpoeder voor flesvoeding van thuis mee, maar er wordt ook van huis meegebrachte borstvoeding gegeven. Tijdens het intakegesprek stellen de ouders ons op de hoogte van eventuele allergieën bij de kinderen.

In het KDV wordt 's ochtends fruit gegeten. Voor de jongste kinderen wordt een fruithapje van vers fruit gemaakt, de oudere kinderen eten in partjes gesneden fruit. We hebben dagelijks appel, peer en banaan en daarnaast hebben we seizoen fruit. Na het fruit wordt wat gedronken en een koekje gegeten op het KDV. Tussen de middag eten ze op het KDV eerst een bruine boterham met hartig beleg, ze kunnen zelf een keuze maken uit smeerkaas of één van de vleeswaren, met een beker/flesje melk. Na de boterham met hartig beleg hebben ze de keuze tussen zoet en hartig. Het brood wordt voor de kinderen op stukjes gesneden en de kinderen eten dit zelfstandig. Af en toe eten we iets warm bij de maaltijd bv. ei, worstjes, tosti's, pannenkoeken en iets speciaals met de feestdagen. Bij het klaarmaken en opruimen van de tafel mogen de oudste kinderen helpen. In de zomer picknicken we soms buiten. 's Middags wordt er nog wat gedronken en is er fruit, een rijstwafel, ontbijtkoek, koekje of soepstengel.

Er zijn kinderen die sommige voedingsmiddelen niet mogen hebben, omdat zij een bepaald dieet volgen of vanuit geloofsovertuiging, maar ook vanwege bepaalde voedselallergieën. Uiteraard zullen wij hier rekening mee houden. We proberen het kind zoveel mogelijk met ons mee te laten eten, om hem zo weinig mogelijk af te laten wijken van de groep. De voedingsmiddelen die hij niet mag hebben, worden vervangen door andere etenswaren. Wanneer een kind een streng dieet heeft, overleggen we met de ouders wat zij van thuis mee moeten nemen. Kinderen die bij het brood geen melk mogen/lusten nemen van thuis uit een beker met een alternatief mee. Op elke groep hangt een lijst met speciale voedingswensen van de kinderen, zodat iedereen hiervan op de hoogte is. Vooral als er invalkrachten komen is het belangrijk hiervan een duidelijke overdracht te geven.

Buitenschoolse opvang

Globale dagindeling buitenschoolse opvang

Het programma van BSO 't Poppeke biedt een vaste structuur. Elke dag wordt er tijd en aandacht geschonken aan overgang en overdracht tussen school, BSO en ouders, verzorging, samenzijn, vrij spel en exploratie. Kinderen vinden het prettig om te weten wat er gaat gebeuren. Daarom worden er op de groepen vaste dagindelingen gebruikt.

Kinderen kunnen dan zelf de dag voorspellen en weten waar ze aan toe zijn. Dat geeft hen een gevoel van (zelf)vertrouwen en veiligheid. Hiermee krijgen ze ook ruimte om ook zelf een gedeelte van de tijd in te vullen zoals zij dat willen.

Er wordt bewust aandacht besteed aan de overgang van school naar de BSO. Tijdens het brengen en halen van de kinderen worden de bijzonderheden doorgenomen met de leerkrachten e/o ouders. Hierbij is er ook ruimte om de ouders te vertellen over de activiteiten die gedaan zijn en hoe het kind dat heeft ervaren.

Kinderen worden altijd gestimuleerd om mee te doen met de aangeboden activiteiten. Als de leidster opmerkt dat een kind liever haar/zijn eigen weggaat, dan is daar alle begrip voor. De mogelijkheid is er om je even 'terug te trekken' indien daar behoefte voor is.

Voorbeeld dagindeling 'gewone' schooldag

14.30 – 15.30	De kinderen worden opgehaald en komen aan op de BSO. Vrij spelen.
15.30 – 16.00	De kinderen wassen hun handen en gaan gezamenlijk aan tafel zitten om te eten, naar keuze wordt er iets te drinken ingeschonken
16.00 – 16.30	De kinderen spelen onder toezicht van de pedagogisch medewerker(s) activiteiten worden aangeboden.
16.30 – 18.00	De kinderen spelen vrij binnen of buiten (ophaalmoment) vanaf 17.30 uur worden kinderen opgevangen in een samengestelde groep

Dag indeling voor woensdag

12.30 – 12.45	De kinderen worden opgehaald en komen aan op de BSO.
12.45 – 13.30	De kinderen wassen hun handen en gaan gezamenlijk aan tafel zitten om te lunchen, naar keuze wordt er iets te drinken ingeschonken
13.30 – 14.00	De kinderen spelen binnen/buiten onder toezicht van de pedagogisch medewerker(s)
14.00 – 15.00	Er wordt een creatief- knutselwerk gemaakt samen met de kinderen
15.30 – 16.00	De kinderen wassen hun handen en gaan gezamenlijk aan tafel zitten om te eten, naar keuze wordt er iets te drinken ingeschonken
16.00 – 16.30	De kinderen spelen binnen/buiten onder toezicht van de pedagogisch medewerker(s)
16.30 – 18.00	De kinderen spelen vrij binnen of buiten (ophaalmoment) vanaf 17.30 uur worden kinderen opgevangen in een samengestelde groep

Globale dagindeling schoolvakanties opvang

De openingstijden van de vakantieopvang worden jaarlijkse opnieuw vastgesteld.

Tijdens deze schoolvakanties biedt Kinderopvang 't Poppeke hele dagen opvang. In de vakantie en tijdens studiedagen zullen de dagindelingen anders worden gemaakt. Er is dan meer ruimte om activiteiten te organiseren en excursies te maken. Is het slecht weer dat zullen wij de dag binnen doorbrengen op de BSO, dan ziet een dagindeling tijdens schoolvakantie opvang er al volgt uit:

07.00 – 08.30	De kinderen worden door de ouders, gebracht. Vrij spelen.
09.30 – 10.30	Gezamenlijk moment, de kinderen krijgen drinken en fruit
10.30 – 11.45	De kinderen nemen deel aan de aangeboden activiteit of gaan vrijspelen
11.45 – 12.30	De kinderen wassen hun handen en gaan gezamenlijk aan tafel zitten om te warm te eten, naar keuze wordt er iets te drinken ingeschonken
12.30 – 15:30	Er wordt een creatief- knutselwerk gemaakt samen met de kinderen of we maken een uitstapje.
15.30 – 16.00	Gezamenlijk moment, de kinderen krijgen iets te eten en drinken
16.00 – 16.30	De kinderen spelen buiten onder toezicht van de pedagogisch medewerker(s)
16.30 – 18.00	De kinderen spelen vrij binnen of buiten (ophaalmoment)

3.2.2 SLAAPBELEID KINDERDAGVERBLIJF

De benodigde hoeveelheid slaap verandert naarmate het kind ouder wordt. Het slapen in het dagverblijf gaat naar de individuele behoefte van het kind. Met ouders wordt overlegd wat het slaapritme is. Baby's gaan zo vaak naar bed als nodig is, dreumesen en peuters gaan samen om ongeveer 12.30 uur naar bed. Even een uurtje slapen zorgt voor een rustmoment van de dag en is belangrijk voor kinderen die dat nodig hebben. Voor het slapen gaan kleden we de jongste kinderen uit. De ouderen stimuleren we zelf hun kleding uit te trekken. De kinderen zijn erg trots wanneer het lukt zelf een kledingstuk uit te trekken.

Naar ieders gewoonte gaan slaapzakken aan en de eigen speen en knuffel mee. Er wordt op gelet dat kinderen warm genoeg doch niet te warm aangekleed zijn, ook letten we op het gevaar van touwtjes aan kleding, haarspeldjes, speenkoortjes etc. We hanteren de richtlijnen ter voorkoming van wiegendood. Kinderen tot de leeftijd van 10 maanden worden niet op hun buik slapen gelegd, tenzij ouders uitdrukkelijk schriftelijk toestemming hebben gegeven om de baby op de buik te slapen te leggen. Voor zover mogelijk hebben kinderen een eigen bedje of delen een bedje met een ander kind, het is fijn een vertrouwd plekje te hebben. Iedere week wordt het beddengoed gewassen zodat de hygiëne optimaal blijft. Baby's gaan naar bed als zij daar behoefte aan hebben, in hun eigen ritme, in overleg met thuis. Nadat iedereen welterusten is gewenst moet het stil zijn in de slaapkamer. Als het nodig is blijft één van de pedagogisch medewerkers er even bij tot alles rustig is.

Oudere kinderen (driejarigen) die niet meer slapen, gaan tussen de middag in de groep een rustige op de leeftijd gerichte activiteit doen. Denk hierbij aan een boekje lezen, creatief bezig zijn of luisteren naar rustige muziek of een verhaaltje. De kinderen die tussen de middag slapen, slapen tot ongeveer 14.30 uur daarna mogen ze rustig wakker worden en kletsen in bed. Worden ze tussendoor wakker en storen ze anderen dan gaan de pedagogisch medewerkers er direct naartoe. Als een kind echt niet wil slapen, halen we hem uit bed. Later proberen we het dan nog een keer. De slaapkamertjes zijn voorzien van gecertificeerde stapelbedden, de allerkleinsten liggen bovenin en de grotere liggen beneden omdat zij zelf in- en uit bed kunnen klimmen. De bedjes gaan altijd op slot.

3.2.3 DE INRICHTING VAN DE GROEPSRUIMTES

Bij de inrichting van de ruimtes is rekening gehouden met het grote verschil in vaardigheden en behoeften van de baby's, dreumesen, peuters en het schoolgaande kind. Op de babygroep is er voor de jongste een box, wipstoeltje en schommeltje. Deze bieden kijk- en spelmogelijkheden. Alle groepen beschikken over een eet- en speelgedeelte. Het eetgedeelte bestaat uit hoge tafels met banken en eventueel inzetstoeltjes, dit biedt de mogelijkheid om met zijn allen aan tafel te eten of te drinken.

Ook kan aan tafel een rustmoment worden ingebouwd door te puzzelen of te zingen, uiteraard wordt de tafel ook gebruikt om aan te knutselen. Het speelgedeelte bestaat uit diverse kasten waar de kinderen zelf het speelgoed uit kunnen halen. Het speelgoed voor de allerkleinsten ligt laag en voor de oudere kinderen hoger, dit uit het oogpunt van veiligheid. In de speelgedeeltes zijn ook diverse hoeken gemaakt voor fantasiespel, zoals een poppenhoek/ keukentje, een bouwhoek en een leeshoek.

De inrichting van een ruimte levert een bijdrage aan een gevoel van geborgenheid. Aandachtspunten zijn: akoestiek, licht, kleur en indeling van de ruimte. We bieden emotionele veiligheid door een ruimte te creëren waar het kind zich thuis en veilig voelt. De ruimtes zijn licht, er zijn verschillende hoeken in de groepsruimten waar kinderen zich kunnen bezighouden met bouwen in de bouwhoek, met de poppen spelen en koken in de keukenhoek, puzzelen aan tafel en rustig een boekje kunnen lezen in de leeshoek.

De ruimtes zijn voor de kinderen herkenbaar ingedeeld met plaatsen voor rust en voor acties. Daarbij wordt gelet op een evenwicht tussen veiligheid en uitdaging. De ruimten zijn uitnodigend aangekleed zodat het ontdekken en spelen bevordert. Elementen als hoog-laag, zacht-hard, vertrouwd-uitdagend bieden het kind de mogelijkheid om met de omgeving te experimenteren en de eigen mogelijkheden te ontdekken.

De kinderen kunnen zelf speelgoed uit de kasten pakken om te spelen, we leren ze voorzichtig om te gaan met

de spullen, het te gebruiken waar het voor bedoeld is. Er zijn een aantal afspraken zoals: met puzzels zitten we aan tafel, met auto's kun je op de grond spelen en we ruimen gezamenlijk alle spullen op.

Door de wijze waarop wij de binnen- en buitenruimtes inrichten dragen wij bij aan de persoonlijke competenties van een kind. Hierbij zijn heldere en ook voor de kinderen begrijpelijke afspraken over het gebruik van de ruimte van belang. De materialen zijn aan de leeftijd van de kinderen aangepast.

Werken in de hoeken op de BSO

Op onze eerste verdieping is de BSO gevestigd. Hier hebben we genoeg ruimte om voor ieder wat wilt te creëren. Hier hebben we een creatieve hoek, een bouwhoek, een spelletjes hoek, een air-hockey & tafelvotbal hoek, een huishoek en een verkleed hoek.

Extra ruimtes

Het pand beschikt over twee extra ruimtes. Bij de inrichting is zorgvuldig nagedacht over de functie van deze ruimtes. Voor de oudste peuters is er op de begane grond een Peuterplus groep ingericht. Hier kunnen de kinderen zich volop uitleven en eindeloos experimenteren met (nieuwe) materialen. Ook wordt de verdieping gegeven binnen de thema's waar aan we werken.

Voor de BSO- kinderen is er op de eerste etage een fijne rustruimte gecreëerd. We kunnen ons voorstellen dat het na een lange dag school best intensief is om deel te nemen aan het groepsproces van de BSO. Voor die kinderen hebben we een rustruimte gecreëerd waar zij zich even terug kunnen trekken in alle rust. Hier staat een tafel met twee bankjes zodat hier huiswerk gemaakt kan worden en de pedagogisch medewerker de kinderen desgewenst kan begeleiden.

3.2.4 BUITEN SPELEN

Als het weer het toe laat zijn we voornamelijk buiten te vinden. De kinderen kunnen dan lekker spelen in bijv. de zandbak, met de fietsjes, speeltoestel enz. Het buiten spelen heeft meerdere functies; de kinderen ontwikkelen hun motorische vaardigheden, sociaal emotionele ontwikkeling en hun persoonlijke en hun sociale competenties. Omdat er verschillende soorten buitenspeelgoed zijn, kunnen kinderen zelf kiezen wat ze leuk vinden om te doen. Naast de speeltoestellen en het speelgoed is de buitenruimte voorzien van verschillende bij de leeftijd passende natuurlijke materialen.

De baby- dreumesgroep en de peutergroep hebben ieder hun eigen buitenspeelruimte. Ook voor de BSO-groepen is er een aparte buitenruimte. Voor de BSO kinderen is er ander materiaal aanwezig als voor de peuters. Net als binnen is ook buiten bepaald speelgoed erg populair, waardoor de kinderen leren hoe het is om te delen met elkaar en hoe het is om op je beurt te wachten. Daarnaast is speelgoed aanwezig waarmee gezamenlijk gespeeld kan worden, zoals een fiets en ander rijdend materiaal.

Zoals eerder gezegd, zijn er altijd pedagogisch medewerkers buiten. Zij bieden de kinderen een 'veilige omgeving' door hun aanwezigheid. De kinderen weten dat ze altijd terug kunnen vallen op een van de pedagogisch medewerkers. Soms komen er kinderen even op schoot zitten, of een knuffel halen. Vaak komen de kinderen vertellen wat ze hebben meegemaakt. Het gebeurt ook regelmatig dat we een gezamenlijk spelletje doen, met alle kinderen of met een aantal kinderen; te denken valt aan voetballen, kleuren (ik zie ik zie wat jij niet ziet), bewegingsliedjes, Annemaria koekoek, diverse liedjes zingen etc. De kinderen worden altijd erg enthousiast als de pedagogisch medewerkers mee doen met het spel. Op deze manier bedenken de kinderen zelf vaak weer andere spelletjes.

Ook rekenactiviteiten komen buiten aan bod. We benoemen groot, klein, dik, dun, lang, kort enz. Ook tellen we buiten. We zoeken buiten naar bijvoorbeeld takjes en sorteren deze van groot naar klein en tellen de takken die we gevonden hebben.

Tijdens het buiten spelen gelden wel een aantal algemene regels:

- Zand blijft in de zandbak.

- Speelgoed wat buiten hoort, wordt niet mee naar binnen genomen en andersom.
- Respect hebben voor dieren (vlinders, spinnetjes, mieren etc.) en bloemen en planten
- Kinderen mogen geen speelgoed over het hek gooien.
- Na het buitenspelen moet het buiten opgeruimd zijn, d.w.z.: auto's en fietsen e.d. in de berging.
- Het net over de zandbak, in de hoeken vastgezet met haken.
- Zandbakspeelgoed gaat in manden en daarna in de berging.

Er is allerlei buitenspelmateriaal (fietsen, tractors, karren, zandbakmateriaal etc). Kinderen kunnen zelf kiezen waarmee ze willen spelen. De pedagogisch medewerkers kunnen buiten veel betekenen qua afwisseling van het spel en het meespelen met de kinderen. Er zijn verschillende buitenspelletjes, maar er kan ook worden voorgelezen.

Voor de BSO kinderen is er buiten een skeeler-pad aangelegd waar de kinderen rechttuit kunnen oefenen met deze activiteit. Het leuke daarvan is dat de kinderen daar zelf om gevraagd hebben en die wens nu eindelijk in vervulling is gegaan.

3.3 DIENSTEN, EXTRA DAGEN, EN RUILDAGEN

3.3.1 EXTRA DAGEN

Het is bij 't Poppeke mogelijk om extra dagen op te nemen. Mocht u gebruik willen maken van een extra dag dan kunt u deze minimaal twee weken van tevoren aanvragen via de app KOVnet. De houder zal kijken of het mogelijk is om u kind te plaatsen op de gewenste dag in de eigen stamgroep. Het plaatsen kan alleen als dit past binnen de groepsgrootte en BKR. Voor noodopvang kan er het beste telefonisch contact worden opgenomen.

Mocht er op de eigen groep geen plek zijn dan kan 't Poppeke u aanbieden uw kind op de andere stamgroep van het kinderdagverblijf op te vangen indien hier wel de mogelijkheid is (het opvangen op een andere stamgroep is bij de BSO niet mogelijk). Mocht u van dit aanbod gebruik willen maken dient u een schriftelijke toestemming te geven voor de opvang in een andere stamgroep. Ouders zien de in de ouderapp ook vooraf staan in welke groep hun kind geplaatst is.

3.3.2 FLEXIBELE OPVANG, BETALEN PER UUR EN ACHTERAF & SPAARUREN

't Poppeke heeft een unieke kinderopvang module. Bij 't Poppeke is het mogelijk om opvang per kwartier af te nemen. U betaalt vervolgens achteraf alleen de daadwerkelijke genoten uren. Mocht u kind niet aanwezig zijn, dan betaalt u de uren zoals op het kind-plaatsing contract is overeengekomen.

Daarnaast is het mogelijk om gebruik te maken van flexibele opvang. Voor ouders met een wisselend rooster geeft dit de kans om te werken en opvang te hebben op de dagen dat er gewerkt wordt. Voor de flexibele opvang vragen wij u voor maandag 09:00 uur de aanwezigheid door te geven, 21 dagen vooruit. Dit kan via de ouderapp. Bijvoorbeeld: in week 1 kunt u op maandagochtend voor 09:00 uur opvang aanvragen voor week 4. Om flexibele uren aan te vragen, is het noodzakelijk deze zorgvuldig te reserveren. Indien er wordt afgemeld voor de flexibel aangevraagde uren, zullen de kosten hiervoor alsnog in rekening worden gebracht. Bij vaste contracten (afname vaste dagen) krijgen ouders een spaartegoed, wanneer dagen op tijd zijn doorgegeven (21 dagen van tevoren).

Kinderopvang 't Poppeke biedt als vrijblijvende extra service spaaruren aan. Het is belangrijk om te begrijpen dat deze spaaruren een vrijblijvende aanvulling zijn, waarbij 't Poppeke niet kan garanderen dat ze volledig kunnen worden benut. Er moet worden voldaan aan strikte wet- en regelgeving in de kinderopvang, wat betekent dat er situaties kunnen zijn waarin het gebruik van spaaruren niet mogelijk is. Hoewel 't Poppeke natuurlijk hoopt deze extra service zo vaak mogelijk te kunnen aanbieden, dient er dan ook rekening mee gehouden te worden dat de spaaruren in voorkomende gevallen kunnen vervallen.

Bij de spaaruren service van 't Poppeke gelden de volgende uitgangspunten:

- ♿ Spaaruren kunnen alleen worden gebruikt als er beschikbare ruimte is op de groep, en dit wordt altijd beoordeeld door kinderopvang 't Poppeke. Het kan voorkomen dat een verzoek om spaaruren

in te zetten moet worden afgewezen. Belangrijk om te onthouden is dat de spaaruren-service geen optie biedt om extra pedagogisch personeel in te schakelen.

- Om spaaruren te kunnen opbouwen, dienen ouders altijd de afmelding voor hun kind te doen via de ouderapp. Het is van belang te benadrukken dat een persoonlijke afmelding bij de locatie van kinderopvang 't Poppeke niet wordt beschouwd als een geldige afmelding om spaaruren te verkrijgen. In het geval dat een ouder een kind afmeldt voor een bepaalde dag en later besluit dit terug te draaien, kan het voorkomen dat er inmiddels geen beschikbare plek meer is op de groep. In zo'n situatie zal de dag opnieuw moeten worden aangevraagd via de ouderapp.
- Opgebouwde spaaruren komen te vervallen op 31 december van het huidige kalenderjaar. Deze spaaruren blijven gedurende dat hele jaar geldig. In het geval dat de opvangovereenkomst eerder eindigt, komen de spaaruren in ieder geval te vervallen bij de einddatum van de overeenkomst. Kinderopvang 't Poppeke verstrekt geen restitutie in de vorm van geld of opvang voor niet-gebruikte spaaruren. Na de einddatum van de overeenkomst is het niet mogelijk om eventueel nog resterende spaaruren van vóór de einddatum in te zetten
- De spaaruren zijn kind-gebonden en kunnen niet worden ingezet voor één van de andere kinderen uit hetzelfde gezin.

Een praktijkvoorbeeld ter verduidelijking:

Stel, je hebt vijf naschoolse blokken van elk twee uur (van 14:30 tot 16:30) tijdig afgemeld. Dat betekent dat je in het totaal tien spaaruren hebt opgebouwd. Deze spaaruren kun je vervolgens gebruiken voor bijvoorbeeld de opvang van het kind tijdens een vakantiedag die acht uur duurt. Na deze toepassing blijven er nog twee spaaruren over, die op een later moment kunnen worden benut.

Het is belangrijk om te weten dat spaaruren alleen kunnen worden ingezet als er voldoende tegoed is om de volledige aanvraag te dekken. Het extra kopen van uren bij spaaruren is niet mogelijk. In de ouderapp zal bij een nieuw verzoek automatisch de optie om spaaruren in te zetten beschikbaar zijn, op voorwaarde dat er voldoende spaaruren op het tegoed beschikbaar is.

3.3.3 ZIEKTE OF AFWEZIGHEID

Ziekte of afwezigheid van een kind dient bij voorkeur vóór 08:30 uur te worden doorgegeven. Ziekte-dagen worden in rekening gebracht op de factuur, met uitzondering van de dagen waarop het kind in het ziekenhuis wordt opgenomen. Als dit het geval is, ontvangen wij graag schriftelijk bericht per e-mail op info@kinderopvangpoppeke.nl.

3.4 OPENINGSTIJDEN EN SLUITINGSDAGEN

Kinderopvang 't Poppeke biedt kinderopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar op het kinderdagverblijf en voor kinderen tussen de 4 – 13 jaar op de BSO. Het is bij kinderopvang 't Poppeke mogelijk om opvang af te nemen tussen 07:00 en 18:00, van maandag tot en met vrijdag.

Opvang bij kinderopvang 't Poppeke is afneembaar aan de hand van bloktijden, afgestemd op de schooltijden van de basisschool in Kloosterzande. Dit stelt 't Poppeke in staat om een goed afgestemd en flexibel opvangprogramma te bieden voor zowel baby's en dreumesen als peuters op het kinderdagverblijf, evenals voor schoolgaande kinderen in onze buitenschoolse opvang.

Hieronder staat een overzicht van de vastgestelde bloktijden voor zowel het kinderdagverblijf (KDV) als onze buitenschoolse opvang (BSO):

Bloktijden KDV (baby/dreumesgroep en peutergroep):

- 8.30-12.30
- 8.30-14.30
- 8.30-16.30
- 12.30-16.30

Daarnaast biedt 't Poppeke de mogelijkheid voor extra opvang tussen 07.00-08.30 en 16.30-18.00, per kwartier extra af te nemen. Deze extra opvang kan zowel worden opgenomen in het vaste contract als flexibel worden ingepland, afhankelijk van de behoeften van de ouder(s)/verzorger(s).

Bloktijden voor de BSO:

- 7.30-8.30 (minimale afname 1 uur)
- 14.30-16.30
- 12.30-14.30 (woensdagmiddag)
- 12.30-16.30 (woensdagmiddag)

Voor de BSO biedt 't Poppeke ook de mogelijkheid tot extra opvang tussen 07.00-07.30 en 16.30-18.00, per kwartier extra af te nemen. Tijdens studiedagen en vakanties worden dezelfde bloktijden voor de BSO als op het KDV:

Bloktijden tijdens studiedagen en vakanties van de BSO:

- 08.30-12.30
- 8.30-14.30
- 8.30-16.30
- 12.30-16.30

Tijdens studiedagen of vakanties stelt 't Poppeke nog steeds de mogelijkheid beschikbaar voor extra opvang tussen 07.00-08.30 en 16.30-18.00, die op flexibele wijze kan worden opgenomen in het contract of naar behoefte kan worden ingepland.

Sluitingsdagen:

Kinderopvang 't Poppeke is gesloten op de volgende dagen:

- Nieuwjaarsdag
- Carnavalsvakantie dinsdag middag carnavalsoptocht in Kloosterzande optocht sluiten wij om 12:30.
- 1ste en 2de Paasdag
- Koningsdag
- Bevrijdingsdag
- Hemelvaartsdag
- 1ste en 2de Pinksterdag
- Kerstavond sluiten wij om 17:00
- 1ste en 2de Kerstdag
- Oudejaarsdag sluiten wij om 17:00

3.5 OUDERCOMMISSIE

De Wet kinderopvang geeft ouders het recht de kinderopvang te beïnvloeden op belangrijke beleidsonderwerpen. Hiervoor is er een oudercommissie: zij mogen gevraagd en ongevraagd advies geven over diverse onderwerpen binnen kinderopvang 't Poppeke. Het reglement van de oudercommissie beschrijft de regelingen en afspraken waarbinnen de medezeggenschap bij kinderopvang 't Poppeke uitgevoerd wordt, zoals bijvoorbeeld het uit te voeren beleid. De oudercommissie bepaalt zelf haar werkwijze en taakverdeling en legt dat vast in een huishoudelijk reglement.

De oudercommissie heeft als doel de belangen van de kinderen en de ouders van kinderopvang 't Poppeke waar de oudercommissie aan verbonden, is zo goed mogelijk te behartigen en de ouders te vertegenwoordigen. De oudercommissie bevordert goede en heldere informatie aan ouders, de betrokkenheid van ouders bij de kinderopvang en fungeert als aanspreekpunt voor ouders met klachten en informeert hen zo nodig over de klachtenregeling.

3.6 KLACHTEN

In het kader van de wet kinderopvang is er een interne klachtenregeling opgesteld voor kinderopvang 't Poppeke. Ondanks de goede zorgen en de hoge kwaliteit die 't Poppeke nastreeft kan er in de samenwerking tussen ouders, kinderen en pedagogisch medewerkers een klacht ontstaan. 't Poppeke neemt klachten serieus en ziet de klacht als een moment om van te leren en te groeien. Om op deze wijze de kwaliteit van de kinderopvang nog verder te verhogen.

't Poppeke onderscheidt twee soorten officiële klachtenregelingen:

- **Interne klachtenregeling:** Bij voorkeur maken ouders/ verzorgers een klacht eerst bespreekbaar bij de directe betrokkenen. Mocht dit niet leiden tot een bevredigende oplossing dan kan er een officiële klacht worden ingediend. Deze officiële klacht dient schriftelijk kenbaar gemaakt te worden bij de leidinggevende. De leidinggevende zal de klacht in behandeling nemen en zal u een ontvangstbevestiging sturen. Ook zal de leidinggevende voornemens zijn om zo snel mogelijk een oplossing te vinden en de klacht zo snel mogelijk naar behoren met u af te sluiten. De leidinggevende houdt u op de hoogte van de vorderingen met betrekking tot de voortgang van de klacht. De leidinggevende zal nadat ze de klacht in behandeling heeft genomen contact opnemen met de betrokkene om zorgvuldig onderzoek te doen. Eventueel wordt de oudercommissie bij de klachtenprocedure betrokken. Binnen ten minste 6 weken na het indienen van de klacht, zal een schriftelijke en gemotiveerd oordeel, inclusief concrete termijnen waarbinnen eventuele maatregelen zullen worden gerealiseerd, verstuurd worden naar de ouder. Voor meer informatie over de interne klachtenregeling kunt u kijken onderaan onze website bij interne klachtenregeling die daar inzichtelijk is.
- N.B. Mocht de klacht een vermoeden van kindermishandeling betreffen dan treedt de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling in werking. De interne klachtenprocedure wordt daarmee afgesloten.

- **Externe klachtenregeling:** Mocht interne klachtafhandeling niet leiden tot een bevredigende oplossing dan staat ouders de weg vrij naar informatie, advies en mediation bij de geschillencommissie, gevestigd in Den Haag. Of het aanmelden van het geschil bij de Geschillencommissie www.degeschillencommissie.nl.

In sommige gevallen is het van belang de klacht rechtstreeks in te dienen bij de Geschillencommissie:

- De kinderopvangorganisatie niet binnen 6 weken heeft gereageerd op de schriftelijke klacht.
- De ouders en de kinderopvangorganisatie het niet binnen 6 weken eens zijn geworden over de afhandeling van een klacht.
- De kinderopvangorganisatie geen adequate klachtenregeling heeft.

In uitzondering op het bovenstaande mogen ouders meteen een geschil indienen bij de Geschillencommissie Kinderopvang als in redelijkheid niet van ouders kan worden verlangd dat zij onder de gegeven omstandigheden een klacht indienen bij de kinderopvangorganisatie. Dit kan zijn bijvoorbeeld bij klachten over intimidatie of wanneer ouders bang zijn dat het voorleggen van hun klacht vervelende consequenties kan hebben. De Geschillencommissie beoordeelt in individuele gevallen of aan de voorwaarden hiervoor wordt voldaan.

HOOFDSTUK 4: WET KINDEROPVANG.

4.1 DRIE UURS REGELING

Kinderdagverblijf en BSO 't Poppeke maakt gebruik van de 'drie-uursregeling', wat wettelijk is toegestaan omdat we langer dan 10 uur achtereenvolgend geopend zijn (voor onze BSO geldt dit enkel wanneer wij gehele dagen opvang bieden). Dit betekent dat er maximaal drie uur per dag mag worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio (BKR). Hierbij gelden de volgende voorwaarden:

- Minimaal de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers moeten tijdens de afwijking aanwezig zijn.
- In de kindplanning wordt bijgehouden wanneer kinderen binnenkomen en wanneer zij later of vroeger naar huis gaan dan gereserveerd is, zodat we inzichtelijk hebben wanneer we van de BKR afwijken. Als blijkt dat er toch op andere tijden wordt afgeweken of dat er langer afgeweken wordt dan is toegestaan, dan passen we het rooster incidenteel of structureel aan.
- Op het moment dat de drie-uursregeling van kracht is en er maar één pedagogisch medewerker op de groep aanwezig is, moet er altijd een tweede volwassene in het pand aanwezig zijn.

Op het kinderdagverblijf 't Poppeke hanteren wij onderstaande algemene kaders met betrekking tot de inzet van ons personeel en de BKR:

Groep	Aantal beroepskrachten	Personeelsdiensten	Pausetijden	Structureel samenvoegen*
Babygroep	1/2/3/4	Vroege dienst: 07:00 – 17:00 Tussendienst 08:00- 17:30 Late dienst: 08:30 – 18:00	Vroeg vroege dienst: 12:30 – 13:00 Vroege dienst: 13:00 – 13:30 Late dienst: 13:30- 14:00 Laat late dienst: 14:00- 14:30	-
Peutergroep	1/2/3	Vroege dienst: 07:00 – 17:00 Tussendienst 08:00- 17:30 Late dienst: 08:30 – 18:00	Vroege dienst: 12:30- 13:00 Tussendienst: 13:00- 13:30 Late dienst: 13:30- 14:00	-
Peuterplus groep	1	8:30- 12:30	-	Peuterplus voegt voor 8.30 en na 12.30 samen met de peutergroep

*Babygroep/peutergroep 't Poppeke maakt het personeelsrooster naar aanleiding van de vooraf aangegeven tijdstippen waarop kinderen worden gebracht en gehaald. Dit betekent dat de tijden van de personeelsdiensten kunnen verschillen.

Op BSO 't Poppeke hanteren wij onderstaande algemene kaders met betrekking tot de inzet van ons personeel en de BKR, op dagen dat er gehele dagen opvang wordt geboden, tijdens studiedagen of tijdens de vakanties:

Groep	Aantal beroepskrachten	Personeelsdiensten	Pauzetijden	Afwijken ochtend	Afwijken einde middag
BSO groep 1	1/2/3	Vroege dienst: 07:00 – 17:00 Tussendienst: 7:30- 17:30 Late dienst: 08:30 – 18:00*	Vroege dienst: 12:30 – 13:00 Tussen dienst: 13:00 – 13:30 Late dienst: 14:00 – 14:30	Nee	nee
BSO groep 2	1	Tussendienst 8:00- 18:00	Tussen dienst: 13:30- 14:00	Nee	nee

*BSO 't Poppeke maakt het personeelsrooster naar aanleiding van de vooraf aangegeven tijdstippen waarop kinderen worden gebracht en gehaald. Dit betekent dat de tijden van de personeelsdiensten kunnen verschillen.

Op opvangdagen waarbij wij op de BSO naschoolse opvang bieden mogen wij maximaal 30 minuten afwijken van de beroepskracht-kindratio. 't Poppeke wijkt op dit moment hier niet vanaf om de rust, voor de kinderen en de pedagogisch medewerkers te bewaken op onze BSO groepen.

Tijdens het afwijken van de BKR maakt 't Poppeke de volgende pedagogische afweging:

- Tijdens de pauzes. Tijdens de middagpauze gaan sommige kinderen van het kinderdagverblijf slapen en blijft een kleinere groep kinderen wakker. De kinderen van de BSO krijgen na de lunch de gelegenheid om te rusten, zelfstandig te lezen of om een andere rustige, zelfstandige activiteit te ondernemen. Slappende kinderen of kinderen die zelfstandig een rustige activiteit ondernemen, hebben over het algemeen minder directe aandacht nodig, waardoor het veilig is dat medewerkers om beurten met pauze te gaan. De pauzes vinden plaats in het tijdsframe tussen 12:00 en 15:00, en worden genomen als de (pedagogische) situatie op de groep dit toelaat.

Tijdens bovenstaande situatie waarin wordt afgeweken van de BKR en de drie-uursregeling intreedt, is het extra belangrijk om de kinderen op de groep de beste mogelijke zorg en begeleiding te blijven bieden, met hierbij aandacht voor de individuele behoeften en ontwikkeling. 't Poppeke doet dit op de volgende manieren:

- De pedagogisch medewerker(s) die op de groep blijft, observeert de kinderen nauwlettend. Zij speelt in op de individuele behoeften van het kind en waarborgt op deze manier de emotionele veiligheid en de stabiliteit op de groep.
- De pedagogisch medewerker(s) geeft haar collega een goede overdracht op het moment dat zij met pauze gaat (of wanneer zij klaar is met haar dienst). Op die manier worden individuele behoeften en eventuele bijzonderheden van de kinderen met elkaar afgestemd.
- De pedagogisch medewerker(s) geeft tijdens de afwijking haar volle aandacht aan de kinderen. Praktische taken, zoals schoonmaak- en administratieve werkzaamheden, worden hervat op het moment dat er niet meer wordt afgeweken van de BKR.

De drie-uursregeling wordt ieder drie maanden geëvalueerd en indien nodig (in overleg met de O.C) aangepast. Indien de regeling wordt aangepast worden ouders ten alle tijden doormiddel van een nieuwsbrief op de hoogte gesteld van de vernieuwde regeling. Ouders/verzorgers worden geïnformeerd over afwijkingen van de beroepskracht-kindratio doordat het in het pedagogisch beleidsplan opgenomen is.

4.2 INZET STAGIAIRES

STAGIAIRES:

Naast de pedagogisch medewerkers kunnen er stagiaires aanwezig zijn op de groep. De stagiaires kunnen afkomstig zijn van diverse middelbare beroepsopleidingen.

De stagiaire is bij ons om zichzelf verder te ontwikkelen als pedagogisch medewerkers. De taken die een stagiaire kan uitvoeren:

Alle leerjaren (niveau 3 & 4)

- Pedagogisch medewerker ondersteunen tijdens activiteiten
- Activiteit aanbieden met ondersteuning van de pedagogisch medewerker
- Begeleiden van ontwikkeling
- Observeren van kinderen (in samenwerking met de mentor van het kind)
- Begeleiden tijdens eet en drink momenten
- Uitvoeren van huishoudelijke taken
- Begeleiden van kinderen tijdens vrij spel momenten
- Uitvoeren van schoolopdrachten onder toezicht van pedagogisch medewerker

Laatste leerjaar (niveau 3 & 4)

Indien de stagiaire in het laatste leerjaar zit en indien zij boven de 18 jaar is mag zij onderstaande extra werkzaamheden uitvoeren

- Aanbieden van een activiteit
- Deelnemen aan oudergesprekken
- Overdracht aan ouder geven aan het einde van de dag
- Zelfstandig uitvoeren van schoolopdrachten

Alle leerjaren (niveau 2)

- Pedagogisch medewerker ondersteunen tijdens activiteiten
- Ondersteunen van kinderen bij vrij spel momenten
- Begeleiden tijdens eet en drink momenten
- Uitvoeren van huishoudelijke taken
- Zorg dragen voor het voorbereiden van eet en drink momenten
- Uitvoeren van schoolopdrachten (indien de opdracht het werken met kinderen betreft, zal deze opdracht onder toezicht van de pedagogisch medewerker worden gaan)

De taken van de stagiaires verschillen per “soort” stagiaire, leerjaar en opleiding. Zo worden er twee soorten stagiaires onderscheiden:

- **Bol- stagiaires:** Naast BBL-studenten kunnen er tevens BOL-studenten stagelopen bij 't Poppeke. Zij volgen een beroeps opleidende leerweg, waarbij zij stagelopen. Deze stagiaires staan boventallig ingezet, dit betekent dat zij niet de eindverantwoordelijke zijn voor het welzijn van de kinderen. Onder bepaalde omstandigheden kan besloten worden een BOL-student formatief in te zetten. Dit gebeurt alleen als de BOL-student capabel genoeg is om als volwaardige pedagogisch medewerker ingezet te worden. Mocht er worden besloten om een BOL-student als formatieve pedagogisch medewerker in te zetten dan wordt er ten alle tijden een inzetbaarheid verslag opgesteld. Daarnaast mag een BOL-stagiaire alleen worden ingezet onder de volgende voorwaarde:
  - Een BOL student mag alleen ingezet worden tijdens ziekte van een pedagogisch medewerkers of tijdens schoolvakanties van de student.
  - De BOL student mag nooit alleen op de groep staan behalve tijdens pauzes
  - De BOL student mag niet worden ingezet tijdens het eerste leerjaar
  - De BOL student kan alleen worden ingezet op de eigen stage locatie (KDV of BSO)

BBL-stagiaires: Een BBL stagiaire of derde leerweg student volgt een werken-en leren opleiding. Een Derde-Leerweg opleiding kent geen vaste uren zoals een BBL of BOL stage, hierdoor is het dus flexibel en zeer geschikt voor mensen met andere bezigheden (baan, gezin). Derde-leerweg opleidingen vallen net als andere mbo-opleidingen onder de Wet Educatie beroepsonderwijs en voldoet dus aan dezelfde strenge kwaliteitseisen. Bij deze vormen van opleidingen mag de stagiaire worden ingezet als een formatieve pedagogisch medewerker. Afhankelijk van de fase van haar opleiding, toets uitslagen en beoordeling van de praktijkbegeleider, is deze inzetbaarheid van 0 tot 100%. De BBL of derde leerweg student heeft een arbeidscontract bij kinderopvang 't Poppeke, indien zij formatief wordt ingezet. BBL studenten of derde leerweg studenten van de BSO hebben een 44 arbeidscontract van minimaal 12 uur en studenten van het kinderdagverblijf van minimaal 20 uur. Indien een BBL-stagiaire of derde leerweg student formatief wordt ingezet zal er ten alle tijden een inzetbaarheid verslag worden opgesteld waarin is beschreven voor hoeveel procent de stagiaire formatief ingezet kan worden alsmede de reden van deze conclusie. Binnen 't Poppeke wordt een BBL die deels formatief wordt ingezet op de volgende wijze ingezet: de formatieve inzetbaarheid wordt op basis van het beroepskracht kind ratio berekend. Bijvoorbeeld; een pedagogisch medewerker mag 8 peuter tussen de 2 en 4 jaar opvangen, een BBL'er die 50% wordt ingezet vangt 4 kinderen op.

Wij dragen ervoor zorg dat er niet meer dan 50% van de personele bezetting uit stagiaires bestaan gedurende de dag.

Een BBL voert de volgende taken uit:

Alle leerjaren en inzetpercentage

- o het ophalen van kinderen
- o Activiteiten aanbieden
- o Activiteit aanbieden met ondersteuning van de pedagogisch medewerker
- o Begeleiden van ontwikkeling
- o Observeren van kinderen (in samenwerking met de mentor van het kind)
- o Begeleiden tijdens eet en drink momenten
- o Uitvoeren van verzorgingsmomenten zoals, verschonen , toiletbegeleiding , flesje geven
- o Uitvoeren van huishoudelijke taken
- o Begeleiden van kinderen tijdens vrij spel momenten

Laatste leerjaar of bij inzetbaarheidspercentage boven de 50%

- o Aanbieden van een workshop reeks of activiteit
- o Deelnemen aan oudergesprekken en kinderen observeren
- o Overdracht aan ouder geven aan het einde van de dag
- o Oudergesprekken en kinderen observeren
- o Het opstellen van een handelingsplan m.b.t. een kind

Laatste leerjaar of bij inzetbaarheidspercentage van 100%

o De BBL-stagiaire functioneert als volledig pedagogisch medewerker en voert tevens gelijkwaardige taken uit. Indien noodzakelijk worden taken begeleid en ondersteund door collega's. De BBL'er zal echter niet als vast gezicht worden aangewezen. Daarnaast voert zij mentortaken alleen uit met controle van een collega

Bij kinderopvang 't Poppeke houden wij ons aan onderstaand richtlijnen zoals vastgesteld in het cao-kinderopvang:

Inzetbaarheid en salariering studenten mbo en HBO Opleidingsfase	Formatieve inzetbaarheid	Wijze van vaststelling opleidingsfase	Wijze van vaststelling formatieve inzetbaarheid
Fase 1: overeenkomstig eerste leerjaar SPW-3/ SPW-4	Oplopend van 0 naar 100%	* Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * In geval van een andere opleidingsduur worden de fase en ingangsdatum ervan bepaald op basis van informatie van de opleiding.	De werkgever stelt de formatieve inzetbaarheid in fase 1 en fase 2 vast op basis van informatie van de opleidings- en praktijkbegeleider en legt deze schriftelijk vast.
Fase 2: overeenkomstig tweede leerjaar SPW-3/ SPW-4			
Fase 3: overeenkomstig derde leerjaar SPW-3/ SPW-4	100%		
Fase 4: Diploma SPW-3 of Vierde jaar SPW-4	100%	Nvt	Nvt

Begeleiding van de stagiaires

De begeleiding van de stagiaires wordt gedaan door de pedagogisch medewerker van de groep in samenwerking met de houder. Elke stagiaire krijgt een eigen stagebegeleider toegewezen. Maandelijks vindt er een POP-gesprek plaats tussen de pedagogisch medewerker en de stagiaire. In dit gesprek wordt over het functioneren van de stagiaires gesproken, waar de stagiaires nog in kan groeien, alsmede waar de stagiaire zelf nog in wilt groeien. Daarnaast wordt besproken welke opdrachten de stagiaire nog dient te maken.

Indien de stagiaire goed presteert dan kan ervoor worden gekozen om eens in de twee maanden een POP-gesprek te voeren. Periodiek (afhankelijk van de opleidingsinstelling) is er een gesprek tussen de pedagogisch medewerker en de stagebegeleider van school omtrent de ontwikkeling van de stagiaire. De pedagogisch medewerker kan ondersteuning bij de begeleiding van de stagiaire vragen indien de gesprekken stroef verlopen of er bijvoorbeeld over disfunctioneren gesproken moet worden.

4.3 PERSONEEL EN ONDERSTEUNING ANDERE VOLWASSENEN

PEDAGOGISCH MEDEWERKERS

Alle pedagogisch medewerkers beschikken over een diploma conform kinderopvang of zijn stagiaires die formatief worden ingezet volgens de wet en regelgeving. De pedagogisch medewerkers zijn gekoppeld in het personen register kinderopvang en worden daardoor continue gescreend.

Daarnaast krijgen pedagogisch medewerkers de kans zich blijven te ontwikkelen door het aanbieden van workshops en opleiding, daarnaast kunnen wij zorgdragen voor de juiste diploma's conform wet kinderopvang. Denk hierbij aan een geldig EHBO diploma of de babyspecialist.

Omdat werken met baby's vraagt om specifieke expertise is er een baby pedagogisch medewerker begonnen in januari 2018 met de opleiding tot babyspecialist. Begin 2019 zijn er nog twee pedagogisch medewerkers gestart met deze opleiding en hebben deze inmiddels afgerond. Begin 2020 zijn er nog twee medewerkers de opleiding babyspecialist. Vanaf 1 januari 2025 is het verplicht vanuit de Wet Innovatie en Kwaliteit (IKK) dat elke pedagogisch medewerker die met 0-jarigen werkt de cursus babyspecialist heeft gevolgd.

't Poppeke wil de kracht van de opvang hierdoor versterken. Niet alleen het verzorgende aspect is belangrijk maar ook het welzijn van de baby's.

PEDAGOGISCH COACH & BELEIDSMEDEWERKER

't Poppeke acht het van groot belang dat er sprake is van een goede pedagogisch kwaliteit binnen de kinderopvang en werkt om deze reden met een pedagogisch coach, die verantwoordelijk is voor de begeleiding van de pedagogisch medewerkers en het schrijven van het pedagogisch beleidsplan. Om de pedagogische kwaliteit bij 't Poppeke te kunnen waarborgen, bezoekt de pedagogisch coach (bijna) maandelijks 't Poppeke.

De pedagogisch coach kijkt mee op verschillende fronten van de pedagogisch kwaliteit. Zo wordt er aandacht besteedt aan het pedagogisch beleidsplan en het implementeren hiervan, het in kaart brengen en monitoren van het pedagogisch handelen door middel van observaties en POP gesprekken. Door samen te observeren en te reflecteren op de dagelijkse praktijk van de interactie met kinderen, krijgt elke medewerker de kans om zich te ontwikkelen op zijn/haar eigen unieke wijze en draagt zo bij aan het verbeteren van de kwaliteit van het pedagogisch handelen.

De pedagogisch beleidsmedewerker/coach is gediplomeerd conform CAO kinderopvang. De aantal uren dat de pedagogisch coach en beleidsmedewerker wordt ingezet is berekend met de rekentool. Hierbij is er uitgegaan van twee keer 50 uur voor pedagogisch beleidsontwikkeling en de implementatie hiervan en 6 FTE'ers. Hiermee bedraagt de functie pedagogisch coach & beleidsmedewerker 160 uur per jaar. De pedagogische coach Cindy Vonk-Poppe zal gecoacht worden door Cindy de Rooij, aan de hand van casus bespreking en Cindy Vonk-Poppe haar POP.

HBO BELEIDSMEDEWERKER VE

pedagogisch coach VE per 1 januari 2023.

Op de peutergroep met Voorschoolse Educatie (VE) wordt per 1 januari 2025 het aantal beschikbare uren voor pedagogisch coaches met VE uren uitgebreid. Zo kunnen de pedagogisch coaches nog meer aandacht besteden aan de pedagogische kwaliteit van de pedagogisch medewerkers. Vanuit een warme en veilige basis, werkt de pedagogisch medewerker aan een optimale ontwikkeling van het kind. Voor elk kind met een VE indicatie wordt 10 uur extra per jaar ter beschikking gesteld. Deze uren worden ingezet op de peutergroep en peuterplusgroep van het kind. 't Poppeke wil deze extra ondersteuning en coaching door de pedagogisch coach voor Voorschoolse Educatie (VE) bijvoorbeeld inzetten op:

- Coaching on-the-job bij spelactiviteiten van pedagogisch medewerkers met de kinderen.
- Observaties gericht op de interactie met (zorg)kinderen.
- Coaching gesprekken (individueel en teamgericht) over thematisch en planmatig werken, het kindvolgsysteem, de ontwikkeling van het kind, meertaligheid.
- Het begeleiden van pedagogisch medewerkers bij het bevorderen van ouderbetrokkenheid.
- Het bespreken van beeldmateriaal.
- Training en andere vormen van deskundigheidsbevordering.

	VE per week	IB per week	Totaal per week	Totaal per jaar VE	Totaal per jaar IB
't Poppeke	1	1,3	5	40	92,4

Cindy de Rooij zal de rol van HBO pedagogisch coach VE op zich nemen, tevens zal zij ook de rol als IB-er invullen. Op 1 januari 2025 telt 't Poppeke 4 VVE kinderen

4.4 BEROEPSKRACHT KIND RATIO

De Pedagogisch medewerker-Kind-Ratio betreft de verhouding tussen het aantal PM-ers dat ten minste ingezet moet worden bij een bepaald aantal gelijktijdig aanwezige kinderen in een bepaalde leeftijdsgroep. Deze ratio is vastgelegd in de Regeling kwaliteit kinderopvang en peuterspeelzalen.

Voor het bepalen van de BKR maken wij altijd gebruik van de online rekentool (<http://1ratio.nl>).

Aan de hand hiervan wordt een dienstrooster opgesteld, zodat er altijd voldoende pedagogisch medewerker op de groep aanwezig zijn.

Bij een volledige bezetting ziet het beroepskracht kind ratio er als volgt uit bij 't Poppeke:

Groep:	Maximum aantal kinderen	Max. aantal beroepskrachten
Babygroep	16	4 beroepskrachten
Peutergroep	16	3 beroepskrachten
Peuterplus groep	8	1 beroepskracht
BSO- groep 1	30	3 beroepskrachten
BSO- groep 2	12	1 beroepskracht

4.5 BELEID VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Veiligheid en hygiëne is zeer belangrijk binnen de kinderopvang. Kinderen moeten veilig en hygiënisch hun tijd kunnen doorbrengen, zonder groot gevaar te lopen op ongelukken, ziektes of ander letsel ten gevolge van een onveilige en onhygiënische kinderopvangorganisatie. Om de veiligheid en gezondheid van de kinderen te waarborgen, wordt er gewerkt met een beleid veiligheid en gezondheid, waarin richtlijnen zijn opgenomen hoe er zorg wordt gedragen voor een veilige en gezonde kinderopvang. Wij vinden het hierbij van belang dat kinderen zelf leren omgaan met kleine risico's en gedragsregels aanleren om kans op ongevallen te minimaliseren. Voor sommige risico's is het maken van gedragsregels met kinderen niet voldoende om het risico te minimaliseren, bij deze risico's zijn er werkafspraken met de pedagogisch medewerkers gemaakt en indien nodig aanpassingen in het pand gemaakt. Meer informatie over de werkwijze omtrent veiligheid en gezondheid kunt u vinden op de locatie.

4.5.1 VIER OGEN PRINCIPE

Vanuit de Wet Kinderopvang wordt verplicht gesteld dat er tijdens openingstijden van de kinderopvang ten allen tijden moet worden voldaan aan het vierogenprincipe. Het vierogenprincipe betekent dat een beroepskracht of de beroepskracht in opleiding de werkzaamheden uitsluitend kan verrichten, terwijl de medewerker gezien of gehoord kan worden door een andere volwassene. U kunt bij een andere volwassene denken aan een collega- pedagogisch medewerker, stagiaire (18+), kantoor medewerker of vrijwilliger. 't Poppeke zal altijd proberen om twee leidsters in te zetten op de groep. Echter gaan ook leidsters met middagpauze en er zijn ook dagen dat de bezetting zo minimaal is dat er geen twee leidsters aanwezig zijn. 't Poppeke heeft besloten om camerabeveiliging te plaatsen op alle groepen en slaapkamers. Deze zijn te zien op de mobiele telefoon van de houder (Cindy Poppe). Ook de beroepskrachten kunnen altijd meekijken via de telefoon en of tablet. Het is niet mogelijk om beeldmateriaal op te nemen. Daarnaast zijn er binnen de drie slaapkamers ook nog babyfoons aanwezig, waarvan 1 met aparte camera. Op deze manier kan er altijd een volwassene mee kijken/luisteren op het KDV en de slaapkamers.

Bij uitstapjes loopt de pedagogisch medewerker altijd op plaatsen waar mensen komen, niet op een verlaten gebied. Als het kind aantal het toelaat dan gaan de pedagogisch medewerkers met z'n tweeën op pad. Als dat niet mogelijk is dan gaat er bij voorkeur een stagiaire mee op uitstapje. Op die manier zijn er toch een paar extra ogen en handen. Door te werken met het vierogenprincipe wordt het risico op grensoverschrijdend gedrag geminimaliseerd. Uitstapjes buiten de bebouwde kom worden nooit alleen gedaan.

Wij hechten zeer veel belang aan de veiligheid van de kinderen. Voor grensoverschrijdend gedrag is dan ook geen ruimte binnen onze organisatie. Om deze reden werken wij dagelijks met het vierogenprincipe. Zo lopen de pedagogisch medewerkers en de leidinggevende regelmatig onverwacht bij elkaar binnen en hebben onze grote raampartijen in het gebouw een open uitstraling om bij elkaar gemakkelijk binnen te kijken. Hoe het vier ogen principe verder vorm is gegeven kunt u lezen in het beleid veiligheid en gezondheid.

4.5.2 Meldcode kindermishandeling

't Poppeke hanteert bij het vermoeden van mishandeling en misbruik een plan van aanpak. Hiervoor maken wij gebruik van de meldcode kindermishandeling. De meest recente versie is te vinden op <https://www.boink.info/paginas/openbaar/themapaginas/veiligheid-en-gezondheid/protocol-kindermishandeling-huiselijk-geweld-en-grensoverschrijdend-gedrag>

De pedagogisch medewerkers zullen bij vermoeden altijd observeren en registreren, zodat ten alle tijden inzichtelijk is welke stappen er zijn ondernomen in het traject. Wanneer een gespreksverslag is gemaakt, dienen ouders dit te tekenen voor gezien. Ouders hebben recht op inzage in het dossier van hun kind. De pedagogisch medewerkers hebben trainingen gevolgd op het gebied van observeren en communiceren zodat op een verantwoorde manier de zorgbehoefte van kinderen in kaart kunnen brengen en hierover in gesprek gaan met ouders. Alle pedagogisch medewerkers zijn op de hoogte van de meldcode kindermishandeling.